

MINISTERUL MUNCII
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AL REPUBLICII MOLDOVA

Compendiu statistic

privind monitorizarea drepturilor persoanelor cu
dizabilități în Republica Moldova pentru anii 2019-2022

Chișinău, 2023

Chișinău 2023

CUPRINS

Lista acronimelor și abrevierilor	4
Lista tabelelor	6
Lista figurilor	9
Mulțumiri	12
Introducere	13
I. Demografie	14
1.1. Persoanele cu dizabilități	14
1.2. Copiii cu dizabilități	18
II. Piața muncii	20
2.1. Ocuparea	20
2.2. Șomajul și inactivitatea	25
2.3. Servicii și măsuri de facilitare a ocupării	27
III. Educație	32
3.1. Educația timpurie	32
3.2. Integrarea în învățământul primar și secundar general	34
3.3. Învățământul profesional tehnic	36
3.4. Dotarea instituțiilor de învățământ și accesibilitatea fizică	37
3.5. Asigurarea cu personal și resurse pentru educația incluzivă	39
IV. Sănătate	41
4.1. Reabilitarea medicală și recuperarea sănătății	41
4.2. Sănătatea mintală a persoanelor cu dizabilități	42
4.3. Sănătatea reproductivă a femeilor și fetelor cu dizabilități	44
V. Protecție socială	44
5.1. Sărăcia persoanelor cu dizabilități	44
5.2. Prestațiile de asigurări și asistență socială	45
5.3. Serviciile sociale	52
5.4. Îngrijirea rezidențială și dezinstituționalizarea	59
5.5. Serviciile de facilitare a vieții independente	62
5.6. Tutela/curatela și adopția copiilor	65
5.7. Expertizarea primară și repetată	66

VI.	Justiție	72
VII.	Transport și infrastructură	76
VIII.	Viața publică, politică și culturală	79
8.1.	Accesibilitatea procesului electoral persoanelor cu dizabilități	79
8.2.	Accesul la sursele de informare publică	81
8.3.	Viața socială, civică și politică	82
IX.	Viață independentă și limitări funcționale	83
Anexa 1.	Producătorii de date	86
Anexa 2.	Matricea indicatorilor statistici a drepturilor persoanelor cu dizabilități	90

Lista acronimelor și abrevierilor

AAIJ	Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești
AFM	Cercetarea "Ancheta Forței de Muncă" realizată de Biroul Național de Statistică
ANAS	Agenția Națională Asistență Socială
ANOFM	Agenția Națională Pentru Ocuparea Forței de Muncă
ANP	Administrația Națională a Penitenciarelor
ANSP	Agenția Națională pentru Sănătate Publică
ANTA	Agenția Națională Transport Auto
APC	administrația publică centrală
APL I și APL II	autoritățile publice locale de nivelul I și II
ASD	Administrația de Stat a Drumurilor
BNS	Biroul Național de Statistică
CA	Consiliul Audiovizualului
CEC	Comisia Electorală Centrală
CES	cerințe educaționale speciale
CICDE	Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral
CNAJGS	Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat
CNAS	Casa Națională de Asigurări Sociale
CNDDCM	Consiliul Național de Determinare a Dizabilității și Capacității de Muncă
CREPOR	Centrul Republican Protezare Ortopedie Reabilitare
D4I	Proiectul "Date pentru Impact (D4I)", finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID)
GGs	Studiul demografic „Generații și Gen”
Î.S. "Calea ferată"	Întreprinderea de Stat "Calea ferată" a Moldovei
MDED	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
MEC	Ministrului Educației și Cercetării
MF	Ministerul Finanțelor
MIDR	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
MMPS	Ministerul Muncii și Protecției Sociale
MS	Ministerul Sănătății
N/A	Nu este aplicabil, nu se solicită date, este rând informativ
n/d	Nu sunt date disponibile, este necesară elaborarea/ modificarea unui formular, dezvoltarea/ actualizarea unui sistem informațional de colectare, agregare și diseminare a datelor
n/p	Nu sunt prezentate date, dar urmează a fi prezentate în conformitate cu programele de diseminare a datelor fiecărei instituții
n/r	Nu este relevant, deoarece în anul de referință nu se colectau astfel de date, nu era un formular, un Sistem Informațional, un act normativ, dar care a fost dezvoltat ulterior și ca urmare datele sunt disponibile

NEET	tineri care nu fac parte din populația ocupată și care nu urmează un nivel de educație sau un curs de formare profesională
PIGD	Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor
p.p.	puncte procentuale
SV	Serviciul Vamal
U.T.A.	unitatea teritorial-administrativă

Lista tabelelor

Tabelul 1.1. Numărul persoanelor cu dizabilități (indicatorul 1.1), persoane	15
Tabelul 1.2. Ponderea persoanelor cu dizabilități în total populație (indicatorul 1.3), %	16
Tabelul 1.3. Numărul total al persoanelor cu dizabilități, aflate în evidența structurilor teritoriale de asigurări sociale, 2022 (indicatorul 1.1), persoane.....	17
Tabelul 1.4. Indicatori privind copiii cu dizabilități	19
Tabelul 2.1. Numărul persoanelor cu dizabilități ocupate, care au achitat contribuții de asigurări sociale (indicatorul 2.1.), persoane.....	22
Tabelul 2.2. Rata de ocupare a persoanelor cu dizabilități (indicatorul 2.2), %	23
Tabelul 2.3. Ponderea persoanelor cu dizabilități ocupate, care au achitat contribuții de asigurări sociale, în total beneficiari de pensii de dizabilitate și alocații sociale de stat (indicatorul 2.3), %	23
Tabelul 2.4. Numărul persoanelor cu dizabilități ocupate, care au achitat contribuții de asigurări sociale, pe regiuni geografice (indicatorul 2.1), 2022, persoane.....	24
Tabelul 2.5. Numărul persoanelor cu dizabilități înregistrate în căutarea unui loc de muncă pe sexe (indicatorul 2.5), persoane.....	26
Tabelul 2.6. Șomajul în rândul persoanelor cu dizabilități.....	26
Tabelul 2.7. Stabilirea dreptului de ajutor de șomaj.....	26
Tabelul 2.8. Plasarea în câmpul muncii.....	26
Tabelul 2.9. Numărul persoanelor cu dizabilități în căutarea unui loc de muncă, beneficiare de servicii de ocupare (indicatorul 2.9.), persoane	27
Tabelul 2.10. Numărul persoanelor cu dizabilități cu statut de șomer, beneficiare de servicii și măsuri active de ocupare (indicatorul 2.9.1), persoane	27
Tabelul 2.11. Subvenționarea angajării persoanelor cu dizabilități.....	28
Tabelul 2.12. Formarea și reabilitarea profesională	30
Tabelul 2.13. Veniturile din activitatea salarială și angajarea.....	31
Tabelul 3.1. Numărul copiilor cu dizabilități și cu CES incluși în instituțiile de educație timpurie	33
Tabelul 3.2. Numărul copiilor cu dizabilități și cu CES integrați în instituțiile de educație timpurie, pe regiuni și raioane, 2021 (indicatorii 3.1. și 3.1.2.), persoane.....	33
Tabelul 3.3. Numărul copiilor cu dizabilități și cu CES incluși în învățământul primar și gimnazial.....	35
Tabelul 3.4. Numărul copiilor cu dizabilități și cu CES incluși în învățământul primar și gimnazial, pe regiuni și raioane (indicatorii 3.2. și 3.2.1.), persoane.....	36
Tabelul 3.5. Numărul copiilor cu dizabilități integrați în sistemul de învățământ profesional tehnic.....	37
Tabelul 3.6. Asigurarea instituțiilor de învățământ cu echipament și tehnologii asistive în conformitate cu CES ale elevilor și accesul copiilor cu dizabilități la aceste facilități.....	37
Tabelul 3.7. Accesibilitatea fizică a instituțiilor de învățământ pentru persoanele cu dizabilități	38
Tabelul 3.8. Personalul didactic și de sprijin din cadrul sistemului de învățământ care lucrează cu copii cu CES și cu dizabilități.....	39
Tabelul 3.9. Asigurarea instituțiilor de învățământ cu centre de resurse pentru educația incluzivă a copiilor cu dizabilități și CES.....	40
Tabelul 4.1. Numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare de servicii de reabilitare a sănătății (indicatorul 4.1), persoane.....	41

Tabelul 4.2. Numărul copiilor cu dizabilități beneficiari de servicii de recuperare (indicatorul 4.1.1), persoane	42
Tabelul 4.3. Numărul serviciilor de sănătate mintală disponibile și accesul persoanelor cu dizabilități la acestea	43
Tabelul 4.4. Accesul copiilor cu autism la serviciile medico-sanitare și cele de sănătate mintală, persoane	43
Tabelul 4.5. Numărul femeilor și fetelor cu dizabilități beneficiare de servicii de asistență ginecologică, de planificare a familiei și de sănătate reproductivă (indicatorul 4.8), persoane	44
Tabelul 5.1. Rata sărăciei absolute după criterii de dizabilitate (indicatorul 5.24), %.....	45
Tabelul 5.2. Numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare de pensii de dizabilitate la începutul anului de referință (indicatorul 5.1.), persoane.....	45
Tabelul 5.3. Numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare de pensie minimă de dizabilitate la începutul anului de referință (indicatorul 5.1.1.), persoane	47
Tabelul 5.4. Ponderea persoanelor cu dizabilități, beneficiare de pensie de dizabilitate, din totalul persoanelor cu dizabilități (indicatorul 5.1.2.), %	47
Tabelul 5.5. Cuantumul pensiei persoanelor cu dizabilități și indexarea acesteia	48
Tabelul 5.6. Numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare de alocații sociale de stat (indicatorul 5.2.), persoane	49
Tabelul 5.7. Ponderea persoanelor cu dizabilități, beneficiare de alocații sociale de stat pentru persoanele cu dizabilități, din totalul persoanelor cu dizabilități (indicatorul 5.2.1.), %	49
Tabelul 5.8. Cuantumul minim al alocației sociale de stat pentru persoanele cu dizabilități (indicatorul 5.2.2.), lei	50
Tabelul 5.9. Rata de creștere a mărimii medii a alocațiilor sociale de stat în raport cu anul precedent (indicatorul 5.2.3.), %.....	50
Tabelul 5.10. Numărul total al persoanelor cu dizabilități beneficiare de alocații de îngrijire, însoțire și supraveghere (indicatorul 5.3.), persoane.....	51
Tabelul 5.11. Numărul persoanelor cu dizabilități, beneficiare de prestații sociale (indicatorul 5.4.), persoane	52
Tabelul 5.12. Numărul de servicii sociale pentru persoanele cu dizabilități funcționale (indicatorul 5.5.), unități.....	53
Tabelul 5.13. Numărul de servicii sociale pentru persoanele cu dizabilități, funcționale pe regiuni, pe tipuri de servicii (indicatorul 5.5.), 2022, unități	54
Tabelul 5.14. Numărul beneficiarilor de servicii sociale cu dizabilități (indicatorul 5.6.), persoane	55
Tabelul 5.15. Persoanele cu dizabilități severe solicitante și beneficiare de servicii sociale de asistență personală	57
Tabelul 5.16. Persoanele cu dizabilități solicitante și beneficiare de servicii de plasament familial pentru adulți	58
Tabelul 5.17. Prevenirea instituționalizării și plasamentul persoanelor cu dizabilități în servicii de îngrijire rezidențială	59
Tabelul 5.18. Dezinstituționalizarea și instituționalizarea repetată a persoanelor cu dizabilități în servicii de îngrijire rezidențială	61
Tabelul 5.19. Numărul persoanelor cu dizabilități solicitante și beneficiare de mijloace ajutătoare tehnice și dispozitive asistive	63

Tabelul 5.20 Volumul resurselor financiare alocate pentru asigurarea persoanelor cu dizabilități cu fotolii rulante și alte mijloace ajutătoare tehnice (indicatorul 5.16.), mii lei	64
Tabelul 5.21. Numărul persoanelor cu dizabilități solicitante și beneficiare de servicii de interpretare în limbajul mimico-gestual.....	64
Tabelul 5.22. Numărul persoanelor cu dizabilități locomotorii care au optat pentru facilitățile existente privind serviciile de transport, însoțire și îngrijire din partea persoanelor terțe	65
Tabelul 5.23. Numărul copiilor cu dizabilități plasați sub tutelă/curatelă și a celor adoptați, persoane ..	66
Tabelul 5.24. Adresabilitatea pentru expertizare primară și incidența dizabilității primare	67
Tabelul 5.25. Adresabilitatea pentru reexpertizare și prevalența dizabilității repetate, persoane.....	68
Tabelul 5.26. Dizabilitatea fără termen la adulți și pe termen lung la copii, persoane	70
Tabelul 6.1. Ocrotirea judiciară.....	72
Tabelul 6.2. Asistența juridică garantată de stat	73
Tabelul 6.3. Asigurarea drepturilor și discriminarea.....	74
Tabelul 6.4. Numărul persoanelor cu dizabilități ce se dețin în Sistemul administrației penitenciare (indicatorul 6.8), persoane.....	76
Tabelul 7.1. Accesibilitatea clădirilor publice.....	77
Tabelul 7.2. Accesul la infrastructură.....	77
Tabelul 7.3. Numărul persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor care au beneficiat de facilități fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială (indicatorul 7.6), cifră absolută.....	79
Tabelul 8.1. Gradul de accesibilitate al secțiilor de votare pentru persoanele cu dizabilități (indicatorul 8.1.), %	80
Tabelul 8.2. Nivelul de asigurare al secțiilor de votare cu materiale și echipament electoral pentru persoanele cu dizabilități, inclusiv accesibilitatea informației în cadrul campaniilor electorale	80
Tabelul 8.3. Numărul persoanelor implicate în procesul electoral, instruite în asigurarea accesibilității procesului electoral pentru persoanele cu dizabilități (indicatorul 8.4.), persoane.....	81
Tabelul 8.4. Ponderea deputaților, primarilor, consilieri raionali și locali cu dizabilități (indicatorul 8.5.),%	81
Tabelul 8.5. Numărul furnizorilor serviciilor de televiziune care interpretează în limbajul mimico-gestual sau prin titrare sincron (indicatorul 8.6.), unități	82
Tabelul 8.6. Participarea persoanelor cu dizabilități la viața socială, civică și politică	82
Tabelul 9.1. Ponderea persoanelor care întâmpină anumite limitări funcționale în realizarea vieții independente.....	84

Lista figurilor

Figura 1.1. Numărul persoanelor cu dizabilități (indicatorul 1.1.), mii persoane	14
Figura 1.2. Ponderea persoanelor cu dizabilități în total populație (indicatorul 1.3.), %	14
Figura 1.3. Distribuția persoanelor cu dizabilități după grade de dizabilitate, %	15
Figura 1.4. Distribuția persoanelor cu dizabilități în funcție de tipul prestației, %	15
Figura 1.5. Distribuția persoanelor cu dizabilități după regiuni geografice și grade de dizabilitate, %	17
Figura 1.6. Distribuția persoanelor cu dizabilități după regiuni geografice și grupe de vârstă, %	17
Figura 1.7. Numărul copiilor cu dizabilități (indicatorul 1.2.), mii persoane.....	19
Figura 1.8. Ponderea copiilor cu dizabilități în total copii (indicatorul 1.4.), %	19
Figura 1.9. Ponderea copiilor cu dizabilități în total persoane cu dizabilități (indicatorul 1.5.), %.....	19
Figura 2.1. Numărul persoanelor cu dizabilități ocupate, care au achitat contribuții de asigurări sociale (indicatorul 2.1), mii persoane	21
Figura 2.2. Rata de ocupare a persoanelor cu dizabilități (indicatorul 2.2), %	21
Figura 2.3. Ponderea persoanelor cu dizabilități ocupate, care au achitat contribuții de asigurări sociale, în total beneficiari de pensii de dizabilitate și alocații sociale de stat (indicatorul 2.3), %.....	22
Figura 2.4. Distribuția persoanelor cu dizabilități ocupate, care au achitat contribuții de asigurări sociale după regiuni geografice și grade de dizabilitate,%.....	24
Figura 2.5. Distribuția persoanelor cu dizabilități ocupate, care au achitat contribuții de asigurări sociale după regiuni geografice și grupe de vârste, %	24
Figura 2.6. Numărul persoanelor cu dizabilități înregistrate cu statut de șomer (indicatorul 2.6), persoane.....	25
Figura 2.7. Rata șomajului în rândul persoanelor cu dizabilități (indicatorul 2.4), %	25
Figura 2.8. Distribuția numărului de persoane cu dizabilități cu statut de șomer angajate în bază de subvenții (indicator 2.11), %	28
Figura 2.9. Formarea și reabilitarea profesională, %.....	29
Figura 2.10. Tineri cu dizabilități NEET (indicatorul 2.18), %	30
Figura 2.11. Venitul mediu lunar asigurat al persoanelor cu dizabilități pe sexe (indicatorul 2.15), lei...	31
Figura 2.12. Ecartul salarial în funcție de statutul dizabilității (indicatorul 2.16), %	31
Figura 3.1. Numărul copiilor cu dizabilități și cu CES incluși în instituțiile de educație timpurie, pe mediu de reședință (indicatorii 3.1. și 3.1.2.), persoane	33
Figura 3.2. Ponderea copiilor cu dizabilități incluși în instituțiile de educație timpurie, pe mediu de reședință și tip de instituție (indicatorul 3.1.), %	33
Figura 3.3. Ponderea copiilor cu dizabilități și cu CES înscriși în instituțiile de învățământ primar și gimnazial, pe trepte de învățământ (indicatorii 3.2. și 3.2.1.), %	35
Figura 3.4. Ponderea copiilor cu dizabilități înscriși în instituțiile de învățământ primar și gimnazial, pe tip de instituții (indicatorul 3.2.), %.....	35
Figura 3.5. Ponderea copiilor cu dizabilități înmatriculați în sistemul de învățământ profesional, pe sexe (indicatorul 3.4.), %	37
Figura 3.6. Ponderea cadrelor didactice și specialiștilor care lucrau în anul de referință cu copii cu CES și cu dizabilități, pe tip de instituții (indicatorii 3.10. și 3.11.), %	39
Figura 4.1. Ponderea persoanelor cu dizabilități beneficiare de servicii de reabilitare, pe sexe (indicatorul 4.1.), %	41

<i>Figura 4.2. Ponderea persoanelor cu dizabilități beneficiare de servicii de protezare în cadrul instituțiilor medicale, pe tip de protezare (indicatorul 4.1.), %</i>	41
<i>Figura 5.1. Rata sărăciei absolute după criteriul de dizabilitate (indicatorul 5.24.), %</i>	44
<i>Figura 5.2. Numărul beneficiarilor de pensii de dizabilitate la începutul anului de referință, pe sexe și mediu de reședință (indicatorul 5.1.), mii persoane</i>	45
<i>Figura 5.3. Ponderea beneficiarilor de pensii de dizabilitate la începutul anului de referință, pe sexe și mediu de reședință (indicatorul 5.1.), %</i>	45
<i>Figura 5.4. Numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare de pensie minimă de dizabilitate, pe grade de dizabilitate (indicatorul 5.1.1.), mii persoane</i>	46
<i>Figura 5.5. Ponderea persoanelor cu dizabilități beneficiare de pensie minimă de dizabilitate, pe grade de dizabilitate (indicatorul 5.1.1.), %</i>	46
<i>Figura 5.6. Ponderea persoanelor cu dizabilități beneficiare de alocații sociale de stat la începutul anului de referință, pe sexe și mediu de reședință (indicatorul 5.2.), %</i>	48
<i>Figura 5.7. Ponderea persoanelor cu dizabilități beneficiare de alocații sociale de stat la începutul anului de referință, pe categorii de beneficiari (indicatorul 5.2.), %</i>	48
<i>Figura 5.8. Ponderea persoanelor cu dizabilități severe beneficiare de alocații de îngrijire, însoțire și supraveghere, pe sexe și mediu de reședință (indicatorul 5.3.), %</i>	51
<i>Figura 5.9. Ponderea persoanelor cu dizabilități severe beneficiare de alocații de îngrijire, însoțire și supraveghere, pe categorii de beneficiari (indicatorul 5.3.), %</i>	51
<i>Figura 5.10. Numărul serviciilor sociale pentru persoanele cu dizabilități, funcționale pe regiuni, pe tipuri de servicii (indicatorul 5.5.), unități</i>	52
<i>Figura 5.11. Ponderea serviciilor sociale pentru persoanele cu dizabilități, funcționale pe regiuni, pe tipuri de servicii (indicatorul 5.5.), %</i>	52
<i>Figura 5.12. Numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare de servicii sociale, pe tipuri (indicatorul 5.6), persoane</i>	55
<i>Figura 5.13. Ponderea persoanelor cu dizabilități beneficiare de servicii sociale, pe tipuri (indicatorul 5.6), %</i>	55
<i>Figura 5.14. Ponderea persoanelor cu dizabilități severe acoperite cu servicii sociale de asistență personală din totalul celor care au nevoie, pe sexe, mediu de reședință, categorii de beneficiari (indicatorul 5.7.2.), %</i>	57
<i>Figura 5.15. Ponderea copiilor cu dizabilități plasați sub tutelă/curatelă, pe grade de dizabilitate (indicatorul 5.17.), %</i>	66
<i>Figura 5.16. Ponderea persoanelor expertizate primar și încadrate în grade de dizabilitate, pe sexe și mediu de reședință (indicatorul 5.21.1.), %</i>	67
<i>Figura 5.17. Ponderea persoanelor expertizate primar și încadrate în grade de dizabilitate, pe grade de dizabilitate (indicatorul 5.21.1.), %</i>	67
<i>Figura 5.18. Numărul persoanelor cu dizabilități încadrate în grade de dizabilitate în anul pe referință, pe mediu de reședință (indicatorul 5.23.), persoane</i>	70
<i>Figura 5.19. Numărul copiilor cu dizabilități încadrați în anul de referință în grade de dizabilitate până la împlinirea vârstei de 18 ani, pe mediu de reședință (indicatorul 5.23.1), persoane</i>	70
<i>Figura 6.1. Numărul persoanelor cu dizabilități care au beneficiat de asistență juridică garantată de stat (indicatorii 6.3, 6.4), persoane</i>	73
<i>Figura 6.2. Ponderea persoanelor cu dizabilități beneficiare de asistență juridică, garantată de stat în total persoane care au beneficiat de aceste servicii (indicatorii 6.3.1, 6.4.1), %</i>	73

<i>Figura 6.3. Distribuția persoanelor cu dizabilități ce se dețin în Sistemul administrației penitenciare (indicatorul 6.8), %</i>	<i>75</i>
<i>Figura 6.4. Distribuția persoanelor cu dizabilități ce se dețin în Sistemul administrației penitenciare (indicatorul 6.8), %</i>	<i>75</i>
<i>Figura 7.1. Ponderea clădirilor publice accesibile persoanelor cu dizabilități (indicatorul 7.1), %</i>	<i>76</i>
<i>Figura 7.2. Distribuția persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor care au beneficiat de facilități fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială, pe sexe (indicatorul 7.6.), %</i>	<i>79</i>
<i>Figura 7.3. Distribuția persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor care au beneficiat de facilități fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială, pe medii de reședință (indicatorul 7.6), %</i>	<i>79</i>
<i>Figura 8.1. Ponderea persoanelor implicate în procesul electoral instruite în asigurarea accesibilității persoanelor cu dizabilități, pe sexe (indicatorul 8.4.), %</i>	<i>80</i>
<i>Figura 8.2. Ponderea persoanelor implicate în procesul electoral instruite în asigurarea accesibilității persoanelor cu dizabilități, pe categorii (indicatorul 8.4.), %</i>	<i>80</i>
<i>Figura 9.1. Distribuția persoanelor care au comunicat că întâmpină anumite limitări funcționale în realizarea vieții independente, pe nivel de dificultate (indicatorii 9.1-9.6.), %</i>	<i>83</i>

Mulțumiri

Adresăm mulțumiri proiectului “Date pentru Impact (D4I)”, finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), și implementat de Centrul pentru Populație Carolina al Universității Carolina de Nord de la Chapel Hill în parteneriat cu Palladium International LLC, ICF Macro Inc., John Snow Inc. și Universitatea Tulane pentru sprijinul acordat în elaborarea acestui compendiu statistic.

Apreciam contribuția valoroasă și implicarea activă a instituțiilor administrației publice centrale, a societății civile active în domeniul protecției drepturilor persoanelor cu dizabilități și a mediului academic, precum și a echipei D4I alcătuită din Camelia Gheorghe, Viorica Toartă și Maria Vremiş în elaborarea Matricei indicatorilor statistici a drepturilor persoanelor cu dizabilități și a prezentului compendiu.

Introducere

În procesul de completare în anul 2022 a chestionarului Comisiei Europene cu privire la cererea de aderare la Uniunea Europeană a Republicii Moldova, au fost identificate o serie de domenii unde sunt necesare eforturi și resurse suplimentare pentru accelerarea parcursului european al țării. Consolidarea sistemului centralizat de colectare a datelor statistice în domeniul dizabilității în vederea analizei și utilizării datelor în beneficiul persoanelor cu dizabilități se enumeră printre aceste domenii în conformitate cu punctul 87, litera C din capitolul 19 a părții a doua a chestionarului Comisiei Europene¹.

În acest scop, cu suportul proiectului „Date pentru Impact (D4I)” finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), la solicitarea Ministerului Muncii și Protecției Sociale (MMPS) și Comisiei parlamentare protecție socială, sănătate și familie, a fost elaborată Matricea indicatorilor statistici a drepturilor persoanelor cu dizabilități din Republica Moldova. Aceasta include 137 de indicatori, grupați în nouă domenii reieșind din prevederile Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, care au fost cartografiați, prioritizați și validați în cadrul unui proces consultativ extins la care au participat producătorii și utilizatorii de date.

Prezentul compendiu statistic privind drepturile persoanelor cu dizabilități în Republica Moldova a fost elaborat cu suportul proiectului D4I în baza datelor prezentate de către cei 26 producători de date pentru indicatorii din cadrul Matricei susmenționate, reflectând situația pentru perioada anilor 2019-2022. Compendiul prezintă date și informații referitoare la situația persoanelor cu dizabilități la nivel național în vederea atingerii următoarelor obiective: (i) sprijinirea procesului de luare a deciziilor bazat pe evidențe, (ii) monitorizarea progresului în implementarea documentelor de politici relevante persoanelor cu dizabilități; (iii) susținerea raportării pe bază de date corecte, complete și la zi în conformitate cu angajamentele internaționale ale țării (integrarea europeană, obiectivele de dezvoltare durabilă, convențiile internaționale ratificate, etc.); și (iv) creșterea transparenței și a bunei guvernări în promovarea și respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități.

Compendiul cuprinde nouă secțiuni conform domeniilor Matricei de indicatori statistici a drepturilor persoanelor cu dizabilități din Republica Moldova, fiecare dintre acestea conținând informații succinte cu vizualizări și tabele privind anumite grupuri de indicatori, și anume: I. Demografie (indicatorii 1.1. – 1.5.); II. Ocupare (indicatorii 2.1. – 2.18.); III. Educație (indicatorii 3.1. – 3.12.1.); IV. Sănătate (indicatorii 4.1. – 4.8.); V. Protecție socială (indicatorii 5.1. – 5.24.); VI. Justiție, drepturile omului (indicatorii 6.1. – 6.7.); VII. Acces la transport și infrastructură (indicatorii 7.1. – 7.6.); VIII. Participare la viața publică, politică și culturală (indicatorii 8.1. – 8.8.) și IX. Viața independentă și limitări funcționale (indicatorii 9.1. – 9.6.). De asemenea, compendiul conține două anexe. În cadrul Anexei 1 sunt prezentați producătorii de date și indicatorii de care aceștia sunt responsabili. În cadrul Anexei 2 este prezentată lista indicatorilor statistici a drepturilor persoanelor cu dizabilități din Republica Moldova cu denumiri ale indicatorilor, definiții, unitatea de măsură, dezagregări și producătorul de date.

¹ https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/chapter_19_social_policy_and_employment.pdf

I. Demografie

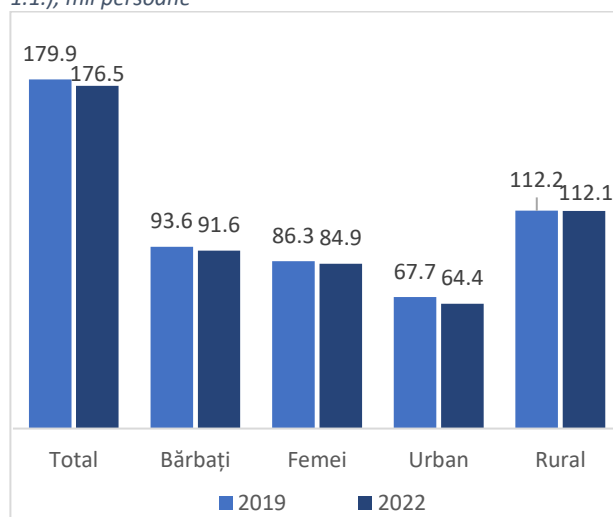
1.1. Persoanele cu dizabilități

La începutul anului 2022, în evidența structurilor teritoriale de asigurări sociale se aflau 176,5 mii persoane cu dizabilități², cu o diminuare a acestui număr cu 3,4 mii persoane în raport cu anul 2019. Bărbații constituiau circa 52% din total, această pondere menținându-se pe toată perioada de referință. Mediul rural a prevalat cu o pondere de 63% în totalul persoanelor cu dizabilități (*Tabelul 1.1, Figura 1.1*).

Persoanele cu dizabilități au constituit 6,8% în totalul populației cu reședința obișnuită, ponderea bărbaților cu dizabilități fiind de 7,4%, mai mare față de cea a femeilor care a constituit 6,2%. Aceste tendințe s-au menținut pe toată perioada 2019-2022.

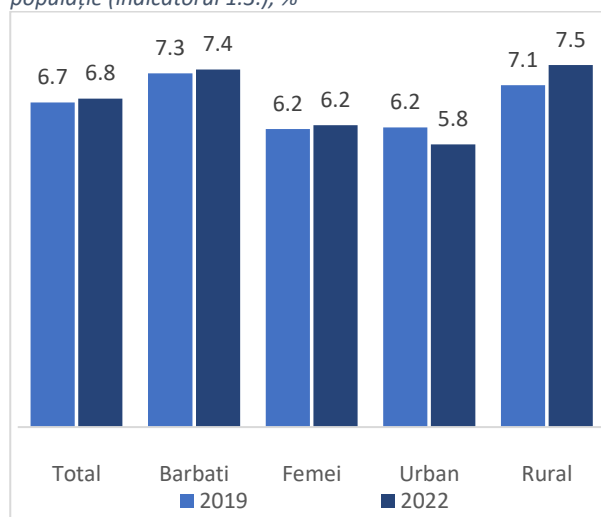
În populația din mediul urban, persoanele cu dizabilități au constituit 5,8%, fiind în diminuare cu 0,3 puncte procentuale (p.p.) în raport cu anul 2019. În mediul rural, această pondere a fost mai mare, constituind 7,5% și fiind în creștere față de anul de comparație (*Tabelul 1.1, Figura 1.2*).

Figura 1.1. Numărul persoanelor cu dizabilități (indicatorul 1.1.), mii persoane

Sursa: CNAS

Figura 1.2. Ponderea persoanelor cu dizabilități în total populație (indicatorul 1.3.), %

Sursa: calcule în baza datelor BNS privind populația cu reședință obișnuită

Printre persoanele cu dizabilități, cea mai mare pondere de circa 58% au avut-o cele cu un grad accentuat de dizabilitate. Totodată, au fost observate tendințe de creștere a celor cu grad mediu de dizabilitate, această creștere fiind de 4,6 p.p. în raport cu anul 2019 (*Tabelul 1.1, Figura 1.3*).

² În cadrul prezentului Compendiu statistic, „Numărul total al persoanelor recunoscute ca fiind cu dizabilități” se referă la toate persoanele cu dizabilități (adulți și copii) beneficiare de pensii de dizabilitate, pensii pentru limită de vârstă și alocații sociale de stat aflate în evidența structurilor teritoriale de asigurări sociale la începutul anului de referință. În viitor acest indicator urmează a fi prezentat de către Consiliul Național de Determinare a Dizabilității și Capacității de Muncă și va avea următoarea definiție: „Numărul total al persoanelor recunoscute ca fiind cu dizabilități, aflate în evidența Consiliului Național de Determinare a Dizabilității și Capacității de Muncă la începutul anului de referință”.

În anul 2022, circa 2/3 dintre persoanele cu dizabilități beneficiau de pensie de dizabilitate, circa 30% de alocații sociale de stat și aproape 5% de pensie pentru limită de vârstă. Au fost înregistrate tendințe constante de creștere a ponderii beneficiarilor de alocații sociale de stat și pensii pentru limită de vârstă, și o diminuare a celor care beneficiază de pensie de dizabilitate (Tabelul 1.2, Figura 1.4).

Figura 1.3. Distribuția persoanelor cu dizabilități după grade de dizabilitate, %

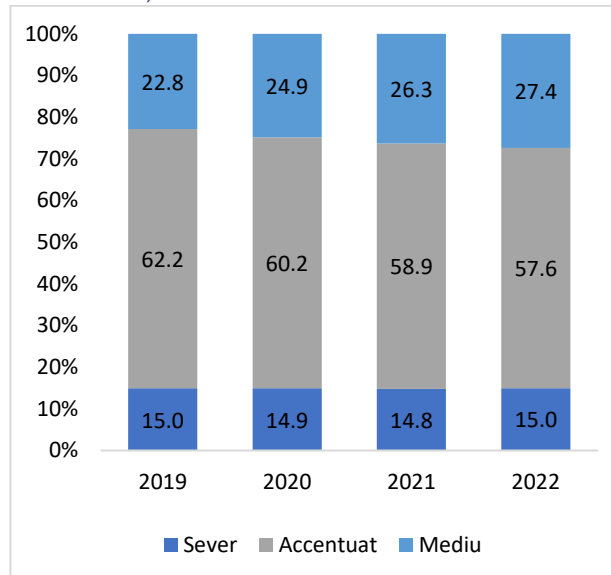
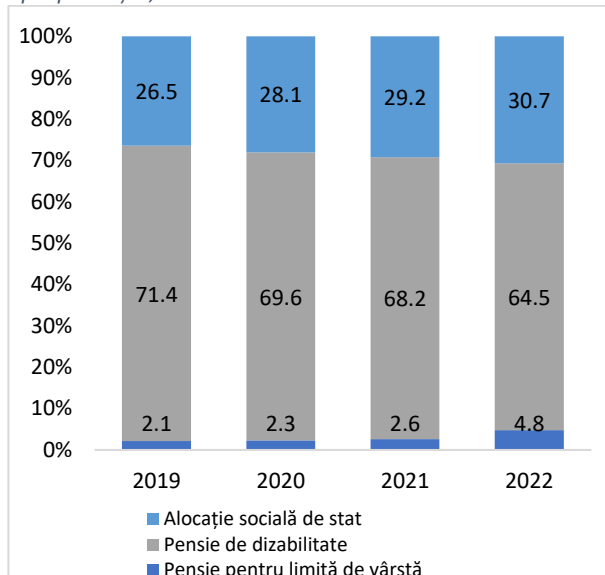

Figura 1.4. Distribuția persoanelor cu dizabilități în funcție de tipul prestației, %

Sursa: Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS)

Tabelul 1.1. Numărul persoanelor cu dizabilități (indicatorul 1.1), persoane

Dezagregări		2019	2020	2021	2022
Total		179910	181167	179098	176508
sex	Bărbați	93626	94665	93551	91603
	Femei	86284	86502	85547	84905
mediu de reședință	Urban	67727	67911	66964	64359
	Rural	112183	113256	112134	112149
grupă de vârstă	0-2 ani	506	508	423	430
	3-6 ani	1893	1883	1769	1792
	7-15 ani	6570	6633	6523	6695
	16-17 ani	1612	1605	1669	1611
	18-24 ani	5277	5088	4928	4736
	25-34 ani	15377	15055	14440	13586
	35-44 ani	20936	21054	20689	20544
	45-54 ani	37122	36193	34902	33555
	55 -64 ani	59390	60161	59325	57077
	65 ani +	31227	32987	34430	36482
grad de dizabilitate	Sever	26915	27025	26517	26434
	Accentuat	111916	109072	105473	101695
	Mediu	41079	45070	47108	48379

Dezagregări		2019	2020	2021	2022
categorii de beneficiari	Beneficiari de alocații sociale de stat pe categorii de persoane:	47597	50824	52285	54126
	Copii cu dizabilități în vârstă de până la 18 ani	10635	10684	10429	10567
	Persoane cu dizabilități din copilărie	26968	27468	27733	27922
	Persoane cu dizabilități	9994	12672	14123	15637
	Beneficiari de pensii de dizabilitate și limită de vârstă după cauze ale dizabilității:	132313	130343	126813	122382
	Afecțiune generală	126783	125000	121629	117475
	Afecțiune din copilărie	n/d	n/d	n/d	n/d
	Boală profesională	80	77	76	73
	Accident de muncă	2107	2008	1929	1770
	Afecțiune legată de participarea la lichidarea avariei de la CAE Cernobîl sau la alte accidente atomice	1674	1619	1567	1495
	Afecțiune legată de serviciul militar sau cel special	1669	1639	1612	1569
termenul dizabilității (cu dezagregări pe grade)	Fără termen:	n/d	n/d	n/d	n/d
	Sever	n/d	n/d	n/d	n/d
	Accentuat	n/d	n/d	n/d	n/d
	Mediu	n/d	n/d	n/d	n/d
	Cu termen:	n/d	n/d	n/d	n/d
	Sever	n/d	n/d	n/d	n/d
	Accentuat	n/d	n/d	n/d	n/d
	Mediu	n/d	n/d	n/d	n/d
tip prestație	Pensie pentru limită de vârstă	3854	4189	4619	8462
	Pensie de dizabilitate	128459	126154	122194	113920
	Alocație socială de stat	47597	50824	52285	54126

Sursa: CNAS

Tabelul 1.2. Ponderea persoanelor cu dizabilități în total populație (indicatorul 1.3), %

Dezagregări		2019	2020	2021	2022
Total		6,7	6,9	6,8	6,8
sex	Bărbați	7,3	7,5	7,5	7,4
	Femei	6,2	6,3	6,2	6,2
mediu de reședință	Urban	6,2	6,2	6,1	5,8
	Rural	7,1	7,3	7,3	7,5
grupă de vârstă	0-2 ani	0,0	0,0	0,0	0,0
	3-6 ani	0,0	0,0	0,0	0,0
	7-15 ani	3,2	3,2	3,1	3,1
	16-17 ani	2,9	2,9	3,0	2,9
	18-24 ani	2,5	2,6	2,6	2,6

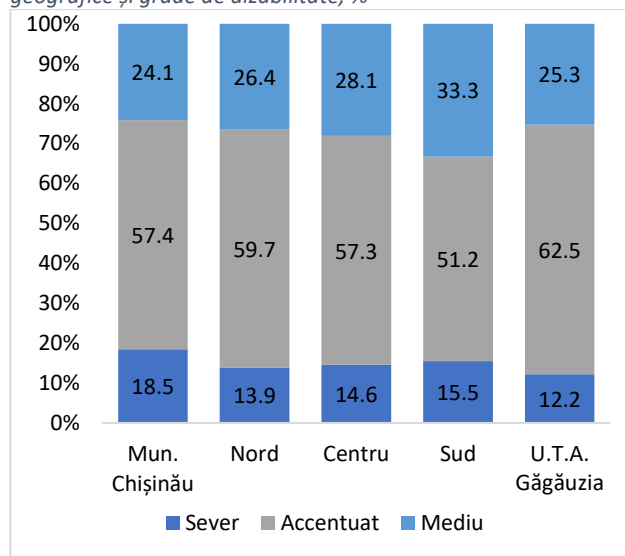
Dezagregări		2019	2020	2021	2022
	25-34 ani	3,7	3,7	3,7	3,6
	35-44 ani	5,7	5,7	5,5	5,3
	45-54 ani	11,1	10,9	10,5	10,0
	55 -64 ani	15,1	15,6	15,6	15,3
	65 ani +	8,4	8,7	8,9	9,3

Sursa: calcule în baza datelor Biroului Național de Statistică (BNS) privind populația cu reședință obișnuită

Distribuția datelor pe regiuni relevă faptul că municipiul Chișinău a înregistrat cea mai mare pondere a persoanelor cu dizabilitate severă, și anume de circa 18,5% din totalul persoanelor cu dizabilități din municipiu, urmat de regiunea Sud cu 15,5% din totalul celor din regiunea respectivă.

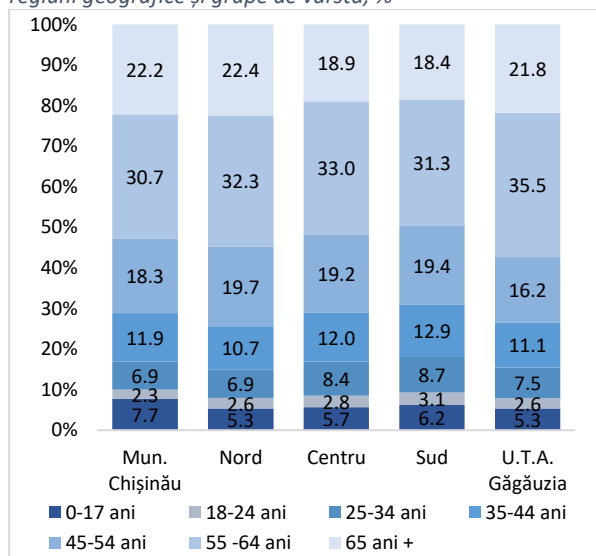
Comparativ cu alte regiuni geografice, în municipiul Chișinău a fost cea mai mare pondere a copiilor cu dizabilități de 0-17 ani (7,7%), în regiunea Nord a fost mai pronunțată ponderea persoanelor cu dizabilități din grupul de vârstă 45-54 ani (19,7%), în regiunea Sud a fost mai semnificativă ponderea grupului 35-44 ani (12,9%), iar în unitatea administrativ-teritorială (U.T.A.) Găgăuzia a fost observată cea mai mare pondere a celor din grupul de vârstă 55-64 ani (35,5%) și cea mai mică pondere a persoanelor din grupul de vârstă 45-54 ani (16,2%) (Tabelul 1.3, Figurile 1.5 și 1.6).

Figura 1.5. Distribuția persoanelor cu dizabilități după regiuni geografice și grade de dizabilitate, %

Sursa: CNAS

Figura 1.6. Distribuția persoanelor cu dizabilități după regiuni geografice și grupe de vârstă, %

Tabelul 1.3. Numărul total al persoanelor cu dizabilități, aflate în evidența structurilor teritoriale de asigurări sociale, 2022 (indicatorul 1.1), persoane

Regiune/ raion	Grad de dizabilitate			Grupă de vârstă									
	Sever	Accentuat	Mediu	0-2 ani	3-6 ani	7-15 ani	16-17 ani	18-24 ani	25-34 ani	35-44 ani	45-54 ani	55 -64 ani	65 ani +
Mun. Chișinău	5392	16782	7050	97	434	1447	276	667	2030	3487	5334	8971	6481
Nord	7656	32914	14556	119	479	1870	466	1456	3830	5887	10839	17819	12361
Mun. Bălți	1007	4357	1576	26	66	248	65	139	471	862	1365	2172	1526
Briceni	632	2938	830	8	16	129	34	98	266	419	744	1426	1260
Dondușeni	329	1539	576	9	25	80	13	62	146	229	478	738	664
Drochia	617	2635	1347	7	41	153	46	120	325	515	892	1521	979

Regiune/ raion	Grad de dizabilitate			Grupă de vârstă									
	Sever	Accentuat	Mediu	0-2 ani	3-6 ani	7-15 ani	16-17 ani	18-24 ani	25-34 ani	35-44 ani	45-54 ani	55 -64 ani	65 ani +
Edinet	791	3893	1013	9	27	163	29	122	336	500	1087	1889	1535
Fălești	618	2439	1325	5	45	159	50	163	348	517	859	1386	850
Florești	549	2861	1596	12	51	194	37	103	320	548	972	1695	1074
Glodeni	406	1342	883	5	41	116	17	85	221	312	570	798	466
Ocnîța	432	1808	740	5	26	105	24	92	181	301	619	936	691
Râșcani	525	2061	1127	10	32	115	38	103	287	388	739	1195	806
Sângerei	838	3497	1812	12	54	213	61	179	486	676	1268	2090	1108
Soroca	912	3544	1731	11	55	195	52	190	443	620	1246	1973	1402
Centru	8472	33301	16333	128	539	2098	550	1623	4890	6982	11144	19164	10988
Anenii noi	632	2467	1243	5	46	149	38	87	318	542	782	1467	908
Călărași	654	2555	1111	8	33	128	34	119	428	469	817	1405	879
Criuleni	534	2125	1299	3	21	60	13	110	305	397	631	1262	1156
Dubăsari	343	1424	457	10	38	150	50	47	166	246	405	685	427
Hâncești	896	2436	1544	11	64	204	56	177	450	699	882	1448	885
Ialoveni	760	2524	1270	14	52	238	48	138	427	615	840	1370	812
Nisporeni	476	1471	950	10	27	101	15	87	260	375	533	902	587
Orhei	938	3227	2211	17	48	269	65	190	565	793	1126	2056	1247
Rezina	422	2364	743	7	27	91	32	93	231	351	773	1358	566
Strășeni	799	2768	1342	7	61	185	58	152	402	657	906	1631	850
Șoldănești	476	4113	753	10	19	115	33	105	348	563	1450	2067	632
Telenești	668	2747	1434	8	41	160	42	136	444	526	880	1711	901
Ungheni	874	3080	1976	18	62	248	66	182	546	749	1119	1802	1138
Sud	3550	11713	7618	60	227	894	248	705	1993	2953	4431	7153	4217
Basarabeasca	262	745	416	3	12	50	15	56	102	161	284	479	261
Cahul	805	2218	1819	15	59	213	51	156	450	621	959	1564	754
Cantemir	417	1273	894	6	21	100	33	87	259	375	510	840	353
Căușeni	565	1891	1187	12	34	153	39	116	305	488	718	1074	704
Cimișlia	416	1232	630	5	14	60	24	61	203	269	424	733	485
Leova	354	1072	690	8	28	86	31	53	201	308	426	664	311
Ștefan vodă	425	1774	1159	8	30	153	35	101	299	400	579	1006	747
Taraclia	306	1508	823	3	29	79	20	75	174	331	531	793	602
U.T.A. Găgăuzia	1364	6985	2822	26	113	386	71	285	843	1235	1807	3970	2435

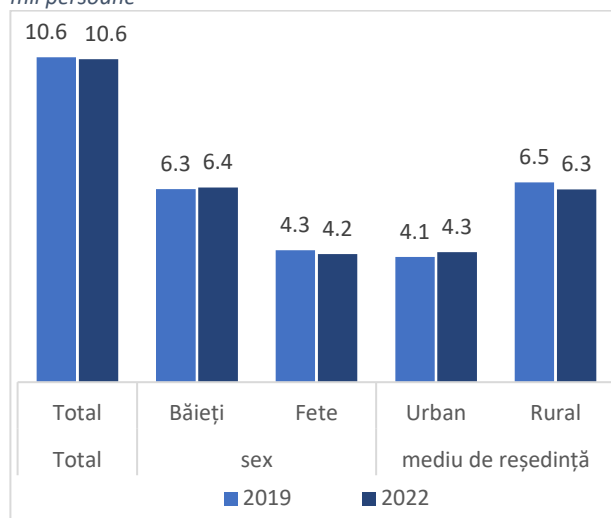
Sursa: CNAS

1.2. Copiii cu dizabilități

Numărul copiilor cu dizabilități în perioada de referință a fost de peste 10 mii persoane. Numărul băieților cu dizabilități a fost mai mare comparativ cu cel al fetelor, înregistrând o tendință de creștere în raport cu 2019. Față de anul 2019, s-a redus numărul fetelor cu dizabilități, precum și a copiilor cu dizabilități din mediul rural.

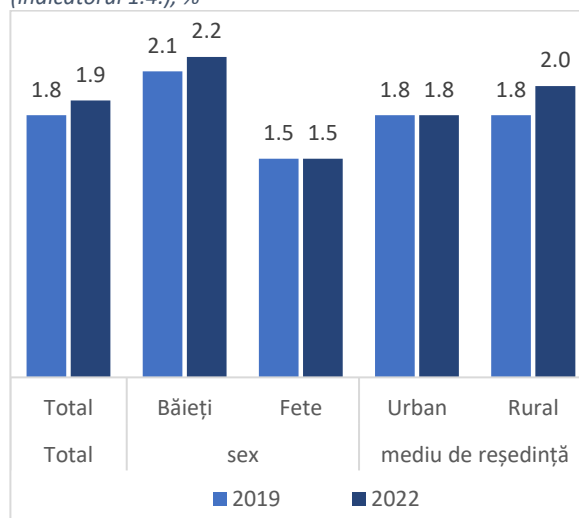
Ponderea copiilor cu dizabilități în numărul total al copiilor cu reședință obișnuită a fost de 1,9%. Ponderea băieților a fost mai mare (2,2%) față de cea a fetelor (1,5%) în totalul copiilor din grupurile respective. De asemenea, în 2022 a fost mai pronunțată ponderea copiilor cu dizabilități din mediul rural (2,0%) comparativ cu ponderea celor din urban (1,8%) din totalul copiilor din mediul de reședință respectiv (Tabelul 1.3, Figurile 1.7 și 1.8).

Figura 1.7. Numărul copiilor cu dizabilități (indicatorul 1.2.), mii persoane

Sursa: CNAS

Figura 1.8. Ponderea copiilor cu dizabilități în total copii (indicatorul 1.4.), %

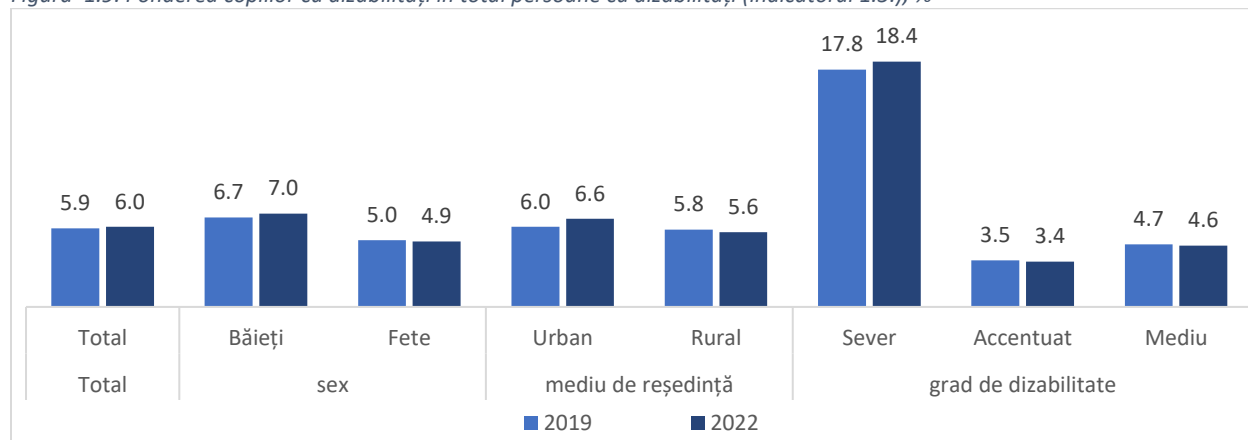

Sursa: calcule în baza datelor BNS privind populația cu reședință obișnuită

Copiii au constituit o pondere de circa 6% în totalul persoanelor cu dizabilități. Ponderea băieților de 0-17 ani a fost mai mare (7,0%) în totalul persoanelor cu dizabilități de sex masculin comparativ cu cea a fetelor de 0-17 ani în totalul persoanelor cu dizabilități de sex feminin (4,9%).

A fost înregistrată o pondere destul de pronunțată a copiilor (18,4%), printre persoanele cu dizabilități severe, cu tendințe de creștere în perioada de referință (Tabelul 1.4 și Figura 1.9).

Figura 1.9. Ponderea copiilor cu dizabilități în total persoane cu dizabilități (indicatorul 1.5.), %

Sursa: calcule în baza datelor CNAS

Tabelul 1.4. Indicatori privind copiii cu dizabilități

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
1.2. Numărul copiilor cu dizabilități*	cifră absolută	Total	10635	10684	10429	10567
	sex	Băieți	6317	6387	6272	6373
		Fete	4318	4297	4157	4194
		Urban	4096	4200	4091	4260

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
	mediu de reședință	Rural	6539	6484	6338	6307
	grupă de vârstă	0-2 ani	506	508	423	430
		3-6 ani	1893	1883	1769	1792
		7-15 ani	6570	6633	6523	6695
		16-17 ani	1666	1660	1714	1650
	grad de dizabilitate	Sever	4796	4865	4643	4863
		Accentuat	3899	3735	3604	3478
		Mediu	1940	2084	2182	2226
1.4. Ponderea copiilor cu dizabilități în total copii**	procent	Total	1,8	1,9	1,8	1,9
	sex	Băieți	2,1	2,2	2,2	2,2
		Fete	1,5	1,5	1,5	1,5
	mediu de reședință	Urban	1,8	1,8	1,8	1,8
		Rural	1,8	1,9	1,9	2,0
	grupă de vârstă	0-2 ani	0,5	0,5	0,5	0,5
		3-6 ani	1,3	1,3	1,3	1,4
		7-15 ani	2,3	2,4	2,3	2,4
		16-17 ani	3,0	3,0	3,1	2,9
1.5. Ponderea copiilor cu dizabilități în total persoane cu dizabilități*	procent	Total	5,9	5,9	5,8	6,0
	sex	Băieți	6,7	6,7	6,7	7,0
		Fete	5,0	5,0	4,9	4,9
	mediu de reședință	Urban	6,0	6,2	6,1	6,6
		Rural	5,8	5,7	5,7	5,6
	grad de dizabilitate	Sever	17,8	18,0	17,5	18,4
		Accentuat	3,5	3,4	3,4	3,4
		Mediu	4,7	4,6	4,6	4,6

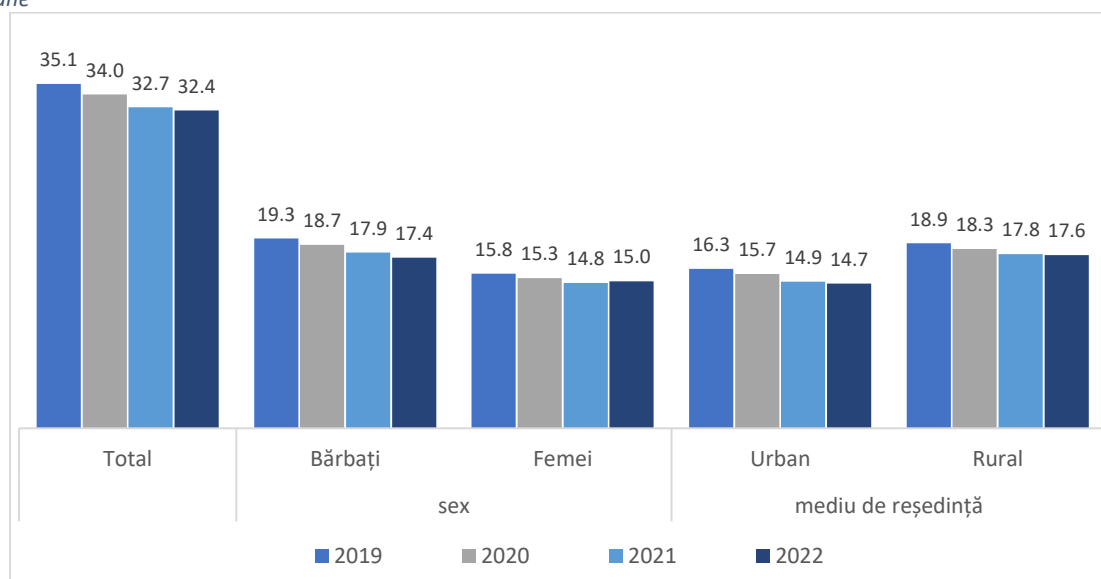
Sursa: *CNAS, ** calcule în baza datelor BNS privind populația cu reședință obișnuită

II. Piața muncii

2.1. Ocuparea

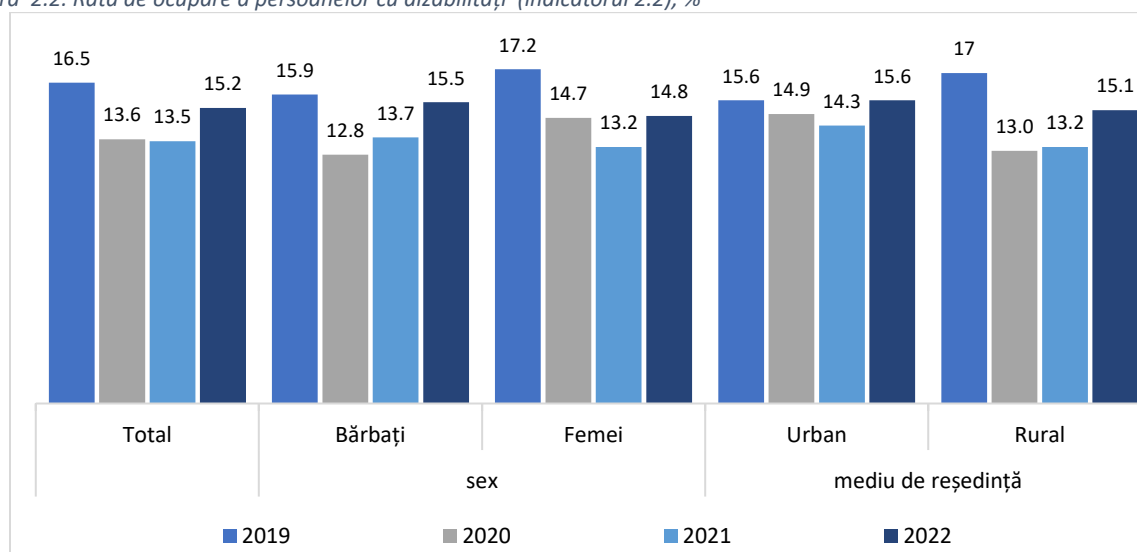
Peste 32 mii persoane cu dizabilități în 2022 au fost ocupate oficial în câmpul muncii și au achitat contribuții de asigurări sociale, înregistrând o tendință de diminuare în raport cu anul de referință 2019. Astfel, în 2022 numărul acestora s-a redus în raport cu anul 2019 cu 2721 persoane. Această tendință de reducere a ocupării persoanelor cu dizabilități este confirmată și de rata de ocupare, care în 2022 a fost de 15,2%, în descreștere cu 1,3 p.p. față de anul 2019 (16,5%). Totodată se observă că, după o reducere semnificativă înregistrată în anul pandemic 2020, au fost înregistrate tendințe evolutive pozitive ale acestui indicator în anul 2022. Rata de ocupare a fost mai mare în rândul bărbaților (15,5% față de 14,8% la femei) și ușor mai crescută în mediul urban (15,6% față de 15,1% în mediul rural) (Tabelele 2.1 și 2.2, Figurile 2.1 și 2.2).

Figura 2.1. Numărul persoanelor cu dizabilități ocupate, care au achitat contribuții de asigurări sociale (indicatorul 2.1), mii persoane

Sursa: CNAS

Figura 2.2. Rata de ocupare a persoanelor cu dizabilități (indicatorul 2.2), %

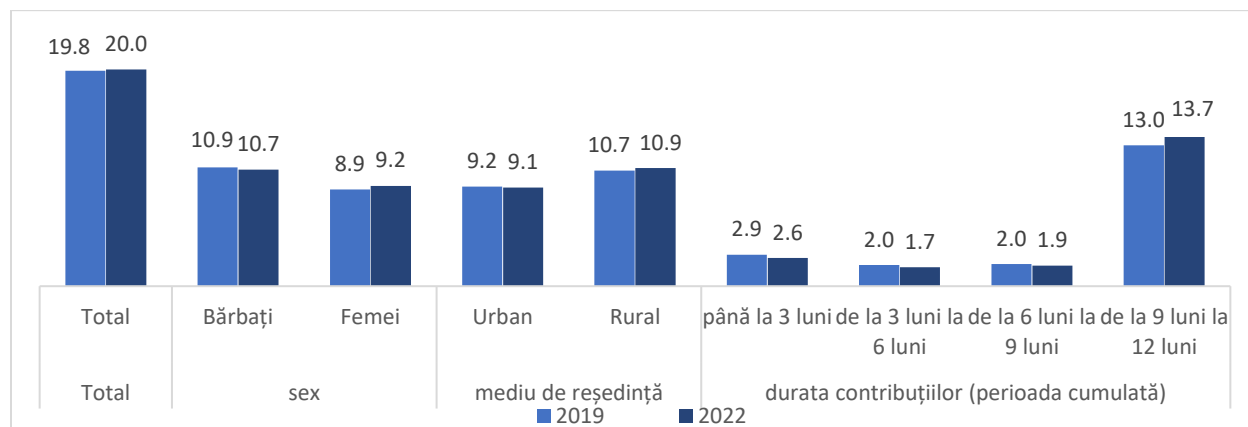
Sursa: CNAS

În anul 2022 ponderea persoanelor cu dizabilități ocupate care au achitat contribuții de asigurări sociale în total beneficiari de pensii de dizabilitate și alocații sociale de stat a fost de circa 20%, de asemenea înregistrând tendințe evolutive pozitive în perioada 2019-2022.

Mai mulți bărbați cu dizabilități decât femeile au achitat contribuții de asigurări sociale, în 2022 ponderea acestora fiind de 10,7% printre bărbații cu dizabilități, beneficiari de pensii de dizabilitate și alocații sociale de stat. Femeile care au achitat contribuții de asigurări sociale au constituit 9,2% din grupul respectiv de femei.

Cea mai mare pondere de 13,7% în anul 2022 a fost înregistrată printre persoanele cu o durată cumulată a contribuțiilor de la 9 luni până la 12 luni, aceasta având și o tendință ascendentă în perioada de referință 2019-2022 (Tabelul 2.3, Figura 2.3).

Figura 2.3. Ponderea persoanelor cu dizabilități ocupate, care au achitat contribuții de asigurări sociale, în total beneficiari de pensii de dizabilitate și alocații sociale de stat (indicatorul 2.3), %

Sursa: CNAS

Tabelul 2.1. Numărul persoanelor cu dizabilități ocupate, care au achitat contribuții de asigurări sociale (indicatorul 2.1.), persoane

Dezagregări		2019	2020	2021	2022
cifră absolută	Total	35104	34011	32712	32383
	sex				
	Bărbați	19342	18692	17912	17398
	Femei	15762	15319	14800	14985
mediu de reședință	Urban	16253	15741	14947	14743
	Rural	18851	18270	17765	17640
grupă de vârstă	16-17 ani	61	47	42	71
	18-24 ani	1021	925	910	943
	25-34 ani	3813	3530	3254	3070
	35-44 ani	5497	5265	5272	5534
	45-54 ani	10407	9888	9506	9381
	55 -64 ani	12936	13064	12601	12375
	65 ani +	1369	1292	1127	1009
grad de dizabilitate	Sever	1301	1254	1237	1251
	Accentuat	19195	17736	16338	15700
	Mediu	14608	15021	15137	15432
tipul dizabilității	Din copilărie	3923	3896	4011	4372
	Dobândită	2116	2285	2467	2817
durata contribuțiilor (perioada cumulată)	până la 3 luni	5109	4657	3987	4203
	de la 3 luni la 6 luni	3456	3307	2977	2821
	de la 6 luni la 9 luni	3587	3354	3235	3075
	de la 9 luni la 12 luni	22952	22693	22513	22284
		2019	2020	2021	2022

Sursa: CNAS

Tabelul 2.2. Rata de ocupare a persoanelor cu dizabilități (indicatorul 2.2), %

Dezagregări		2019	2020	2021	2022
Total		16,5	13,6	13,5	15,2
sex	Bărbați	15,9	12,8	13,7	15,5
	Femei	17,2	14,7	13,2	14,8
mediu de reședință	Urban	15,6	14,9	14,3	15,6
	Rural	17	13,0	13,2	15,1

Sursa: BNS/AFM

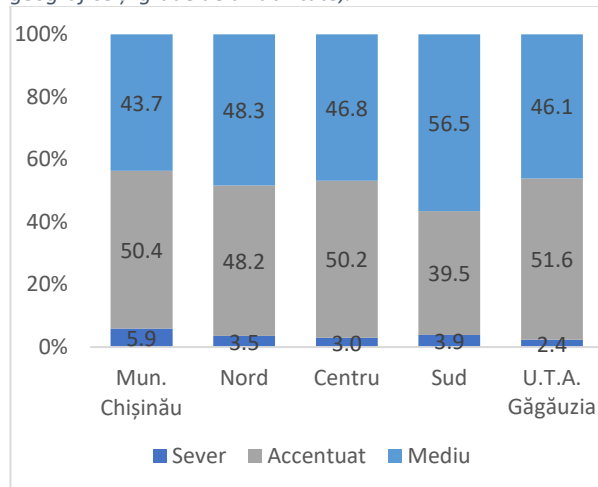
Tabelul 2.3. Ponderea persoanelor cu dizabilități ocupate, care au achitat contribuții de asigurări sociale, în total beneficiari de pensii de dizabilitate și alocații sociale de stat (indicatorul 2.3), %

Dezagregări		2019	2020	2021	2022
Total		19,84	19,48	19,46	19,95
sex	Bărbați	10,93	10,71	10,65	10,72
	Femei	8,91	8,78	8,8	9,23
mediu de reședință	Urban	9,18	9,02	8,89	9,08
	Rural	10,65	10,47	10,57	10,87
grupă de vârstă	16-17 ani	0,03	0,03	0,02	0,04
	18-24 ani	0,58	0,53	0,54	0,58
	25-34 ani	2,15	2,02	1,94	1,89
	35-44 ani	3,11	3,02	3,14	3,41
	45-54 ani	5,88	5,66	5,65	5,78
	55 -64 ani	7,31	7,48	7,5	7,63
	65 ani +	0,77	0,74	0,67	0,62
grad de dizabilitate	sever	0,74	0,72	0,74	0,77
	accentuat	10,85	10,16	9,72	9,67
	mediu	8,26	8,6	9	9,51
cauze ale dizabilității	Din copilărie	2,22	2,23	2,39	2,69
	Dobândită	1,2	1,31	1,47	1,74
durata contribuțiilor (perioada cumulată)	până la 3 luni	2,89	2,67	2,37	2,59
	de la 3 luni la 6 luni	1,95	1,89	1,77	1,74
	de la 6 luni la 9 luni	2,03	1,92	1,92	1,89
	de la 9 luni la 12 luni	12,97	13,00	13,39	13,73

Sursa: CNAS

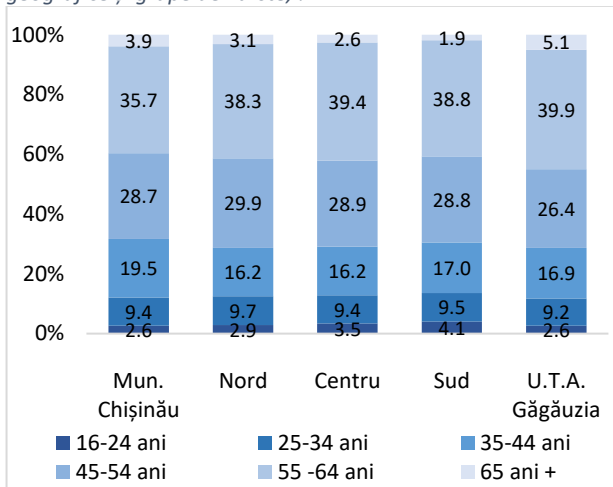
În funcție de regiuni s-a fost observat că în municipiul Chișinău a fost cea mai mare pondere a persoanelor cu dizabilități severe ocupate (5,9% din totalul persoanelor cu dizabilități ocupate din municipiu). În regiunea Sud s-a înregistrat cea mai mare pondere a persoanelor cu dizabilitate medie ocupate (56,5% din totalul persoanelor cu dizabilități ocupate din regiune). În ce privește vârsta comparativ cu alte regiuni geografice, cea mai mare pondere a persoanelor cu dizabilități ocupate cu vârste de 35-44 ani (19,5%) s-a înregistrat în municipiul Chișinău, în timp ce în U.T.A. Găgăuzia a fost observată cea mai mare pondere a celor din grupul de vârstă 55-64 ani (39,9%) (Tabelul 2.4, Figurile 2.4 și 2.5).

Figura 2.4. Distribuția persoanelor cu dizabilități ocupate, care au achitat contribuții de asigurări sociale după regiuni geografice și grade de dizabilitate, %

Sursa: CNAS

Figura 2.5. Distribuția persoanelor cu dizabilități ocupate, care au achitat contribuții de asigurări sociale după regiuni geografice și grupe de vârstă, %

Tabelul 2.4. Numărul persoanelor cu dizabilități ocupate, care au achitat contribuții de asigurări sociale, pe regiuni geografice (indicatorul 2.1), 2022, persoane

Regiune/ raion	Grad de dizabilitate			Grupă de vârstă						
	Sever	Accentuat	Mediu	16-17 ani	18-24 ani	25-34 ani	35-44 ani	45-54 ani	55-64 ani	65 ani +
Mun. Chișinău	431	3.672	3.182	13	180	688	1.424	2.094	2.600	286
Nord	320	4.350	4.362	7	252	873	1.461	2.700	3.457	282
Mun. Bălți	54	811	678	2	26	137	327	443	540	68
Briceni	17	296	203	0	13	40	76	141	217	29
Dondușeni	10	164	169	0	14	34	51	124	115	5
Drochia	19	289	389	0	22	74	120	198	263	20
Edineț	35	593	325	1	19	61	126	294	402	50
Fălești	37	323	395	1	41	85	127	217	271	13
Florești	20	303	460	1	18	81	121	229	312	21
Glodeni	20	177	224	0	17	37	65	117	181	4
Ocnîța	17	255	196	0	14	37	64	151	184	18
Râșcani	24	269	313	1	19	68	85	175	242	16
Sângerei	35	474	535	1	22	103	175	327	395	21
Soroca	32	396	475	0	27	116	124	284	335	17
Centru	301	5.123	4.777	32	320	958	1.655	2.947	4.020	269
Anenii Noi	23	364	391	2	14	62	141	221	311	27
Călărași	17	345	321	3	23	74	88	164	315	16
Criuleni	26	332	404	4	31	69	124	207	291	36
Dubăsari	10	165	140	1	7	28	56	99	112	12
Hâncești	21	272	368	1	26	71	133	186	233	11
Ialoveni	38	415	485	5	40	106	173	250	337	27
Nisporeni	12	156	191	2	12	38	56	99	140	12
Orhei	27	386	618	5	34	91	181	293	410	17
Rezina	14	475	239	0	14	54	80	261	307	12
Strășeni	31	456	481	1	33	88	171	262	386	27
Șoldănești	18	979	182	0	20	80	157	423	485	14
Telenești	27	360	352	2	30	71	103	185	324	24

Regiune/ raion	Grad de dizabilitate			Grupă de vârstă						
	Sever	Accentuat	Mediu	16-17 ani	18-24 ani	25-34 ani	35-44 ani	45-54 ani	55 -64 ani	65 ani +
Ungheni	37	418	605	6	36	126	192	297	369	34
Sud	153	1.546	2.210	15	144	372	663	1.124	1.518	73
Basarabeasca	14	110	131	1	10	22	39	71	106	6
Cahul	35	354	609	1	35	103	171	275	394	19
Cantemir	17	151	224	1	14	30	68	116	161	2
Căușeni	21	243	335	4	23	51	112	167	229	13
Cimișlia	20	177	169	1	14	37	48	104	153	9
Leova	10	133	185	1	11	25	65	98	120	8
Ștefan vodă	19	178	286	4	25	60	76	134	177	7
Taracia	17	200	271	2	12	44	84	159	178	9
U.T.A. Găgăuzia	46	1.009	901	4	47	179	331	516	780	99

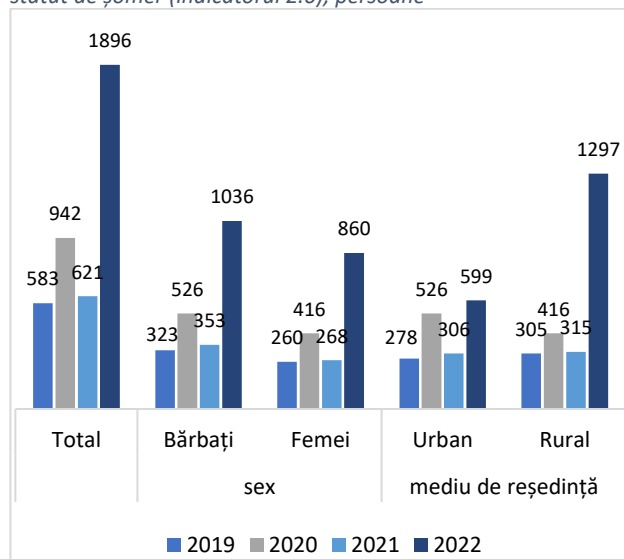
Sursa: CNAS

2.2. Șomajul și inactivitatea

În anul 2022 în căutarea unui loc de muncă se aflau 2256 persoane cu dizabilități față de 2019, când numărul acestora era de 1387 persoane. În căutarea unui loc de muncă se aflau mai mulți bărbați decât femei (Tabelul 2.5.). Cu statut de șomer au fost înregistrate 1896 persoane cu dizabilități, în creștere cu 1313 persoane în raport cu anul 2019 când au fost înregistrate 583 persoane.

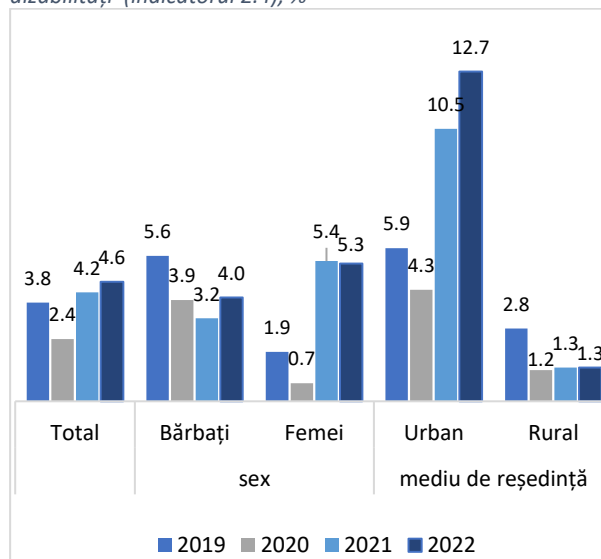
O creștere de patru ori a fost înregistrată în 2022 în rândul persoanelor cu dizabilități din mediul rural; în orașe, numărul acestora s-a dublat în raport cu anul 2019 (Figura 2.6). Rata șomajului în rândul persoanelor cu dizabilități a înregistrat tendințe ascendente, în 2022 fiind de 4,6% față de 3,8% în 2019. Acest indicator a fost de 12 ori mai mare în 2022 în mediul urban (12,7%) față de mediul rural (1,3%) (Tabelul 2.6, Figura 2.7).

Figura 2.6. Numărul persoanelor cu dizabilități înregistrate cu statut de șomer (indicatorul 2.6), persoane

Sursa: Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM)

Figura 2.7. Rata șomajului în rândul persoanelor cu dizabilități (indicatorul 2.4), %

Sursa: BNS/AFM

Tabelul 2.5. Numărul persoanelor cu dizabilități înregistrate în căutarea unui loc de muncă pe sexe (indicatorul 2.5), persoane

	2019	2020	2021	2022
Total	1387	1589	1160	2256
Bărbați	780	892	659	1216
Femei	607	697	501	1040

Sursa: ANOFM

Tabelul 2.6. Șomajul în rândul persoanelor cu dizabilități

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
2.4. Rata șomajului în rândul persoanelor cu dizabilități*	procent	Total	3,8	2,4	4,2	4,6
	sex	Bărbați	5,6	3,9	3,2	4,0
		Femei	1,9	0,7	5,4	5,3
	mediu de reședință	Urban	5,9	4,3	10,5	12,7
		Rural	2,8	1,20	1,3	1,3
2.6. Numărul persoanelor cu dizabilități înregistrate cu statut de șomer**	cifra absolută	Total	583	942	621	1896
	sex	Bărbați	323	526	353	1036
		Femei	260	416	268	860
	mediu de reședință	Urban	278	526	306	599
		Rural	305	416	315	1297
	grad de dizabilitate	accentuat	282	410	299	235
		sever	33	23	16	27
		mediu	268	509	306	1634

Sursa: *BNS/AFM; **ANOFM

În 2022, unui număr de 201 persoane cu dizabilități le-a fost stabilit dreptul de ajutor de șomaj, ceea ce a constituit 10,6% din totalul persoanelor cărora le-a fost stabilit acest drept (Tabelul 2.7).

Un număr de 157 persoane cu dizabilități cu statut de șomer în anul 2022 au fost plasate în câmpul muncii prin intermediul subdiviziunilor teritoriale de ocupare a forței de muncă, fiind mai multe femei decât bărbați. Dintre cei plasați în câmpul muncii, 5 persoane au fost cu dizabilități severe (Tabelul 2.8).

Tabelul 2.7. Stabilirea dreptului de ajutor de șomaj

Indicatorul			2019	2020	2021	2022
2.6.1. Numărul persoanelor cu dizabilități cărora le-a fost stabilit dreptul de ajutor de șomaj	cifra absolută	Total	129	276	183	201
2.6.2. Ponderea persoanelor cu dizabilități cărora le-a fost stabilit dreptul de ajutor de șomaj	procent	Total	22,1	29,3	29,5	10,6

Sursa: ANOFM

Tabelul 2.8. Plasarea în câmpul muncii

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
2.7. Numărul persoanelor cu dizabilități cu statut de șomer plasate în câmpul muncii	cifra absolută	Total	197	215	188	157

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
prin intermediul subdiviziunilor teritoriale de ocupare a forței de muncă	sex	Bărbați	103	110	115	72
		Femei	94	105	73	85
	mediu de reședință	Urban	105	106	104	79
		Rural	92	109	84	78
	grad de dizabilitate	Sever	6	10	6	5
		Accentuat	121	121	80	69
		Mediu	88	156	102	83
2.8. Ponderea persoanelor cu dizabilități înregistrate cu statut de șomer plasate în câmpul muncii în total persoane cu dizabilități aflate în căutarea unui loc de muncă	procent	Total	14,2	13,5	16,2	7,0
	sex	Bărbați	13,2	12,3	17,5	5,9
		Femei	15,5	15,1	14,6	8,2
2.8.1. Ponderea persoanelor cu dizabilități înregistrate cu statut de șomer plasate în câmpul muncii în total șomeri înregistrați	procent	Total	33,8	22,8	30,3	8,3
	sex	Bărbați	31,9	20,9	32,6	6,9
		Femei	15,5	15,1	14,6	8,2
	mediu de reședință	Urban	37,8	20,2	34,0	13,2
		Rural	30,2	26,2	26,7	6,0

Sursa: ANOFM

2.3. Servicii și măsuri de facilitare a ocupării

Numărul persoanelor cu dizabilități aflate în căutarea unui loc de muncă, care au beneficiat de servicii de ocupare în 2022 a fost de 1604 persoane (35% bărbați și 65% femei), toate fiind servicii de informare (Tabelul 2.9). Dintre persoanele cu dizabilități cu statut de șomer au beneficiat de servicii și măsuri active de ocupare 2356 persoane, din care 68% au beneficiat de servicii de informare, 14% de servicii de ghidare în carieră și 12% de servicii de intermediere (Tabelul 2.10).

Tabelul 2.9. Numărul persoanelor cu dizabilități în căutarea unui loc de muncă, beneficiare de servicii de ocupare (indicatorul 2.9.), persoane

Dezagregări		2019	2020	2021	2022
Total		1654	1322	804	1604
sex	Bărbați	1047	625	303	562
	Femei	607	697	501	1042
tip serviciu	Informare	1604	1285	804	1604
	Intermediere	47	33	0	0
	Ghidare în carieră	0	0	0	0
	Preconcediere	3	4	0	0

Sursa: ANOFM

Tabelul 2.10. Numărul persoanelor cu dizabilități cu statut de șomer, beneficiare de servicii și măsuri active de ocupare (indicatorul 2.9.1), persoane

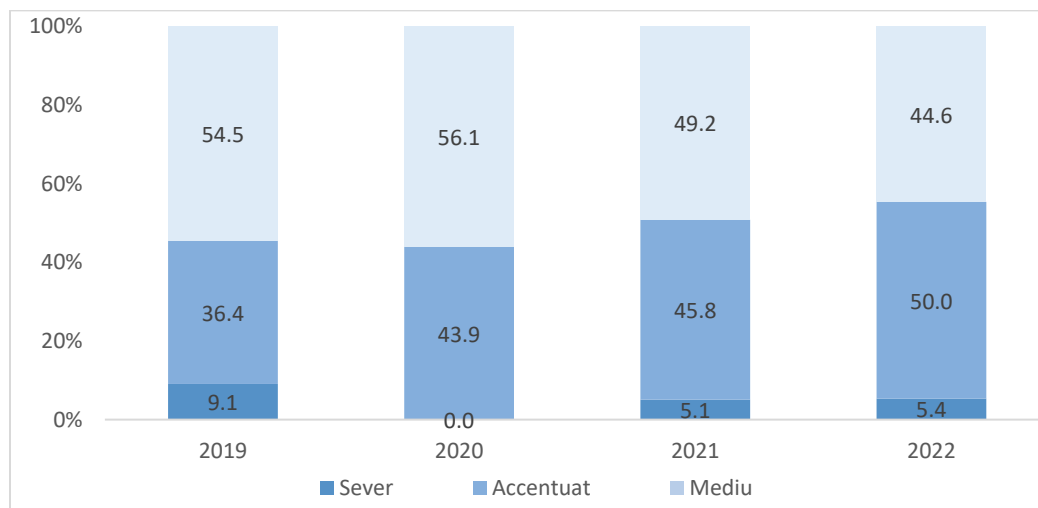
Dezagregări		2019	2020	2021	2022
Total		1829	1805	5057	2356
tip serviciu	Informare	643	1011	3737	1593
	Intermediere	1038	382	924	291

Dezagregări		2019	2020	2021	2022
tip măsură	Ghidare în carieră	57	305	284	339
	Preconcediere	0	0	0	0
	Reabilitare profesională	16	2	3	5
	Angajare asistată	n/r	n/r	n/r	1
	Calificare/recalificare/perfecționare	31	27	13	28
	Stagiu profesional (art.34)	0	4	6	10
	Instruire la locul de muncă (art. 33)	31	27	22	28
	Certificarea competențelor (art.35)	0	0	0	0
	Indemnizație unică pentru încadrare	0	0	5	0
	Subvenție lunară pentru acoperirea cheltuielilor de transport (art.4 ¹)	n/r	n/r	n/r	n/r
	Angajare subvenționată a locurilor de muncă (art. 36 din Legea nr. 105/2018)	11	41	59	56
	Angajare subvenționată prin crearea și adaptarea locurilor de muncă (art. 38 din Legea nr. 105/2018)	2	6	4	5

Sursa: ANOFM

Pentru subvenționarea locurilor de muncă pentru persoanele cu dizabilități, în 2022 au fost direcționate 279,4 mii lei, cu circa 18% mai mult în raport cu anul 2021. Pe bază de subvenții au fost angajate în anul 2022 un număr de 56 persoane. De asemenea, au fost create 5 locuri de muncă. Ponderea cea mai mare a persoanelor angajate în anul 2022 a fost deținută de persoanele cu grad accentuat de dizabilitate (50%), care a crescut cu 13,6 p.p. față de anul 2019 (Tabelul 2.11, Figura 2.8).

Figura 2.8. Distribuția numărului de persoane cu dizabilități cu statut de șomer angajate în bază de subvenții (indicator 2.11), %

Sursa: ANOFM

Tabelul 2.11. Subvenționarea angajării persoanelor cu dizabilități

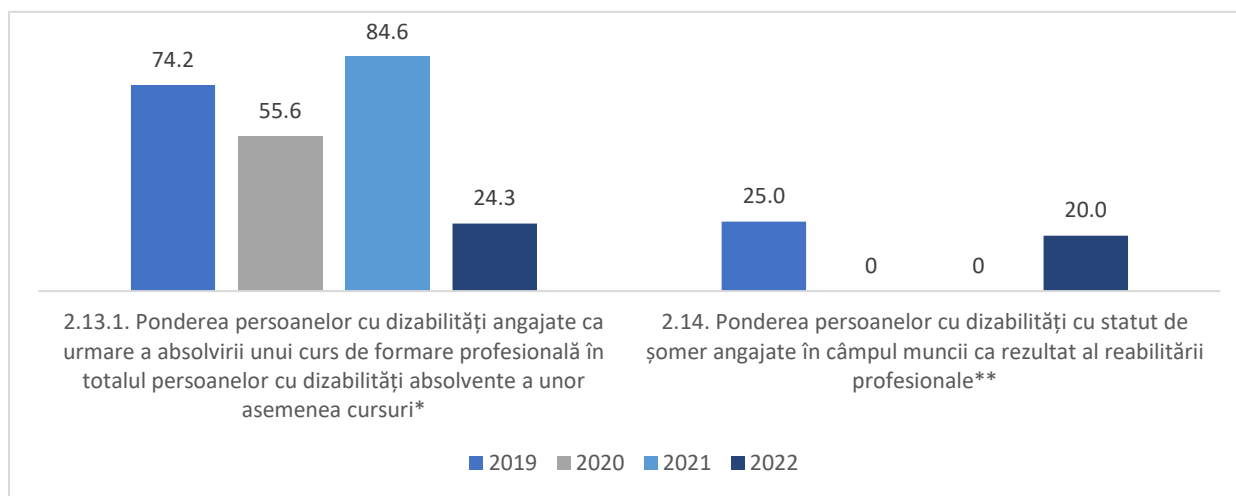
Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
2.10.Subvenții pentru crearea sau adaptarea locurilor de muncă	cifra absolută, mii lei	Total	n/r	n/r	237,0	279,4
	tip subvenție	Pentru crearea locului de muncă	n/r	n/r	237,0	279,4

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
pentru persoanele cu dizabilități		Pentru adaptarea locului de muncă	n/r	n/r	0	0
2.10.1. Subvenții acordate pentru instruirea persoanelor cu dizabilități la locul de muncă și stagiere profesională	cifra absolută, mii lei	Total	n/d	n/d	n/d	n/d
	tip subvenție	Instruire la locul de muncă	n/d	n/d	n/d	n/d
		Stagiere profesională	n/d	n/d	n/d	n/d
2.11. Numărul de persoane cu dizabilități cu statut de șomer angajate în bază de subvenții	cifra absolută	Total	13	47	63	61
	tip subvenție	Pentru angajare (art.36), inclusiv pe grade:	11	41	59	56
		Sever	1	0	3	3
		Accentuat	4	18	27	28
		Mediu	6	23	29	25
		Pentru crearea și adaptarea locului de muncă (art.38)	2 (1 creare, 1 adaptare)	6 (creare)	4 (creare)	5 (creare)

Sursa: ANOFM

În 2022, din totalul celor 28 persoane care au absolvit un curs de calificare/recalificare/perfecționare, doar 4 persoane cu dizabilități (24,3%) au fost angajate, iar o persoană din cinci (20%) a fost angajată ca rezultat al reabilitării profesionale (Tabelul 2.10, Tabelul 2.12., Figura 2.9).

Figura 2.9. Formarea și reabilitarea profesională, %

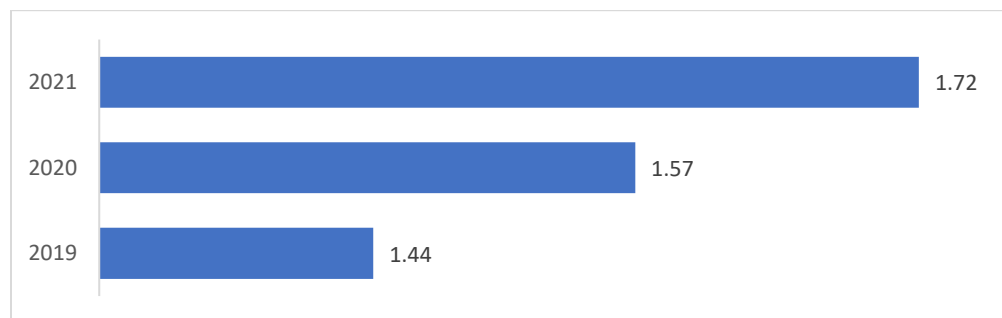

Sursa: *ANOFM, **ANOFM/ Centrul Republican Protezare Ortopedie Reabilitare (CREPOR)

Ponderea tinerilor NEET în rândul persoanelor cu dizabilități a crescut în perioada 2019-2021. Acest indicator, conform definiției, măsoară numărul tinerilor cu dizabilități în vârstă de 15-29 ani care nu fac parte din populația ocupată, nu studiază/învață în cadrul sistemului formal de educație și nu participă la nici un fel de cursuri sau alte instruiți în afara sistemului formal de educație, în total tineri cu reședința

obișnuită de vârsta respectivă. (NEET provine din limba engleză, și anume „persons Not in Employment, Education or Training”)³ (Tabelul 2.12, Figura 2.10).

Figura 2.10. Tineri cu dizabilități NEET (indicatorul 2.18), %

Sursa: BNS/AFM

Tabelul 2.12. Formarea și reabilitarea profesională

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
2.12. Numărul de beneficiari ai centrelor de reabilitare profesională disponibile la nivel național*	cifră absolută	Total	15	6	3	5
	sex	Bărbați	10	5	2	2
		Femei	5	1	1	3
	mediu de reședință al beneficiarilor	Urban	5	1	3	1
		Rural	10	5	0	4
	grad de dizabilitate	Sever	3	0	0	1
		Accentuat	9	3	2	2
		Mediu	3	3	1	2
2.13. Numărul persoanelor cu dizabilități angajate ca urmare a absolvirii unui curs de formare profesională**	cifră absolută	Total	23	15	11	4
	mediu de reședință	Urban	10	5	6	3
		Rural	13	10	5	1
2.13.1. Ponderea persoanelor cu dizabilități angajate ca urmare a absolvirii unui curs de formare profesională în totalul persoanelor cu dizabilități absolvente a unor asemenea cursuri**	procent	Total	74,2%	55,6%	84,6%	14,3%
2.14. Ponderea persoanelor cu dizabilități cu statut de șomer angajate în câmpul muncii	procent	Total	25% (4 persoane angajate)	0	0	20% (1 persoane angajate)
	sex	Bărbați	n/d	n/d	n/d	n/d
		Femei	n/d	n/d	n/d	n/d

³ BNS, Glosar, <https://statistica.gov.md/ro/glossary?query=&letters%5B%5D=t>

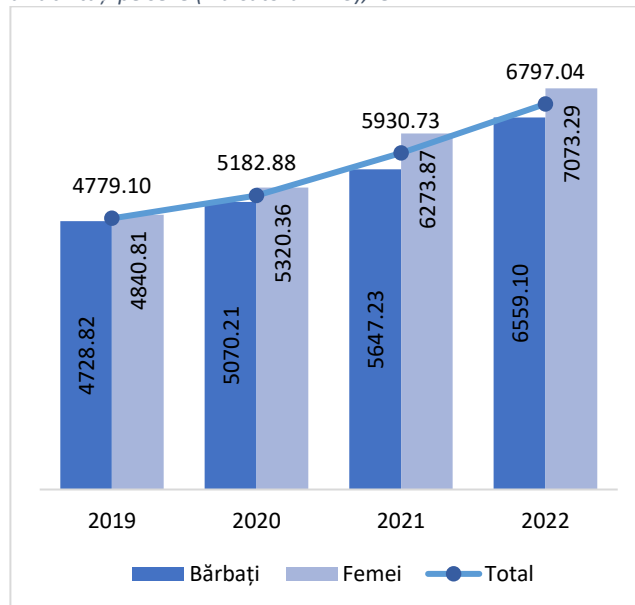
Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
ca rezultat al reabilitării profesionale**	mediu de reședință	Urban	n/d	n/d	n/d	n/d
		Rural	n/d	n/d	n/d	n/d
2.18. Tineri cu dizabilități NEET***	procent	Total	1,44	1,57	1,72	n/p

Sursa: *CREPOR, **ANOFM, ***BNS/AFM

Venitul mediul lunar asigurat al persoanelor cu dizabilități a fost de 6797 lei în anul 2022, fiind în creștere continuă în perioada de referință. Venitul femeilor cu dizabilități a fost mai mare decât venitul bărbaților cu dizabilități cu circa 10% în ultimii doi ani. Venitul persoanelor cu grad mediu de dizabilitate a depășit cu circa 10% venitul celor cu grad sever de dizabilitate și cu circa 5% venitul celor cu grad de dizabilitate accentuat (Tabelul 2.13, Figura 2.11).

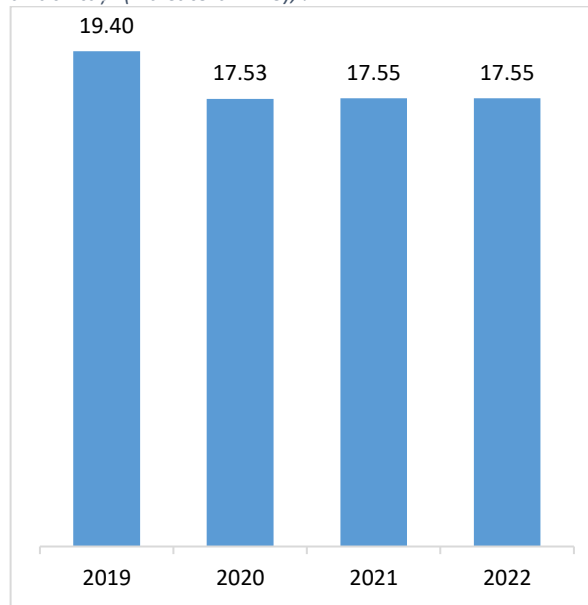
Ecartul salarial în funcție de statutul dizabilității⁴ a constituit 17,55%, menținându-se în ultimii ani aproximativ la același nivel. Aceasta înseamnă că venitul mediul lunar asigurat al persoanelor cu dizabilități constituie circa 83% din venitul mediul lunar asigurat al persoanelor fără dizabilități (Tabelul 2.13 și Figura 2.12).

Figura 2.11. Venitul mediul lunar asigurat al persoanelor cu dizabilități pe sexe (indicatorul 2.15), lei

Sursa: CNAS

Figura 2.12. Ecartul salarial în funcție de statutul dizabilității (indicatorul 2.16), %

Tabelul 2.13. Veniturile din activitatea salarială și angajarea

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
2.15. Venitul mediul lunar asigurat al	cifră absolută	Total	4779,10	5182,88	5930,73	6797,04
	sex	Bărbați	4728,82	5070,21	5647,23	6559,10
		Femei	4840,81	5320,36	6273,87	7073,29

⁴ Indicatorul este măsurat ca diferență dintre câștigul salarial mediu brut lunar al persoanelor cu dizabilități și cel al persoanelor fără dizabilități, raportată la câștigul salarial mediu brut lunar al persoanelor fără dizabilități, exprimată procentual.

persoanelor cu dizabilități*	grad de dizabilitate	Sever	4455,89	4665,34	5341,37	6273,72
		Accentuat	4708,41	5133,22	5830,75	6620,09
		Mediu	4900,78	5284,71	6086,82	7019,48
	cauze ale dizabilității	Din copilărie	4157,85	4483,26	5090,62	5756,02
		Dobândită	3764,44	4026,35	4533,19	5384,92
2.16. Ecartul salarial în funcție de statutul dizabilității*	procent	Total	81,22	83,00	82,95	82,95
2.17. Numărul persoanelor cu dizabilități angajate în întreprinderile sociale/întreprinderile sociale de inserție**	cifră absolută	Total	n/d	n/d	n/d	n/d
	sex	Bărbați	n/d	n/d	n/d	n/d
		Femei	n/d	n/d	n/d	n/d
	grad de dizabilitate	Sever	n/d	n/d	n/d	n/d
		Accentuat	n/d	n/d	n/d	n/d
		Mediu	n/d	n/d	n/d	n/d

Sursa: *CNAS, **Ministerul de Finanțe (MF)/Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED)

III. Educație

3.1. Educația timpurie

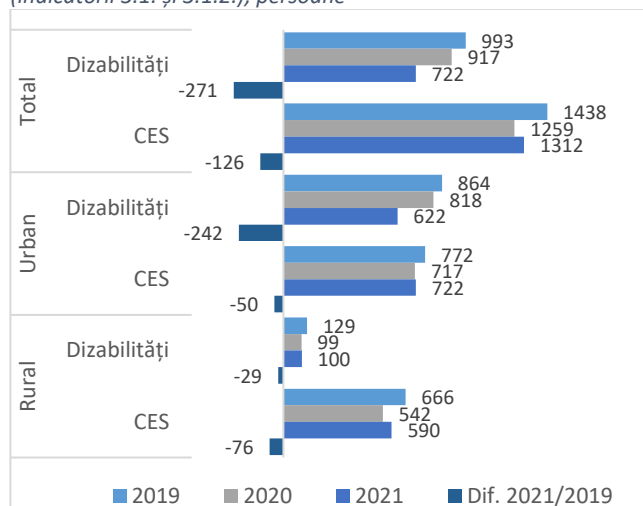
În anul 2021, un număr de 722 de copii cu dizabilități⁵ și 1312 copii cu cerințe educaționale speciale (CES)⁶ au fost incluși în instituțiile de educație timpurie, semnalând o tendință de descreștere față de anul 2019. Copiii din mediul urban, atât cu dizabilități cât și cu CES, au beneficiat de un acces mai sporit la serviciile de educație timpurie comparativ cu cei din mediul rural. În cazul copiilor cu dizabilități, diferența de acces între urban și rural a fost de 6,2 ori, în timp ce a celor cu CES a fost de 1,2 ori.

Cei mai mulți dintre copiii cu dizabilități (76%) au frecventat instituții de educație timpurie cu destinație specială (Tabelul 3.1., Figurile 3.1. și 3.2.). Majoritatea copiilor cu dizabilități și cu CES incluși în educația timpurie au fost în regiunile Nord, Centru și municipiul Chișinău, numărul cel mai redus înregistrându-se în U.T.A. Găgăuzia (Tabelul 3.2.).

⁵ Dizabilitate - termen generic pentru afectări/deficiențe, limitări de activitate și restricții de participare, care denotă aspectele negative ale interacțiunii dintre individ (care are o problemă de sănătate) și factorii contextuali în care se regăsește (factorii de mediu și cei personali). https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=133226&lang=ro#

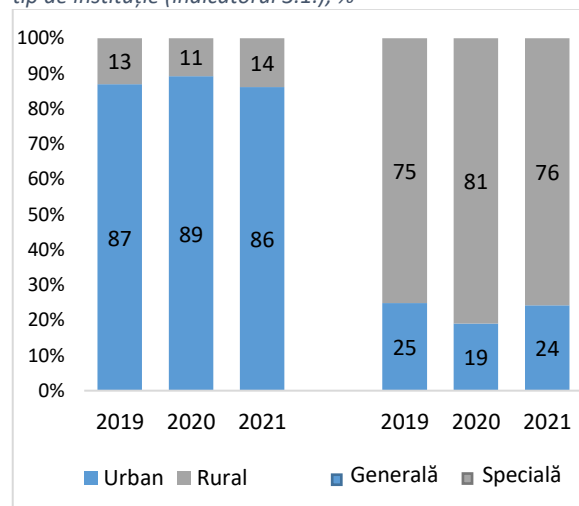
⁶ Cerințe educaționale speciale (CES) - necesități educaționale ale copilului/elevului/studentului, care implică o școlarizare adaptată particularităților individuale sau caracteristice unei dizabilități ori tulburări de învățare, precum și o intervenție specifică prin acțiuni de reabilitare sau recuperare corespunzătoare. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=133296&lang=ro#

Figura 3.1. Numărul copiilor cu dizabilități și cu CES incluși în instituțiile de educație timpurie, pe mediu de reședință (indicatorii 3.1. și 3.1.2.), persoane

Sursa: BNS

Figura 3.2. Ponderea copiilor cu dizabilități incluși în instituțiile de educație timpurie, pe mediu de reședință și tip de instituție (indicatorul 3.1.), %

Tabelul 3.1. Numărul copiilor cu dizabilități și cu CES incluși în instituțiile de educație timpurie

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
3.1. Numărul copiilor cu dizabilități incluși în instituțiile de educație timpurie	cifră absolută	Total	993	917	722	n/p
		Urban	864	818	622	n/p
	mediu de reședință	Rural	129	99	100	n/p
		Cu destinație generală	247	175	175	n/p
	tip instituție	Cu destinație specială	746	742	547	n/p
3.1.1. Ponderea copiilor cu dizabilități din total copii cu dizabilități de vârstă preșcolară integrați în grădinițe	procent	Total	n/d	n/d	n/d	n/d
	mediu de reședință	Urban	n/d	n/d	n/d	n/d
		Rural	n/d	n/d	n/d	n/d
3.1.2. Numărul copiilor cu CES incluși în instituțiile de educație timpurie	cifră absolută	Total	1438	1259	1312	n/p
		Urban	772	717	722	n/p
	mediu de reședință	Rural	666	542	590	n/p

Sursa: BNS

Tabelul 3.2. Numărul copiilor cu dizabilități și cu CES integrați în instituțiile de educație timpurie, pe regiuni și raioane, 2021 (indicatorii 3.1. și 3.1.2.), persoane

Regiune/ raion	Copii cu dizabilități	Copii cu CES
Mun. Chișinău	189	105
Nord	422	505
Mun. Bălți	379	168
Briceni	0	6
Dondușeni	0	2
Drochia	4	83
Edineț	3	79
Fălești	0	7

Regiune/ raion	Copii cu dizabilități	Copii cu CES
Florești	4	36
Glodeni	5	4
Ocnîța	3	2
Râșcani	2	5
Sângerei	2	46
Soroca	20	67
Centru	54	429
Anenii Noi	3	34
Călărași	6	39
Criuleni	8	19
Dubăsari	0	6
Hâncești	1	36
Ialoveni	15	125
Nisporeni	2	11
Orhei	4	42
Rezina	4	4
Strășeni	6	30
Șoldănești	0	4
Telenești	0	3
Ungheni	5	76
Sud	27	192
Basarabeasca	0	6
Cahul	3	46
Cantemir	1	9
Căușeni	16	76
Cimișlia	0	9
Leova	0	12
Ștefan vodă	0	14
Taraclia	7	20
U.T.A. Găgăuzia	30	81

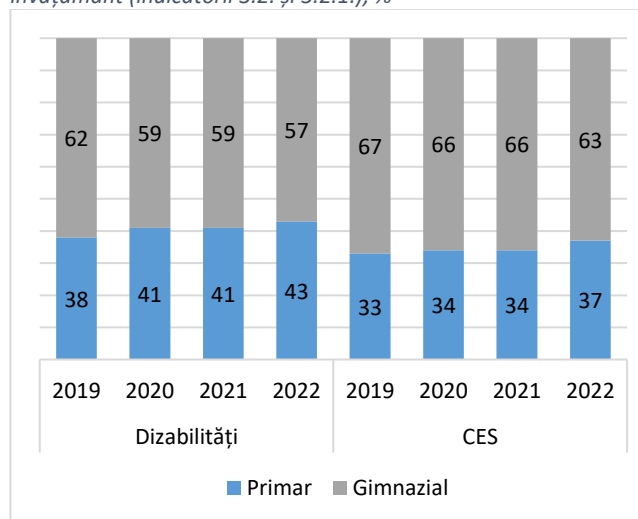
Sursa: BNS

3.2. Integrarea în învățământul primar și secundar general

În anul 2022, un număr de 2201 de copii cu dizabilități și 8257 copii cu CES erau înscriși în instituțiile de învățământ primar și gimnazial, înregistrând o tendință de creștere față de anul 2019. Circa 2/3 dintre acești copii erau înscriși în treapta gimnazială de învățământ. Majoritatea copiilor cu dizabilități (1676 copii sau 76% din total) au frecventat instituții de învățământ general. Indicele parității copiilor cu dizabilități⁷ încadrați în învățământul primar și gimnazial pe medii de reședință a fost de 2,17, iar pe sexe de 0,5 (Tabelul 3.3., Figurile 3.3. și 3.4.). Cei mai mulți copii cu dizabilități și cu CES incluși în învățământul primar și gimnazial au fost în regiunile Nord, Centru și municipiul Chișinău, numărul cel mai redus înregistrându-se în U.T.A. Găgăuzia (Tabelul 3.4.).

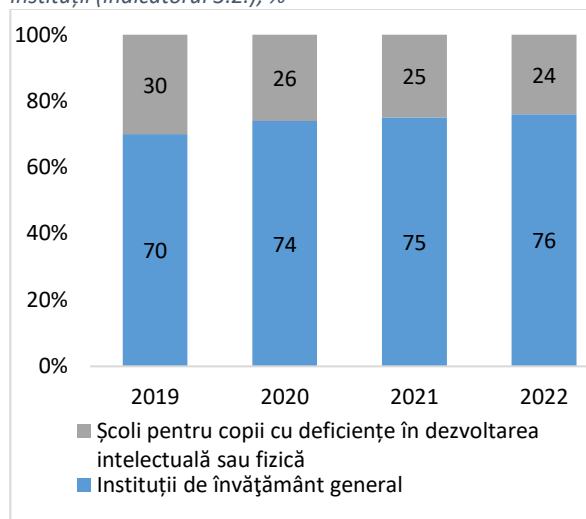
⁷ Indicele parității a fost calculat astfel: 1) Numărul de fete cu dizabilități în învățământul primar și secundar general, raportat la numărul de băieți cu dizabilități în învățământul primar și secundar general; 2) Numărul de elevi cu dizabilități în învățământul primar și secundar general din mediul rural raportat la numărul de elevi cu dizabilități în învățământul primar și secundar general din mediul urban.

Figura 3.3. Ponderea copiilor cu dizabilități și cu CES înscriși în instituțiile de învățământ primar și gimnazial, pe trepte de învățământ (indicatorii 3.2. și 3.2.1.), %

Sursa: BNS

Figura 3.4. Ponderea copiilor cu dizabilități înscriși în instituțiile de învățământ primar și gimnazial, pe tip de instituții (indicatorul 3.2.), %

Tabelul 3.3. Numărul copiilor cu dizabilități și cu CES incluși în învățământul primar și gimnazial

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
3.2. Numărul copiilor cu dizabilități incluși în sistemul de învățământ primar și gimnazial	cifră absolută	Total	2030	1997	2176	2201
	sex	Băieți	1298	1253	1409	1456
		Fete	732	744	767	745
	mediu de reședință	Urban	999	980	1070	1114
		Rural	1031	1017	1106	1087
	tip instituție	Instituții de învățământ general	1414	1473	1638	1676
		Școli pentru copii cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală sau fizică	616	524	538	525
	trepte de învățământ	Învățământ primar	779	813	901	945
		Învățământ gimnazial	1251	1184	1275	1256
3.2.1. Numărul copiilor cu CES incluși în sistemul de învățământ primar și gimnazial	cifră absolută	Total	7662	7706	7807	8257
	sex	Băieți	4270	5167	5204	5507
		Fete	3392	2539	2603	2750
	mediu de reședință	Urban	1951	2038	2254	2608
		Rural	5711	5668	5553	5649
	trepte de învățământ	Învățământ primar	2517	2606	2692	3064
		Învățământ gimnazial	5145	5100	5115	5193
3.3. Indicele parității copiilor cu dizabilități încadrați în învățământul primar și secundar general	indice	Total	NA	NA	NA	NA
	sex	Fete/Băieți	0,79	0,49	0,50	0,50
	mediu de resedință	Rural/Urban	2,93	2,78	2,46	2,17

Sursa: BNS

Tabelul 3.4. Numărul copiilor cu dizabilități și cu CES incluși în învățământul primar și gimnazial, pe regiuni și raioane (indicatorii 3.2. și 3.2.1.), persoane

Regiune/ raion	2022	
	Copii cu dizabilități	Copii cu CES
Mun. Chișinău	658	850
Nord	516	2712
Mun. Bălți	90	345
Briceni	19	158
Dondușeni	16	130
Drochia	42	263
Edineț	19	227
Fălești	29	152
Florești	69	360
Glodeni	54	172
Ocnîța	25	138
Râșcani	24	134
Sângerei	51	293
Soroca	78	340
Centru	570	2874
Anenii Noi	54	285
Călărași	59	166
Criuleni	34	299
Dubăsari	3	61
Hâncești	51	265
Ialoveni	48	246
Nisporeni	27	229
Orhei	58	339
Rezina	35	127
Strășeni	90	267
Șoldănești	9	173
Telenești	45	193
Ungheni	57	224
Sud	384	1542
Basarabeasca	37	86
Cahul	64	290
Cantemir	53	167
Căușeni	93	298
Cimișlia	19	124
Leova	16	182
Ștefan vodă	74	296
Taraclia	28	99
U.T.A. Găgăuzia	72	269
UATSN și mun. Bender*	1	10

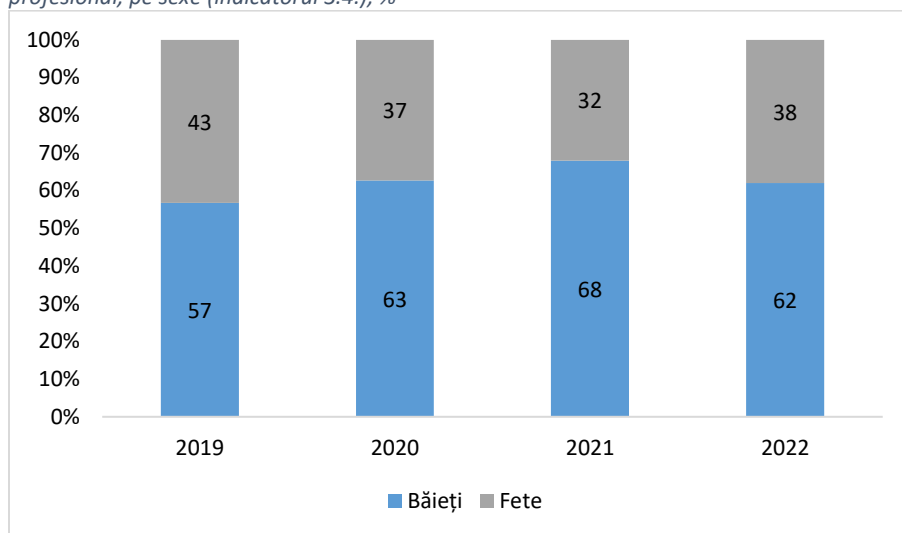
Sursa: BNS

*Unitatea Administrativ-Teritorială din Stânga Nistrului, localitățile din subordinea Republicii Moldova

3.3. Învățământul profesional tehnic

În anul 2022, un număr de 245 copii cu dizabilități erau înmatriculați în sistemul de învățământ profesional tehnic, în ascendență ușoară față de anul 2019. În cadrul acestei trepte de învățământ, băieții au prevalat cu o pondere de peste 60%. (Tabelul 3.5., Figura 3.5.)

Figura 3.5. Ponderea copiilor cu dizabilități înmatriculați în sistemul de învățământ profesional, pe sexe (indicatorul 3.4.), %

Sursa: BNS

Tabelul 3.5. Numărul copiilor cu dizabilități integrați în sistemul de învățământ profesional tehnic

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
3.4. Numărul copiilor cu dizabilități integrați în sistemul de învățământ profesional tehnic	cifra absolută	Total	208	212	253	245
	sex	Băieți	118	133	172	152
		Fete	90	79	81	93
3.4.1. Ponderea tinerilor cu dizabilități din total tineri cu dizabilități care au absolvit învățământul general integrați în învățământ profesional tehnic	procent	Total	n/d	n/d	n/d	n/d
	sex	Băieți	n/d	n/d	n/d	n/d
		Fete	n/d	n/d	n/d	n/d

Sursa: BNS/Ministerul Educației și Cercetării (MEC)

3.4. Dotarea instituțiilor de învățământ și accesibilitatea fizică

La momentul elaborării prezentului Compendiu statistic, noul Sistem Informațional Automatizat al Centrului Republican de Asistență Psihopedagogă se afla în proces de dezvoltare. Datele referitoare la asigurarea instituțiilor de învățământ cu echipament și tehnologii asistive, în conformitate cu CES ale elevilor, precum și accesul copiilor cu dizabilități la aceste facilități, urmează a fi colectate începând cu anul 2024 (Tabelele 3.6 și 3.7).

Tabelul 3.6. Asigurarea instituțiilor de învățământ cu echipament și tehnologii asistive în conformitate cu CES ale elevilor și accesul copiilor cu dizabilități la aceste facilități

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
3.5. Ponderea instituțiilor de educație timpurie asigurate cu echipament și tehnologii asistive, conform cerințelor educaționale speciale ale copiilor	procent	Total	n/d	n/d	n/d	n/d
	mediu de reședință	Urban	n/d	n/d	n/d	n/d
		Rural	n/d	n/d	n/d	n/d
3.6. Ponderea instituțiilor de învățământ general asigurate cu echipament și tehnologii asistive în conformitate cu	procent	Total	n/d	n/d	n/d	n/d
	mediu de reședință	Urban	n/d	n/d	n/d	n/d
		Rural	n/d	n/d	n/d	n/d

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
cerințele educaționale speciale ale elevilor din instituție						
3.7. Ponderea instituțiilor de învățământ profesional tehnic asigurate cu echipament și tehnologii asistive în conformitate cu cerințele educaționale ale elevilor	procent	Total	n/d	n/d	n/d	n/d
	mediu de reședință	Urban	n/d	n/d	n/d	n/d
		Rural	n/d	n/d	n/d	n/d
3.7.1. Ponderea copiilor cu dizabilități asigurați cu echipament asistiv în funcție de nevoi	procent	Total	n/d	n/d	n/d	n/d
	trepte de învățământ	Învățământul preșcolar	n/d	n/d	n/d	n/d
		Învățământ primar	n/d	n/d	n/d	n/d
		Învățământ gimnazial	n/d	n/d	n/d	n/d
		Învățământ liceal	n/d	n/d	n/d	n/d
		Învățământ profesional tehnic	n/d	n/d	n/d	n/d

Sursa: MEC

Tabelul 3.7. Accesibilitatea fizică a instituțiilor de învățământ pentru persoanele cu dizabilități

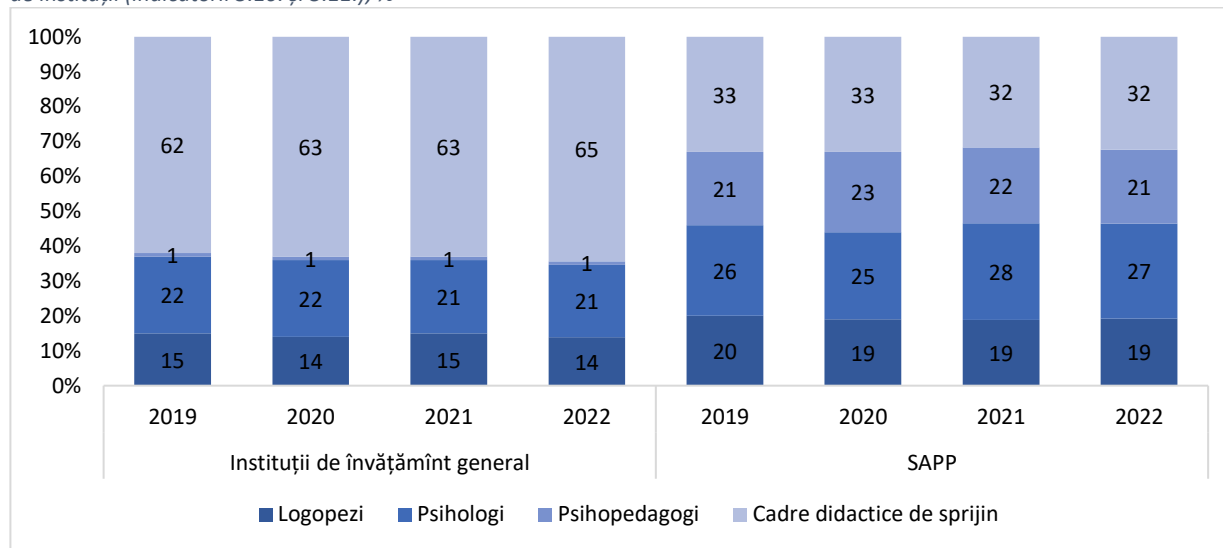
Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
3.8. Numărul total al instituțiilor de învățământ accesibilizate fizic pentru persoanele cu dizabilități	cifră absolută	Total, tip instituție	n/d	n/d	n/d	n/d
	tip instituție	Învățământ preșcolar	n/d	n/d	n/d	n/d
		Învățământ general	n/d	n/d	n/d	n/d
		Învățământ profesional tehnic	n/d	n/d	n/d	n/d
3.9. Ponderea instituțiilor de învățământ accesibilizate fizic pentru persoanele cu dizabilități	procent	Total, tip instituție	n/d	n/d	n/d	n/d
	tip instituție	Învățământ preșcolar	n/d	n/d	n/d	n/d
		Învățământ general	n/d	n/d	n/d	n/d
		Învățământ profesional tehnic	n/d	n/d	n/d	n/d

Sursa: MEC

3.5. Asigurarea cu personal și resurse pentru educația incluzivă

Peste două mii de cadre didactice lucrau în anul 2022 cu copiii cu CES și cu dizabilități în învățământul general, în ușoară creștere față de anul de referință 2019. În cadrul structurilor de asistență psihopedagogică municipale/raionale activau un număr de 192 de specialiști, care ofereau servicii acestor copii. În funcție de categoria de personal implicat, ponderea cea mai semnificativă a revenit cadrelor didactice de sprijin, urmate de psihologi (Tabelul 3.8., Figura 3.6.).

Figura 3.6. Ponderea cadrelor didactice și specialiștilor care lucrau în anul de referință cu copii cu CES și cu dizabilități, pe tip de instituții (indicatorii 3.10. și 3.11.), %

Sursa: MEC

Tabelul 3.8. Personalul didactic și de sprijin din cadrul sistemului de învățământ care lucrează cu copii cu CES și cu dizabilități

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
3.10. Numărul cadrelor didactice care lucrează cu copii cu CES și cu dizabilități în învățământul general	cifră absolută	Total	1981	1976	2048	2103
	sex	Bărbați	n/d	n/d	n/d	n/d
		Femei	n/d	n/d	n/d	n/d
	mediu de reședință	Urban	n/d	n/d	n/d	n/d
		Rural	n/d	n/d	n/d	n/d
	grupe de vârstă	până la 30 ani	n/d	n/d	n/d	n/d
		30-39 ani	n/d	n/d	n/d	n/d
		40-49 ani	n/d	n/d	n/d	n/d
		50-59 ani	n/d	n/d	n/d	n/d
		60 ani +	n/d	n/d	n/d	n/d
	nivel de instruire	superioare	n/d	n/d	n/d	n/d
		profesional tehnice	n/d	n/d	n/d	n/d
		superioare post secundare				
		altele	n/d	n/d	n/d	n/d
		Logopezi	294	271	303	288
		Psihologi	445	439	440	438

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
	specialiști pe categorii de personal	Psihopedagogi	11	12	25	11
		Cadre didactice de sprijin	1231	1254	1280	1366
	vechimea în muncă pedagogică	până la 2 ani	n/d	n/d	n/d	n/d
		de la 2 la 5 ani	n/d	n/d	n/d	n/d
		de la 5 la 10 ani	n/d	n/d	n/d	n/d
		de la 10 la 15 ani	n/d	n/d	n/d	n/d
		de la 15 la 20 ani	n/d	n/d	n/d	n/d
		de 20 ani și peste	n/d	n/d	n/d	n/d
3.11. Numărul specialiștilor din cadrul structurilor de asistență psihopedagogică municipale/raionale	cifră absolută	Total	205	196	190	192
	sex	Bărbați	n/d	n/d	n/d	n/d
		Femei	n/d	n/d	n/d	n/d
	categorii de pedagogi	Logopezi	40	37	36	37
		Psihologi	53	49	53	52
		Psihopedagogi	44	45	41	40
		Cadre didactice de sprijin	68	65	60	63

Sursa: MEC

Numărul centrelor de resurse pentru educația incluzivă funcțională în instituțiile de învățământ preșcolar și general a fost în anul 2022 de 990 unități, o pondere de 90% revenindu-le celor din cadrul instituțiilor de învățământ general (Tabelul 3.9.).

Tabelul 3.9. Asigurarea instituțiilor de învățământ cu centre de resurse pentru educația incluzivă a copiilor cu dizabilități și CES

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
3.12. Numărul centrelor de resurse pentru educația incluzivă din instituțiile de învățământ general	cifră absolută	Total	960	987	978	990
	mediu de reședință	Urban	n/d	n/d	n/d	n/d
		Rural	n/d	n/d	n/d	n/d
	tip instituție	Învățământ preșcolar	99	101	98	105
		Învățământ general	861	886	880	885
3.12.1. Ponderea instituțiilor de învățământ general asigurate cu centre de resurse pentru educația incluzivă, în conformitate cu cerințele educaționale ale elevilor din instituție	procent	Total, mediu de reședință, tip instituție	n/d	n/d	n/d	n/d
	mediu de reședință	Urban	n/d	n/d	n/d	n/d
		Rural	n/d	n/d	n/d	n/d
	tip instituție	Învățământ preșcolar	n/d	n/d	n/d	n/d
		Învățământ general	n/d	n/d	n/d	n/d

Sursa: MEC

IV. Sănătate

4.1. Reabilitarea medicală și recuperarea sănătății

În anul 2022 un număr de peste 10 mii persoane cu dizabilități au beneficiat de servicii de reabilitare medicală, de sănătate mintală, îngrijire și protezare în cadrul instituțiilor medicale, înregistrând o creștere ușoară în raport cu anul de referință 2019. Bărbații au prevalat cu o pondere de circa 2/3 în totalul beneficiarilor de servicii. Numărul beneficiarilor de servicii de protezare a fost de 130 de persoane, peste 70% dintre aceștia beneficiind de protezare auditivă (Tabelul 4.1., Figurile 4.1. și 4.2.).

Figura 4.1. Ponderea persoanelor cu dizabilități beneficiare de servicii de reabilitare, pe sexe (indicatorul 4.1.), %

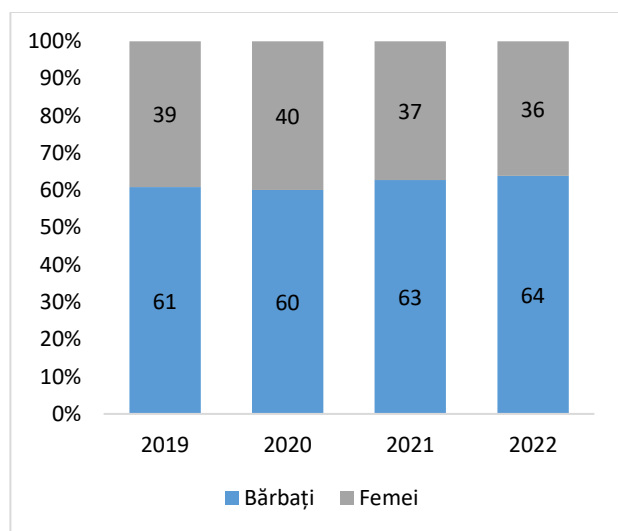
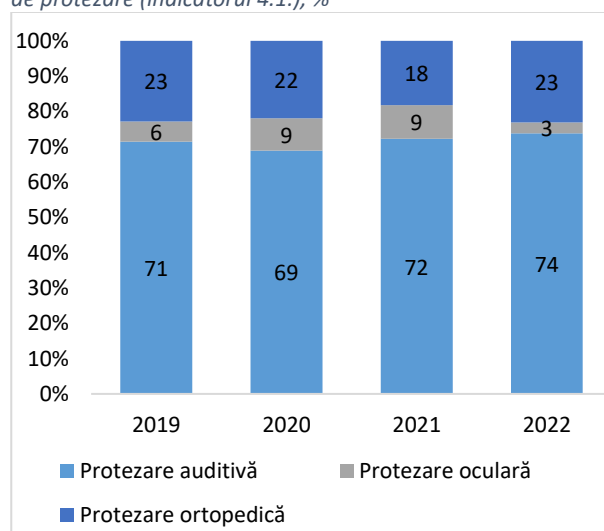

Figura 4.2. Ponderea persoanelor cu dizabilități beneficiare de servicii de protezare în cadrul instituțiilor medicale, pe tip de protezare (indicatorul 4.1.), %

Sursa: Ministerul Sănătății (MS)/Agenția Națională de Sănătate Publică (ANSP)

Tabelul 4.1. Numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare de servicii de reabilitare a sănătății (indicatorul 4.1), persoane

Dezagregări		2019	2020	2021	2022
Total		10434	9782	9894	10565
sex	Bărbați	6349	5883	6213	6751
	Femei	4085	3899	3681	3814
mediu de reședință	Urban	n/d	n/d	n/d	n/d
	Rural	n/d	n/d	n/d	n/d
grupă de vârstă	0-2 ani	n/d	n/d	n/d	n/d
	3-6 ani	n/d	n/d	n/d	n/d
	7-15 ani	n/d	n/d	n/d	n/d
	16-17 ani	n/d	n/d	n/d	n/d
	18-24 ani	n/d	n/d	n/d	n/d
	25-34 ani	n/d	n/d	n/d	n/d
	35-44 ani	n/d	n/d	n/d	n/d
	45-54 ani	n/d	n/d	n/d	n/d
	55 -64 ani	n/d	n/d	n/d	n/d
	65 ani +	n/d	n/d	n/d	n/d

Dezagregări		2019	2020	2021	2022
grad de dizabilitate	Sever	n/d	n/d	n/d	n/d
	Mediu	n/d	n/d	n/d	n/d
	Accentuat	n/d	n/d	n/d	n/d
tip serviciu	Reabilitare medicală	n/d	n/d	n/d	n/d
	Sănătate mintală	n/d	n/d	n/d	n/d
	Îngrijire medicală la domiciliu	n/d	n/d	n/d	n/d
	Protezare auditivă	100	91	99	96
	Protezare oculară	8	12	13	4
	Protezare ortopedică	32	29	25	30

Sursa: MS/ANSP

De servicii de recuperare a sănătății în cadrul centrelor specializate în anul 2022 au beneficiat de 987 copii, în descreștere cu 73 copii față de anul 2019. Beneficiarii centrelor de plasament și reabilitare pentru copii de vârstă fragedă din municipiile Chișinău și Bălți au constituit o pondere de circa 70% din total (Tabelul 4.2.).

Tabelul 4.2. Numărul copiilor cu dizabilități beneficiari de servicii de recuperare (indicatorul 4.1.1), persoane

Dezagregări		2019	2020	2021	2022
Total		1060	312	684	987
centre de reabilitare	Centrul Republican de reabilitare pentru copii (Chișinău)	330	104	231	303
	Centrul de plasament și reabilitare pentru copii de vârstă fragedă (mun. Chișinău și Bălți)	718	203	450	673
	Centrul Municipal Chișinău de Plasament si Reabilitare pentru Copii de Vârstă Fragedă	5	5	3	3
	Centrul de Recuperare pentru Copii (Ceadâr-Lunga)	7	0	0	8
	Centrul de Reabilitare pentru Copii „Sergheevca” (Ucraina) și Orhei	n/d	n/d	n/d	n/d
	Centrul Ftiziopneumologic de Reabilitare (Cornești, Târnova)	n/d	n/d	n/d	n/d

Sursa: MS

4.2. Sănătatea mintală a persoanelor cu dizabilități

În anul 2022 la nivel național activau 40 de centre comunitare de sănătate mintală⁸, în cadrul cărora erau oferite o serie de consultații și servicii specializate de consiliere, asistență medicală, reabilitare psihosocială, sprijin și mediere în relațiile cu familia și comunitatea.

Producerea datelor referitoare la accesul persoanelor cu dizabilități la serviciile centrelor comunitare de sănătate mintală (Tabelele 4.3. și 4.4.) va fi efectuată după dezvoltarea și punerea în funcțiune de către MS a unui sistem informațional automatizat în acest scop.

⁸ <https://sanatate-mintala.md/>

Tabelul 4.3. Numărul serviciilor de sănătate mintală disponibile și accesul persoanelor cu dizabilități la acestea

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
4.2. Numărul serviciilor comunitare de sănătate mintală disponibile în profil teritorial	cifra absolută	Total	n/d	n/d	n/d	n/d
	tip serviciu	Consultații logoped	n/d	n/d	n/d	n/d
		Consultații kinetoterapeut	n/d	n/d	n/d	n/d
		Consultații ergo terapeut	n/d	n/d	n/d	n/d
		Consultații psihologice	n/d	n/d	n/d	n/d
		Consiliere psihologică	n/d	n/d	n/d	n/d
		Ședințe psihoterapeutice individuale	n/d	n/d	n/d	n/d
		Consultație juridică	n/d	n/d	n/d	n/d
		Consultație de asistență socială	n/d	n/d	n/d	n/d
		Altele	n/d	n/d	n/d	n/d
4.3. Numărul persoanelor cu dizabilități psihosociale beneficiare de servicii comunitare de sănătate mintală	cifra absolută	Total	n/d	n/d	n/d	n/d
	sex	Bărbați	n/d	n/d	n/d	n/d
		Femei	n/d	n/d	n/d	n/d
	mediu de reședință	Urban	n/d	n/d	n/d	n/d
		Rural	n/d	n/d	n/d	n/d
4.4. Ponderea persoanelor cu dizabilități psihosociale care beneficiază de serviciile echipelor mobile din centrele comunitare de sănătate mintală	procent	Total	n/d	n/d	n/d	n/d

Sursa: MS/ANSP

Tabelul 4.4. Accesul copiilor cu autism la serviciile medico-sanitare și cele de sănătate mintală, persoane

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
4.6. Numărul copiilor cu autism infantil aflați sub supravegherea instituțiilor medico-sanitare	cifra absolută	Total	n/d	n/d	n/d	n/d
	mediu de reședință	Urban	n/d	n/d	n/d	n/d
		Rural	n/d	n/d	n/d	n/d
4.7. Numărul copiilor cu tulburări din spectrul autist, beneficiari de servicii comunitare de sănătate mintală	cifra absolută	Total	n/d	n/d	n/d	n/d
	sex	Băieți	n/d	n/d	n/d	n/d
		Fete	n/d	n/d	n/d	n/d
	mediu de reședință	Urban	n/d	n/d	n/d	n/d
		Rural	n/d	n/d	n/d	n/d
	forma serviciului	De zi	n/d	n/d	n/d	n/d
		La domiciliu	n/d	n/d	n/d	n/d

Sursa: MS/ANSP

4.3. Sănătatea reproductivă a femeilor și fetelor cu dizabilități

Producerea datelor referitoare la accesul fetelor și femeilor cu dizabilități la servicii de asistență ginecologică, planificare a familiei și sănătate reproductivă (*Tabelul 4.5.*), va fi efectuată după dezvoltarea și punerea în funcționare de către MS a unui sistem informațional automatizat în acest scop.

Tabelul 4.5. Numărul femeilor și fetelor cu dizabilități beneficiare de servicii de asistență ginecologică, de planificare a familiei și de sănătate reproductivă (indicatorul 4.8), persoane

Dezagregări		2019	2020	2021	2022
Total		n/d	n/d	n/d	n/d
mediu de reședință	Urban	n/d	n/d	n/d	n/d
	Rural	n/d	n/d	n/d	n/d
tip serviciu	Asistență ginecologică	n/d	n/d	n/d	n/d
	Planificare familială	n/d	n/d	n/d	n/d
	Asistență de sănătate reproductivă	n/d	n/d	n/d	n/d

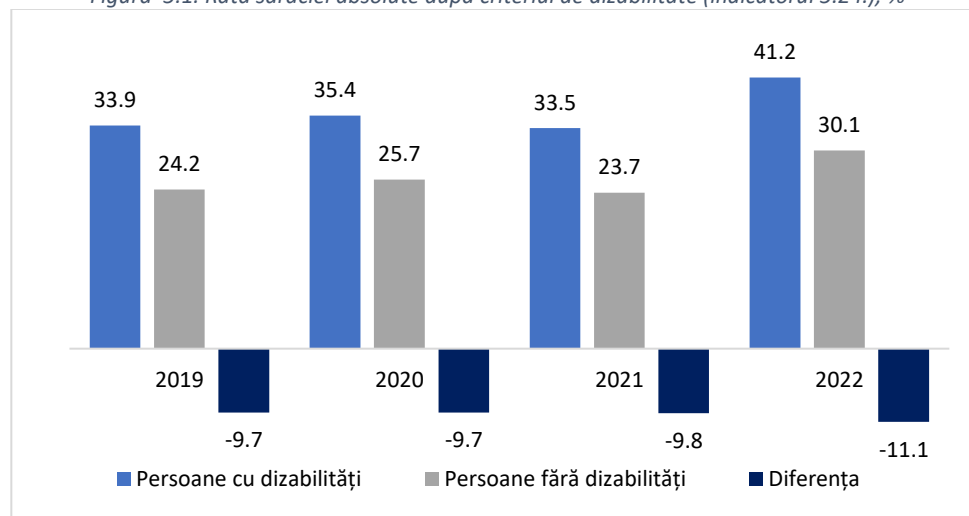
Sursa: MS/ANSP

V. Protecție socială

5.1. Sărăcia persoanelor cu dizabilități

Persoanele cu dizabilități se confruntă cu un risc al sărăciei mai pronunțat comparativ cu persoanele fără dizabilități. Conform datelor Cercetării Bugetelor Gospodăriilor Casnice (CBGC) realizată de către BNS, rata sărăciei absolute în rândul persoanelor cu dizabilități a fost în anul 2022 de 41,2%, mai mare cu 11,1 p.p. față de cea a persoanelor fără dizabilități (30,1%). Pe parcursul anilor 2019-2022 evoluția ratei sărăciei absolute în rândul persoanelor cu dizabilități a fost neuniformă. Față de anul 2019, rata sărăciei absolute a persoanelor cu dizabilități în 2022 a înregistrat o creștere cu 7,3 p.p. (*Tabelul 5.1., Figura 5.1.*).

Figura 5.1. Rata sărăciei absolute după criteriul de dizabilitate (indicatorul 5.24.), %

Sursa: CBGC/BNS

Tabelul 5.1. Rata sărăciei absolute după criterii de dizabilitate (indicatorul 5.24), %

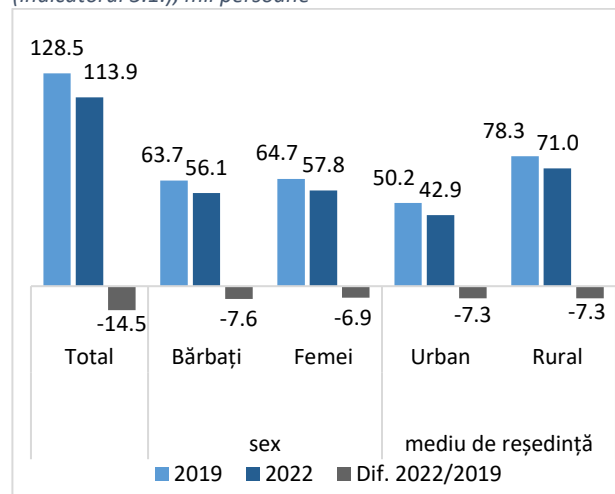
Dezagregări	2019	2020	2021	2022
Total	25,2	26,8	24,5	31,1
Persoane cu dizabilități	33,9	35,4	33,5	41,2
Persoane fără dizabilități	24,2	25,7	23,7	30,1

Sursa: CBGC/BNS

5.2. Prestațiile de asigurări și asistență socială

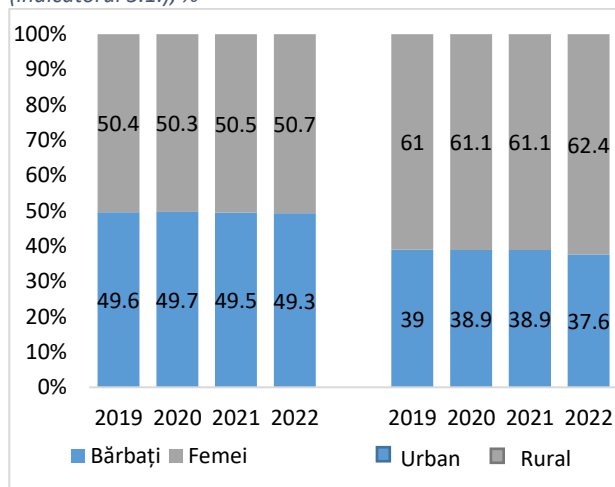
Circa 114 mii persoane se aflau la începutul anului 2022 în evidența structurilor teritoriale de asigurări sociale ca beneficiari de pensii de dizabilitate, înregistrându-se o tendință de diminuare față de anul 2019. Peste jumătate dintre beneficiarii de pensii au fost femei (50,7% sau 57,8 mii persoane). Mediul rural a prevalat cu o pondere de 60% din total beneficiari, sau 71 mii persoane (Tabelul 5.2. și Figurile 5.2. și 5.3).

Figura 5.2. Numărul beneficiarilor de pensii de dizabilitate la începutul anului de referință, pe sexe și mediu de reședință (indicatorul 5.1.), mii persoane

Sursa: CNAS

Figura 5.3. Ponderea beneficiarilor de pensii de dizabilitate la începutul anului de referință, pe sexe și mediu de reședință (indicatorul 5.1.), %

Cei mai mulți beneficiari de pensii de dizabilitate au fost persoanele de 55-64 ani și cele de 65 ani+, care au constituit peste 80 mii persoane, sau 70% din total. Beneficiarii cu un grad de dizabilitate accentuat au prevalat, constituind 72459 persoane, sau peste 60% din total. Persoanele cu dizabilități cauzate de afecțiuni generale au constituit peste 109 mii persoane, sau 96% din total beneficiari (Tabelul 5.2.).

Tabelul 5.2. Numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare de pensii de dizabilitate la începutul anului de referință (indicatorul 5.1.), persoane

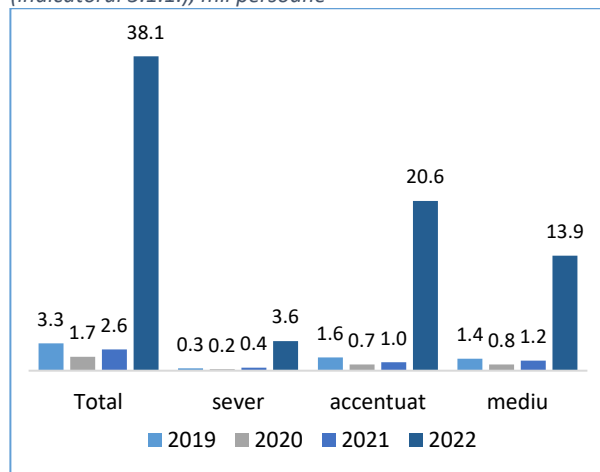
Dezagregări		2019	2020	2021	2022
	Total	128459	126154	122194	113920
sex	Bărbați	63738	62678	60434	56123
	Femei	64721	63476	61760	57797
mediu de reședință	Urban	50162	49122	47476	42884
	Rural	78297	77032	74718	71036
grupă de vârstă	16-17 ani	0	0	0	0
	18-24 ani	203	146	118	72

Dezagregări		2019	2020	2021	2022
	25-34 ani	3403	3039	2713	2381
	35-44 ani	9601	8609	7764	7084
	45-54 ani	31544	29118	26733	24195
	55 -64 ani	55336	55640	54362	51040
	65 ani +	28369	29600	30502	29146
grad de dizabilitate	Sever	13072	12687	12354	11793
	Accentuat	87353	83353	79218	72459
	Mediu	28034	30114	30622	29668
cauze ale dizabilității	Afecțiune generală	122929	120811	117010	109013
	Afecțiuni din copilărie	n/d	n/d	n/d	n/d
	Boală profesională	80	77	76	73
	Accident de muncă	2107	2008	1929	1770
	Afecțiune legată de participarea la lichidarea avariei de la CAE Cernobîl sau la alte accidente atomice	1674	1619	1567	1495
	Afecțiune legată de serviciul militar sau cel special	1669	1639	1612	1569

Sursa: CNAS

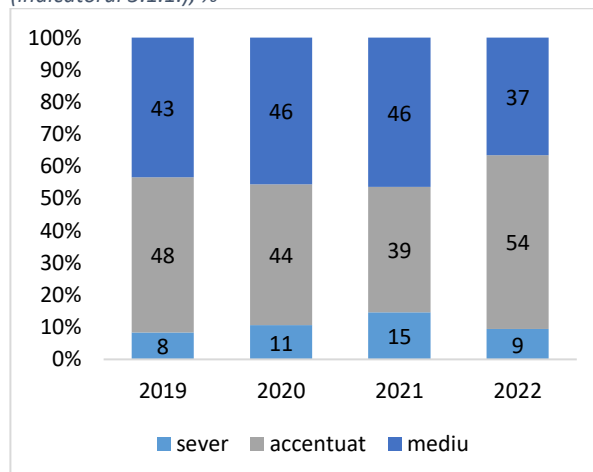
Numărul beneficiarilor de pensie minimă de dizabilitate a fost de peste 38 mii persoane, înregistrând o creștere pronunțată de 11,5 ori față de anul 2019. Peste jumătate dintre aceștia (sau 20,6 mii persoane) au fost persoane cu grad de dizabilitate accentuat (Tabelul 5.3., Figurile 5.4. și 5.5). Creșterea a fost determinată de efectele indexărilor suplimentare a pensiilor mici operate în anul 2021 pentru ajustarea acestora la minimul de existență pentru pensionari⁹.

Figura 5.4. Numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare de pensie minimă de dizabilitate, pe grade de dizabilitate (indicatorul 5.1.1.), mii persoane

Sursa: CNAS

Figura 5.5. Ponderea persoanelor cu dizabilități beneficiare de pensie minimă de dizabilitate, pe grade de dizabilitate (indicatorul 5.1.1.), %

⁹ Legea nr. 242 din 28.07.2022, pentru modificarea unor acte normative.

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=132828&lang=ro; Notă informativă la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative. https://presedinte.md/app/webroot/proiecte/1/NI_proiect.pdf

Tabelul 5.3. Numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare de pensie minimă de dizabilitate la începutul anului de referință (indicatorul 5.1.1.), persoane

		2019	2020	2021	2022
Tip pensie de dizabilitate	Total	3307	1696	2595	38098
	Sever	278	181	380	3598
	Accentuat	1595	742	1010	20565
	Mediu	1434	773	1205	13935

Sursa: CNAS

Beneficiarii de pensie de dizabilitate au avut o pondere de 64,5% (bărbații - 61,3% și femeile - 68,1%) în totalul persoanelor cu dizabilități aflate în evidența structurilor teritoriale de asigurări sociale la începutul anului 2022, în diminuare continuă față de anul 2019. În rândul persoanelor cu dizabilități din mediul urban, ponderea beneficiarilor de pensii de dizabilitate a fost mai ridicată (66,6%), comparativ cu cea a persoanelor din mediul rural (63,3%). Cele mai ridicate ponderi în totalul persoanelor cu dizabilități le-au avut beneficiarii de pensii de dizabilitate din grupele de vârstă 45-65 ani + și cu grad de dizabilitate accentuat (Tabelul 5.4.).

Tabelul 5.4. Ponderea persoanelor cu dizabilități, beneficiare de pensie de dizabilitate, din totalul persoanelor cu dizabilități (indicatorul 5.1.2.), %

Dezagregări		2019	2020	2021	2022
sex	Total	71,4	69,6	68,2	64,5
	Bărbați	68,1	66,2	64,6	61,3
	Femei	75,0	73,4	72,2	68,1
mediu de reședință	Urban	74,1	72,3	70,9	66,6
	Rural	69,8	68,0	66,6	63,3
grupă de vârstă	16-17 ani	0	0	0	0
	18-24 ani	3,8	2,9	2,4	1,5
	25-34 ani	22,1	20,2	18,8	17,5
	35-44 ani	45,9	40,9	37,5	34,5
	45-54 ani	85	80,5	76,6	72,1
	55 -64 ani	93,2	92,5	91,6	89,4
	65 ani +	90,8	89,7	88,6	79,9
grad de dizabilitate	Sever	48,6	46,9	46,6	44,6
	Accentuat	78,1	76,4	75,1	71,3
	Mediu	68,2	66,8	65	61,3
cauze ale dizabilității	Afecțiune generală	97,0	96,6	96,2	92,8
	Boală profesională	100,0	100,0	100,0	100,0
	Accident de muncă	100,0	100,0	100,0	100,0
	Afecțiune legată de participarea la lichidarea avariei de la CAE Cernobîl sau la alte accidente atomice	100,0	100,0	100,0	100,0
	Afecțiune legată de serviciul militar sau cel special	100,0	100,0	100,0	100,0

Sursa: CNAS

La începutul anului 2022, cuantumul minim al pensiei de dizabilitate pentru persoanele cu grad sever de dizabilitate a fost de 1500 lei, iar pentru cele cu grad mediu de dizabilitate de 1000 lei. Totodată,

cuantumul mediu al pensiei de dizabilitate a fost de 2208,36 lei pentru persoanele cu grad sever și de 1287,06 lei pentru cele cu grad mediu de dizabilitate. Ca urmare a indexării cu 13,94% efectuată la 1 aprilie 2022, mărimea medie nominală a pensiei de dizabilitate a crescut cu 504,54 lei (*Tabelul 5.5.*).

Tabelul 5.5. Cuantumul pensiei persoanelor cu dizabilități și indexarea acesteia

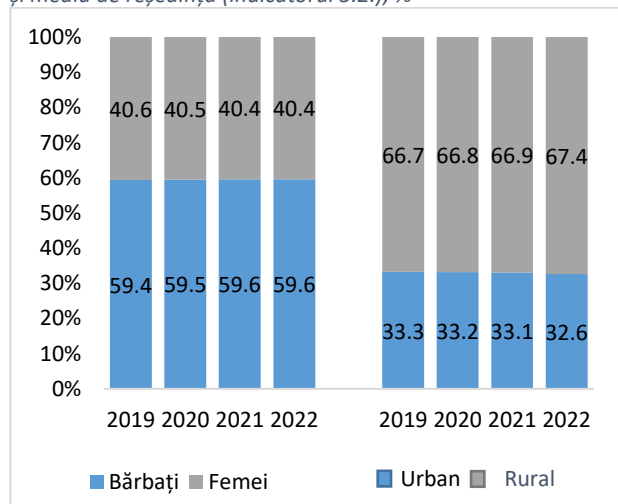
Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
5.1.3. Cuantumul pensiei persoanelor cu dizabilități	cifră absolută, lei	Total	N/A	N/A	N/A	N/A
		Sever	768,75	809,50	857,68	1500,00
		Accentuat	717,50	755,53	800,50	1400,00
		Mediu	512,50	539,67	571,79	1000,00
	pensia medie de dizabilitate	Sever	1659,13	1839,20	1954,58	2208,36
		Accentuat	1419,18	1599,14	1700,22	1929,04
		Mediu	865,70	995,89	1069,37	1287,06
5.1.4. Coeficientul de indexare a pensiei de dizabilitate	procent	total	5,30	4,83/ 1,07	3,89/ 3,86	13,94
5.1.5. Creșterea mărimii medii a pensiei de dizabilitate, la 1 aprilie	cifră absolută, lei	Total	208,60	66,94	75,16	504,54
		grad de dizabilitate				
		Sever	232,05	95,06	88,33	596,51
		Accentuat	230,84	81,15	83,84	535,81
		Mediu	185,67	53,83	70,52	423,56

Sursa: CNAS

La începutul anului 2022, numărul beneficiarilor de alocații sociale de stat pentru persoane cu dizabilități a fost de peste 54 mii persoane, înregistrând o tendință ascendentă față de anul 2019. Bărbați au constituit 32254 persoane, sau circa 2/3 în total beneficiari.

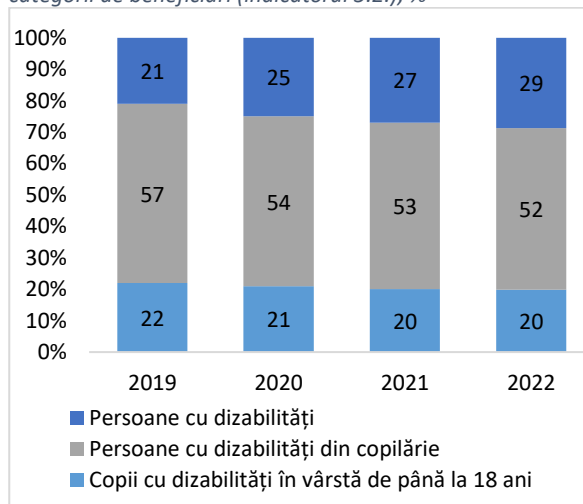
Numărul beneficiarilor din mediul rural a fost de peste 36 mii persoane, reprezentând circa 70% în total beneficiari. Peste ½ dintre beneficiarii de aceste prestații sociale (28 mii persoane) au fost persoane cu dizabilități din copilărie și persoane adulte cu dizabilități dobândite (*Tabelul 5.6., Figurile 5.6. și 5.7.*).

Figura 5.6. Ponderea persoanelor cu dizabilități beneficiare de alocații sociale de stat la începutul anului de referință, pe sexe și mediu de reședință (indicatorul 5.2.), %

Sursa: CNAS

Figura 5.7. Ponderea persoanelor cu dizabilități beneficiare de alocații sociale de stat la începutul anului de referință, pe categorii de beneficiari (indicatorul 5.2.), %

Tabelul 5.6. Numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare de alocații sociale de stat (indicatorul 5.2.), persoane

Dezagregări		2019	2020	2021	2022
sex	Total	47597	50824	52285	54126
	Bărbați	28263	30237	31179	32254
	Femei	19334	20587	21106	21872
mediu de reședință	Urban	15832	16862	17320	17639
	Rural	31765	33962	34965	36487
categorii de beneficiari	Copii cu dizabilități în vârstă de până la 18 ani	10635	10684	10429	10567
	Persoane cu dizabilități din copilărie	26968	27468	27733	27922
	Persoane cu dizabilități (dobândite)	9994	12672	14123	15637
grad de dizabilitate	Total	47597	50824	52285	54126
a) Copii cu dizabilități în vârstă de până la 18 ani	Sever	4796	4865	4643	4863
	Accentuat	3899	3735	3604	3478
	Mediu	1940	2084	2182	2226
b) Persoane cu dizabilități din copilărie	Sever	7531	7734	7825	7903
	Accentuat	14011	14011	13983	13923
	Mediu	5426	5723	5925	6096
c) Persoane cu dizabilități (dobândite)	Sever	1294	1495	1433	1438
	Accentuat	5378	6521	6971	7266
	Mediu	3322	4656	5719	6933
cauze ale dizabilității	Afecțiune generală	9994	12672	14123	15637
	Afecțiune din copilărie	37603	38152	38162	38489

Sursa: CNAS

În totalul persoanelor cu dizabilități aflate în evidența structurilor de asigurări sociale la începutul anului 2022, ponderea beneficiarilor de alocații sociale de stat de dizabilitate a fost de 32,2% (68,1% pentru femei și 36,5% pentru bărbați), înregistrând tendințe ascendente față de anul 2019. Beneficiarii de alocații sociale din mediul rural au prevalat cu o pondere de aproximativ 34% comparativ cu cei din mediul urban cu o pondere de 29,1% (Tabelul 5.7.).

Tabelul 5.7. Ponderea persoanelor cu dizabilități, beneficiare de alocații sociale de stat pentru persoanele cu dizabilități, din totalul persoanelor cu dizabilități (indicatorul 5.2.1.), %

Dezagregări		2019	2020	2021	2022
sex	Total	27,0	28,7	30,0	32,2
	Bărbați	30,7	32,5	34,0	36,5
	Femei	23,0	24,5	25,5	27,5
mediu de reședință	Urban	24,0	25,6	26,7	29,1
	Rural	28,9	30,6	31,9	33,9
cauze ale dizabilității	Afecțiune generală	7,5	10,5	12,1	14,3
	Afecțiune din copilărie	100	100	100	100

Sursa: CNAS

Cuantumul minim al alocațiilor sociale de stat pentru dizabilitate a variat în funcție de categoria de beneficiari pe grade de dizabilitate, fiind mai mare pentru copiii cu dizabilități în vârstă de până la 18 ani

și persoanele cu dizabilități din copilărie. Rata de creștere a cuantumului alocațiilor sociale de stat în anul 2022 în raport cu anul precedent a fost de 176,2% pentru copiii cu dizabilități în vârstă de până la 18 ani, 174,3% pentru persoanele cu dizabilități din copilărie și 174,1% pentru persoanele cu dizabilități dobândite (Tabelele 5.8. și 5.9.).

Tabelul 5.8. Cuantumul minim al alocației sociale de stat pentru persoanele cu dizabilități (indicatorul 5.2.2.), lei

Dezagregări		2019	2020	2021	2022
grad de dizabilitate	Total	NA	NA	NA	NA
Copii cu dizabilități în vârstă de până la 18 ani	Sever	768,75	809,50	857,68	1500,00
	Accentuat	717,50	755,53	800,50	1400,00
	Mediu	512,50	539,67	571,79	1000,00
Persoane cu dizabilități din copilărie	Sever	768,75	809,50	857,68	1500,00
	Accentuat	717,50	755,53	800,50	1400,00
	Mediu	512,50	539,67	571,79	1000,00
Persoane cu dizabilități (dobândite)	Sever	307,50	323,80	686,14	1200,00
	Sever până la 23 ani	n/r	n/r	857,60	1500,00
	Accentuat	287,00	302,21	640,40	1120,00
	Mediu	205,00	215,87	457,43	800,00

Sursa: CNAS

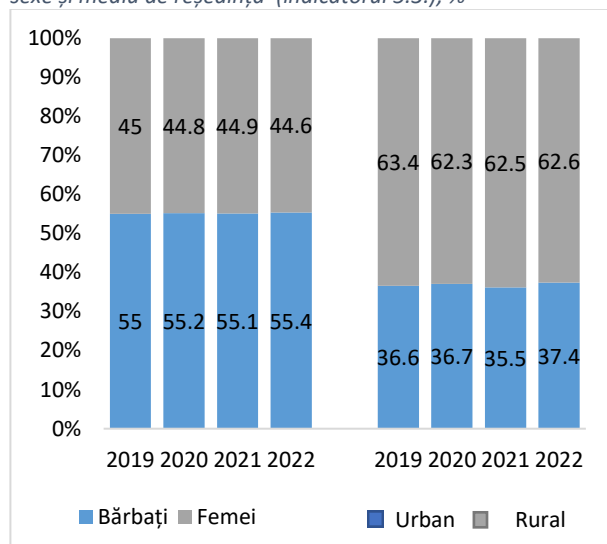
Tabelul 5.9. Rata de creștere a mărimii medii a alocațiilor sociale de stat în raport cu anul precedent (indicatorul 5.2.3.), %

Dezagregări		2019	2020	2021	2022
	Total pe categorii de alocații pe grade de dizabilitate	NA	NA	NA	NA
Copii cu dizabilități în vârstă de până la 18 ani	Total	124,8	105,0	104,4	176,2
	Sever	124,8	105,3	105,4	175,2
	Accentuat	124,7	105,5	104,6	176,5
	Mediu	124,8	105,4	104,1	177,6
Persoane cu dizabilități din copilărie	Total	124,7	105,2	105,7	174,3
	Sever	124,5	105,4	106,1	174,0
	Accentuat	124,6	105,3	105,9	174,5
	Mediu	124,8	105,3	105,5	175,7
Persoane cu dizabilități	Total	132,0	104,2	207,0	174,1
	Sever	132,9	105,4	210,7	175,3
	Accentuat	133,0	105,5	209,6	176,4
	Mediu	133,1	105,3	209,4	176,9

Sursa: CNAS

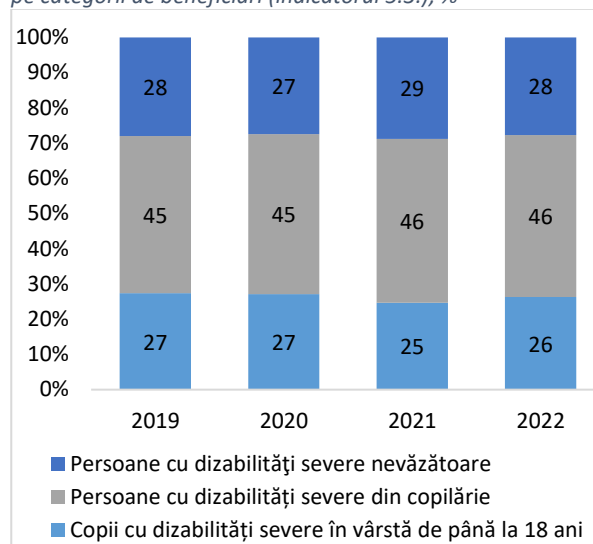
Numărul persoanelor cu dizabilități severe beneficiare de alocații de îngrijire, însoțire și supraveghere, a fost la începutul anului 2022 de peste 13 mii persoane (7277 bărbați și 5857 femei), înregistrând o descreștere față de anul 2019. Numărul beneficiarilor din mediul rural a fost 8225 persoane, fiind de circa 1,7 ori mai mare față de numărul celor din mediul urban. Persoanele cu dizabilități din copilărie au prevalat cu o pondere de 46% printre beneficiarii acestui tip de prestație socială (Tabelul 5.11. și Figurile 5.8. și 5.9.).

Figura 5.8. Ponderea persoanelor cu dizabilități severe beneficiare de alocații de îngrijire, însoțire și supraveghere, pe sexe și mediu de reședință (indicatorul 5.3.), %

Sursa: CNAS

Figura 5.9. Ponderea persoanelor cu dizabilități severe beneficiare de alocații de îngrijire, însoțire și supraveghere, pe categorii de beneficiari (indicatorul 5.3.), %

Tabelul 5.10. Numărul total al persoanelor cu dizabilități beneficiare de alocații de îngrijire, însoțire și supraveghere (indicatorul 5.3.), persoane

Dezagregări		2019	2020	2021	2022
sex	Total	14469	14459	13024	13134
	Bărbați	7961	7982	7175	7277
	Femei	6508	6477	5849	5857
mediu de reședință	Urban	5289	5312	4884	4909
	Rural	9180	9147	8140	8225
categorii de beneficiari		14469	14459	13024	13134
a) Copii cu dizabilități severe în vârstă de până la 18 ani	Băieți	2361	2356	1939	2101
	Fete	1597	1559,0	1271	1347
b) Persoane cu dizabilități severe din copilărie	Bărbați	3465	3532	3273	3280
	Femei	2980	3027	2775	2755
c) Persoane cu dizabilități severe nevăzătoare	Bărbați	2117	2079	1948	1881
	Femei	1931	1891	1803	1755
d) Alte categorii conform Legii nr. 909/1992	Bărbați	18	15	15	15
	Femei	0	0	0	0

Sursa: CNAS

La începutul anului 2022, un număr de peste 176 mii persoane, adulți și copii cu dizabilități se aflau în evidența structurilor teritoriale de asigurări sociale ca beneficiari de prestații sociale, fiind în descreștere față de anul 2019 (Tabelul 5.11.).

Informații mai detaliate la acest subiect sunt prezentate la indicatorul 1.1. din cadrul secțiunii tematice 1 „Demografie” al prezentului compendiu statistic.

Tabelul 5.11. Numărul persoanelor cu dizabilități, beneficiare de prestații sociale (indicatorul 5.4.), persoane

Dezagregări		2019	2020	2021	2022
	Total	179910	181167	179098	176508
sex	Bărbați	93626	94665	93551	91603
	Femei	86284	86502	85547	84905
mediu de reședință	Urban	67727	67911	66964	64359
	Rural	112183	113256	112134	112149
grad de dizabilitate	Sever	26915	27025	26517	26434
	Accentuat	111916	109072	105473	101695
	Mediu	41079	45070	47108	48379
cauze ale dizabilității	Afecțiuni generale	136777	137672	135752	133112
	Afecțiuni din copilărie	37603	38152	38162	38489
	Boală profesională	80	77	76	73
	Accident de muncă	2107	2008	1929	1770
	Afecțiuni legate de participarea la lichidarea avariei de la CAE Cernobîl sau la alte accidente atomice	1674	1619	1567	1495
	Afecțiuni legate de serviciul militar sau cel special	1669	1639	1612	1569

Sursa: CNAS

5.3. Serviciile sociale

În anul 2022 la nivel național funcționau 479 servicii sociale pentru persoanele cu dizabilități și alte grupuri vulnerabile, cele mai multe dintre acestea fiind servicii sociale specializate pentru copii (185 servicii) (Tabelul 5.12.).

Cele mai multe servicii sociale funcționau în regiunile Centru și Nord, iar cele mai puține în U.T.A. Găgăuzia (Tabelul 5.13. și Figurile 5.10. și 5.11.).

Figura 5.10. Numărul serviciilor sociale pentru persoanele cu dizabilități, funcționale pe regiuni, pe tipuri de servicii (indicatorul 5.5.), unități

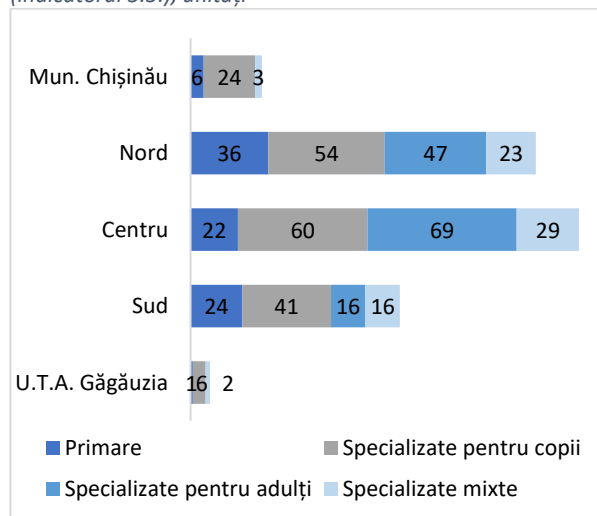
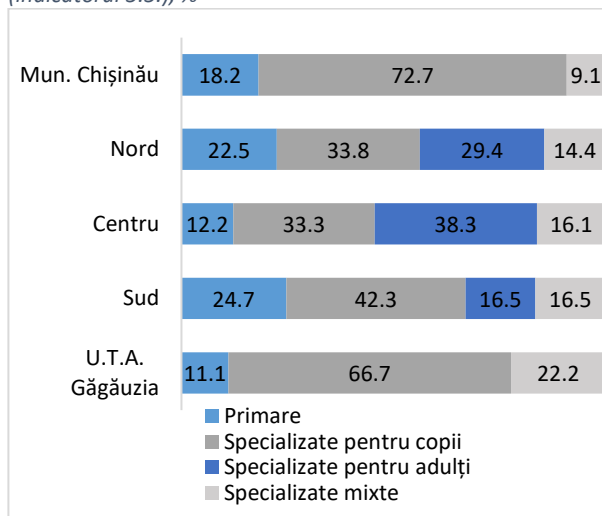

Figura 5.11. Ponderea serviciilor sociale pentru persoanele cu dizabilități, funcționale pe regiuni, pe tipuri de servicii (indicatorul 5.5.), %

Sursa: MMPS/Agencia Națională Asistență Socială (ANAS)

Tabelul 5.12. Numărul de servicii sociale pentru persoanele cu dizabilități funcționale (indicatorul 5.5.), unități

Dezagregări		2019	2020	2021	2022
	Total	NA	NA	NA	NA
<i>servicii sociale primare</i>	Îngrijire socială la domiciliu	34	36	38	34
	Cantină de ajutor social	25	62	50	50
	Centru comunitar de asistență socială	n/r	n/r	3	5
<i>servicii sociale specializate pentru copii</i>	Asistență parentală profesionistă	414	415	382	377
	Casă de copii de tip familial	53	59	64	75
	Casă comunitară pentru copii în situație de risc	n/r	n/r	5	5
	Locuință socială asistată	n/r	n/r	1	3
	Centru de zi pentru copii în situație de risc	n/r	n/r	16	17
	Centru de plasament pentru copii separați de părinți	n/r	n/r	34	34
	Centru de zi pentru copii cu dizabilități	n/r	n/r	16	12
	Centru de plasament temporar pentru copii cu dizabilități	n/r	n/r	0	0
	Centru maternal	n/r	n/r	10	12
	Centru de asistență socială a copilului și familiei	n/r	n/r	2	3
<i>servicii sociale specializate pentru adulți</i>	Plasament familial pentru adulți	n/r	n/r	49	45
	Centru de zi pentru persoane vârstnice	n/r	n/r	18	18
	Centru de plasament pentru persoane vârstnice	n/r	n/r	21	21
	Azil pentru persoane în vârstă și persoane cu dizabilități	n/r	n/r	21	23
	Centru de zi pentru persoane cu dizabilități	n/r	n/r	5	5
	Centru de plasament pentru persoane adulte cu dizabilități	n/r	n/r	5	4
	Locuință protejată	n/r	n/r	15	15
	Serviciul adăpost de noapte pentru persoanele fără adăpost	n/r	n/r	2	1
<i>servicii sociale specializate mixte</i>	Asistență personală	n/r	n/r	36	35
	Casă comunitară	n/r	n/r	14	9
	Echipă mobilă	n/r	n/r	19	20
	Respiro	n/r	n/r	3	6
	Centru de (re)integrare socială a tinerilor	n/r	n/r	2	0
	Centru de reabilitare a victimelor violenței în familie	n/r	n/r	3	2

Sursa: MMPS/ANAS

Tabelul 5.13. Numărul de servicii sociale pentru persoanele cu dizabilități, funcționale pe regiuni, pe tipuri de servicii (indicatorul 5.5.), 2022, unități

Regiune/ raion	servicii sociale primare	servicii sociale specializate pentru copii	servicii sociale specializate pentru adulți	servicii sociale specializate mixte	Total
Mun. Chișinău	6	24	0	3	33
Nord	36	54	47	23	160
Mun. Bălți	2	5	9	3	19
Briceni	11	2	1	1	15
Dondușeni	1	5	1	2	9
Drochia	3	11	2	1	17
Edineț	3	1	0	2	6
Fălești	3	9	9	4	25
Florești	4	3	3	2	12
Glodeni	2	3	4	2	11
Ocnîța	1	3	1	1	6
Râșcani	1	4	6	1	12
Sângerei	1	4	2	2	9
Soroca	4	4	9	2	19
Centru	22	60	69	29	180
Anenii Noi	3	3	4	5	15
Călărași	1	2	2	1	6
Criuleni	3	7	3	1	14
Dubăsari	0	3	1	1	5
Hâncești	5	18	2	2	27
Ialoveni	1	8	3	3	15
Nisporeni	1	1	1	2	5
Orhei	1	3	11	4	19
Rezina	2	3	1	1	7
Strășeni	1	3	5	1	10
Șoldănești	1	3	1	1	6
Telenești	2	4	4	4	14
Ungheni	1	2	31	3	37
Sud	24	41	16	16	97
Basarabeasca	1	4	3	1	9
Cahul	2	6	6	1	15
Cantemir	2	10	2	3	17
Căușeni	5	8	2	2	17
Cimișlia	6	5	1	3	15
Leova	4	3	1	2	10
Ștefan vodă	2	2	1	2	7
Taraclia	2	3	0	2	7
U.T.A. Găgăuzia	1	6	0	2	9

Sursa: MMPS/ANAS

Numărul beneficiarilor de servicii sociale cu dizabilități a fost în anul 2022 de aproximativ 20,6 mii persoane¹⁰, fiind în creștere cu circa 10% față de anul 2021¹¹. Cele mai multe persoane cu dizabilități au beneficiat de servicii sociale primare și specializate mixte (74,3% din beneficiari), înregistrând o creștere cu 1,6 p.p. față de anul precedent (*Tabelul 5.14., Figurile 5.12. și 5.13.*).

Figura 5.12. Numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare de servicii sociale, pe tipuri (indicatorul 5.6), persoane

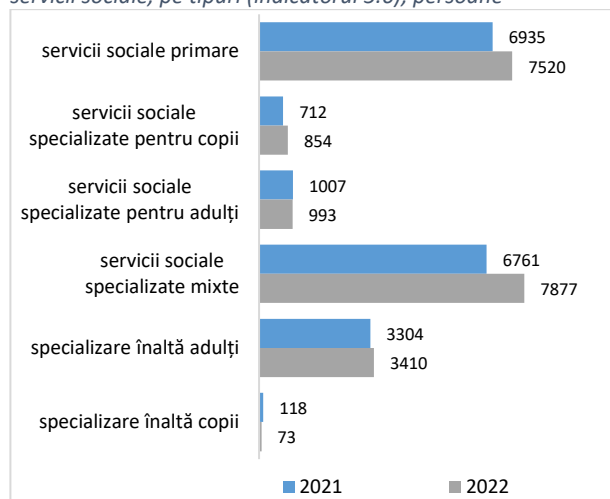
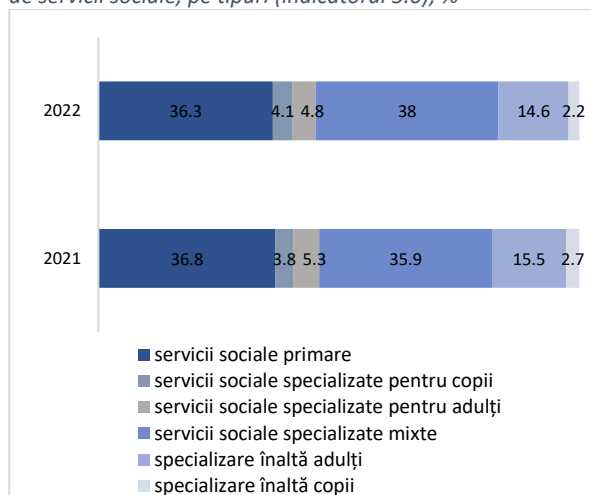

Figura 5.13. Ponderea persoanelor cu dizabilități beneficiare de servicii sociale, pe tipuri (indicatorul 5.6), %

Sursa: ANAS

Tabelul 5.14. Numărul beneficiarilor de servicii sociale cu dizabilități (indicatorul 5.6.), persoane

Dezagregări		2019	2020	2021	2022
sex	Total	7402	8513	18727	20580
	Bărbați	n/d	n/d	n/d	n/d
	Femei	n/d	n/d	n/d	n/d
mediu de reședință	Urban	n/d	n/d	n/d	n/d
	Rural	n/d	n/d	n/d	n/d
tip beneficiari	Adulți	n/d	n/d	n/d	n/d
	Copii	n/d	n/d	n/d	n/d
servicii sociale primare	Îngrijire socială la domiciliu	3293	3082	2946	2990
	Cantină de ajutor social	3194	4964	3868	4035
	Centru comunitar de asistență socială	n/r	n/r	121	495
servicii sociale specializate pentru copii	Asistență parentală profesionistă, inclusiv pe grade:	88	80	81	106
	Sever	33	27	24	32
	Accentuat	41	36	40	55
	Mediu	14	17	17	19

¹⁰ Această cifră măsoară numărul beneficiarilor care poate fi mai mare decât numărul persoanelor cu dizabilități, deoarece o persoană cu dizabilități poate fi eligibilă și beneficia concomitent de mai multe tipuri de servicii sociale.

¹¹ Comparația este făcută cu anul 2021, deoarece începând cu acest an ANAS colectează date referitoare la beneficiarii de servicii sociale pe tipuri pentru raportul statistic anual „Servicii sociale” prezentat către BNS în conformitate cu programul de lucrări statistice aprobat de către Guvern.

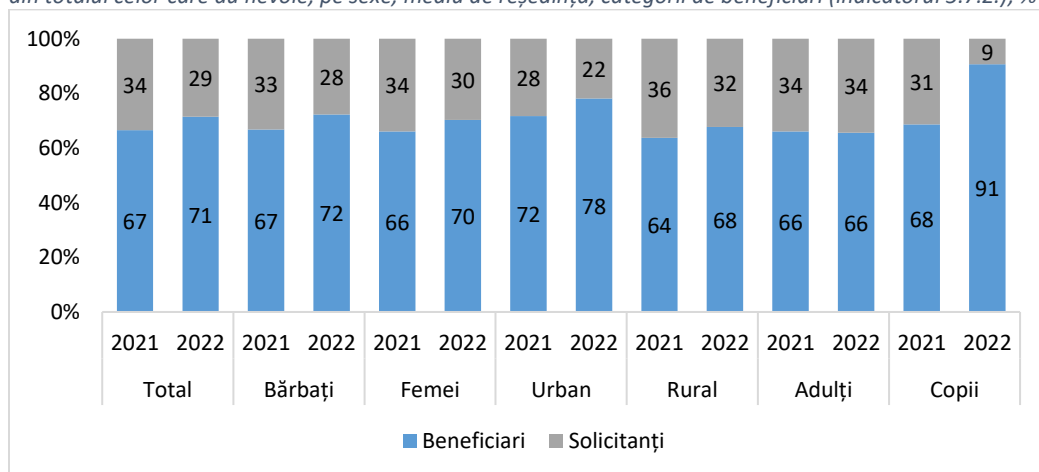
Dezagregări		2019	2020	2021	2022
	Casă de copii de tip familial, inclusiv pe grade:	26	23	29	41
	Sever	5	6	6	9
	Accentuat	17	12	16	21
	Mediu	4	5	7	11
	Casă comunitară pentru copii în situație de risc	19	20	21	23
	Locuință socială asistată	n/r	n/r	0	0
	Centru de zi pentru copii în situație de risc	n/r	n/r	10	28
	Centru de plasament pentru copii separați de părinți	n/r	n/r	63	98
	Centru de zi pentru copii cu dizabilități	n/r	n/r	383	396
	Centru de plasament temporar pentru copii cu dizabilități	n/r	n/r	0	0
	Centru maternal	1	0	5	5
	Centru de asistență socială a copilului și familiei	n/r	n/r	10	10
servicii sociale specializate pentru adulți	Plasament familial pentru adulți	n/r	n/r	32	40
	Centru de zi pentru persoane vârstnice	n/r	n/r	224	190
	Centru de plasament pentru persoane vârstnice	n/r	n/r	98	175
	Azil pentru persoane în vârstă și persoane cu dizabilități	n/r	n/r	392	369
	Centru de zi pentru persoane cu dizabilități	n/r	n/r	93	66
	Centru de plasament pentru persoane adulte cu dizabilități	n/r	n/r	70	86
	Locuință protejată	n/r	n/r	55	56
	Serviciul adăpost de noapte pentru persoanele fără adăpost	n/r	n/r	43	11
servicii sociale specializate mixte	Asistență personală	n/r	n/r	6218	7239
	Casă comunitară	n/r	n/r	51	50
	Echipă mobilă	n/r	n/r	284	387
	Respiro	n/r	n/r	200	197
	Centru de (re)integrare socială a tinerilor	n/r	n/r	1	0
	Centru de reabilitare a victimelor violenței în familie	n/r	n/r	7	4
specializare înaltă adulți	Centru de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități (adulte)	n/r	n/r	1389	1349
	Centru de recuperare/reabilitare a pensionarilor și invalizilor	n/r	n/r	623	741
	Azilul republican pentru pensionari și invalizi/Centrul republican de reabilitare a veteranilor muncii și războiului	n/r	n/r	303	281

Dezagregări		2019	2020	2021	2022
	Centru pentru asistența și protecția victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane	n/r	n/r	3	2
	Centrul Republican Experimental Protezare, Ortopedie și Reabilitare	766	338	591	639
	Centrul regional de reabilitare profesională a persoanelor cu dizabilități	15	6	3	5
	Centru de plasament temporar pentru copii cu dizabilități ¹²	n/r	n/r	392	393
specializare înaltă copii	Centru de plasament temporar pentru copii cu dizabilități	n/r	n/r	48	37
	Centru de zi pentru copii în situație de risc (r. Criuleni, Taraclia)	n/r	n/r	69	35
	Centrul de plasament pentru copii separați de părinți (Soroca)	n/r	n/r	1	1

Sursa: MMPS/ANAS/CREPOR

Numărul persoanelor cu dizabilități severe solicitante de servicii sociale de asistență personală în anul 2022 a fost de 2897 persoane, fiind în descreștere față de anul precedent. Pe de altă parte, a sporit numărul beneficiarilor acestor servicii care a fost de 7239 persoane (71% din solicitanți) (Tabelul 5.15., Figura 5.14.)

Figura 5.14. Ponderea persoanelor cu dizabilități severe acoperite cu servicii sociale de asistență personală din totalul celor care au nevoie, pe sexe, mediu de reședință, categorii de beneficiari (indicatorul 5.7.2.), %

Sursa: ANAS

Tabelul 5.15. Persoanele cu dizabilități severe solicitante și beneficiare de servicii sociale de asistență personală

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
	cifră absolută	Total	n/r	n/r	3134	2897
	sex	Bărbați	n/r	n/r	1734	1590

¹² Beneficiarii adulți ai Centrului de plasament pentru copii cu dizabilități sunt persoanele în vârstă de peste 18 ani aflate în plasament în cadrul acestui tip de serviciu din copilărie, pentru care încă nu au fost identificate soluții pentru dezinstituționalizare sau transfer către alte servicii sociale specializate sau de specializare înaltă pentru adulți.

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
5.7. Numărul persoanelor cu dizabilități severe solicitante de servicii de asistență personală	mediu de reședință	Femei	n/r	n/r	1400	1307
		Urban	n/r	n/r	940	795
		Rural	n/r	n/r	2194	2102
	categorii de beneficiari	Adulți	n/r	n/r	2457	2677
		Copii	n/r	n/r	677	220
5.7.1. Numărul persoanelor cu dizabilități severe beneficiare de servicii de asistență personală	cifră absolută	Total	n/r	n/r	6218	7239
	sex	Bărbați	n/r	n/r	3495	4148
		Femei	n/r	n/r	2723	3091
	mediu de reședință	Urban	n/r	n/r	2374	2829
		Rural	n/r	n/r	3844	4410
	categorii de beneficiari	Adulți	n/r	n/r	4787	5115
		Copii	n/r	n/r	1431	2124
5.7.2. Ponderea persoanelor cu dizabilități severe beneficiare de servicii de asistență personală, din totalul persoanelor cu dizabilități severe solicitante de aceste servicii	procent	Total	n/r	n/r	66	71
	sex	Bărbați	n/r	n/r	67	72
		Femei	n/r	n/r	66	70
	mediu de reședință	Urban	n/r	n/r	72	78
		Rural	n/r	n/r	64	68
	categorii de beneficiari	Adulți	n/r	n/r	66	66
		Copii	n/r	n/r	68	91

Sursa: ANAS

În anul 2022 au beneficiat de servicii de plasament familial pentru adulți 38 persoane cu dizabilități, înregistrându-se o creștere ușoară față de anul precedent. Persoanele din mediul rural cu grad sever de dizabilitate au prevalat printre beneficiarii acestor servicii (Tabelul 5.16.).

Tabelul 5.16. Persoanele cu dizabilități solicitante și beneficiare de servicii de plasament familial pentru adulți

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
5.7.3. Numărul persoanelor cu dizabilități solicitante de servicii de plasament familial pentru adulți	cifră absolută	Total	n/d	n/d	n/d	n/d
	sex	Bărbați	n/d	n/d	n/d	n/d
		Femei	n/d	n/d	n/d	n/d
	mediu de reședință	Urban	n/d	n/d	n/d	n/d
		Rural	n/d	n/d	n/d	n/d
	grad de dizabilitate	Sever	n/d	n/d	n/d	n/d
		Accentuat	n/d	n/d	n/d	n/d
		Mediu	n/d	n/d	n/d	n/d
5.7.4. Numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare de servicii de plasament familial pentru adulți	cifră absolută	Total	n/r	n/r	32	38
	sex	Bărbați	n/r	n/r	22	21
		Femei	n/r	n/r	10	17
	mediu de reședință	Urban	n/r	n/r	1	4
		Rural	n/r	n/r	31	34
	grad de dizabilitate	Sever	n/r	n/r	18	20
		Accentuat	n/r	n/r	14	18
		Mediu	n/r	n/r	0	0
5.7.5. Ponderea persoanelor cu dizabilități beneficiare de servicii	procent	Total	n/d	n/d	n/d	n/d
	sex	Bărbați	n/d	n/d	n/d	n/d

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
de plasament familial pentru adulți, din totalul persoanelor cu dizabilități severe solicitante de aceste servicii	mediu de reședință	Femei	n/d	n/d	n/d	n/d
		Urban	n/d	n/d	n/d	n/d
		Rural	n/d	n/d	n/d	n/d
	grad de dizabilitate	Sever	n/d	n/d	n/d	n/d
		Accentuat	n/d	n/d	n/d	n/d
		Mediu	n/d	n/d	n/d	n/d

Sursa: ANAS

5.4. Îngrijirea rezidențială și dezinstituționalizarea

Un număr de 59 de persoane cu dizabilități (preponderent bărbați cu grad sever și accentuat de dizabilitate) au solicitat în anul 2022 plasament în servicii sociale de îngrijire rezidențială, fiind în ascendență față de anul 2019. Aproximativ 7 din 10 solicitanți au fost instituționalizați în anul 2022 față de 5 din 10 în anul precedent. Ponderea persoanelor în cazul cărora a fost prevenită instituționalizarea a fost de 32,2%, cu 18,6 p.p. mai puțin decât în anul 2021. Totodată au fost dezinstituționalizate 9 persoane (preponderent adulți din mediul rural), adică jumătate comparativ cu anul 2019 (Tabelele 5.17. și 5.18.).

Tabelul 5.17. Prevenirea instituționalizării și plasamentul persoanelor cu dizabilități în servicii de îngrijire rezidențială

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
5.8. Ponderea persoanelor cu dizabilități în cazul cărora a fost prevenită instituționalizarea din totalul persoanelor cu dizabilități solicitante de servicii de îngrijire rezidențială	procent	Total	30,2	50,0	50,8	32,2
5.9. Numărul persoanelor cu dizabilități cu grad înalt de autonomie și plasate în instituțiile rezidențiale, reevaluate pentru a fi dezinstituționalizate	cifra absolută	Total	n/d	n/d	n/d	n/d
	sex	Bărbați	n/d	n/d	n/d	n/d
		Femei	n/d	n/d	n/d	n/d
	tip servicii sociale de specializare înaltă	Centrul de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități (adulte), mun. Bălți	n/d	n/d	n/d	n/d
		Centrul de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități (adulte), com. Brânzeni, mun. Edineț	n/d	n/d	n/d	n/d
		Centrul de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități (adulte), com. Bădiceni, mun. Soroca	n/d	n/d	n/d	n/d

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
		Centrul de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități (adulte), com. Cocieri, raionul Dubăsari	n/d	n/d	n/d	n/d
		Centrul de plasament temporar pentru copii cu dizabilități, mun. Orhei	n/d	n/d	n/d	n/d
		Centrul de plasament temporar pentru copii cu dizabilități, mun. Hâncești	n/d	n/d	n/d	n/d
		Centrul de plasament temporar pentru copii separați de părinți, mun. Soroca	n/d	n/d	n/d	n/d
		Centrul de asistență și protecție a victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane, mun. Chișinău	n/d	n/d	n/d	n/d
5.11. Numărul persoanelor cu dizabilități solicitante de plasament în servicii sociale de specializare înaltă de tip rezidențial	cifra absolută	Total	53	38	63	59
	sex	Bărbați	40	27	38	41
		Femei	13	11	18	18
	mediu de reședință	Urban	30	12	27	27
		Rural	23	26	29	32
	categorii de beneficiari	Adulți	53	38	56	51
		Copii	0	0	7	8
	grad de dizabilitate	Sever	32	22	25	28
		Accentuat	21	15	29	27
		Mediu	0	1	2	4
5.11.1. Numărul persoanelor cu dizabilități plasate în servicii sociale de specializare înaltă de tip rezidențial	cifra absolută	Total	37	19	31	40
	sex	Bărbați	29	12	24	32
		Femei	8	7	7	8
	mediu de reședință	Urban	27	5	20	24
		Rural	10	12	11	16
	categorii de beneficiari	Adulți	33	19	29	40
		Copii	4	0	2	0
	grad de dizabilitate	Sever	24	11	15	20
		Accentuat	13	7	15	18
		Mediu	0	1	1	2
5.11.2. Ponderea persoanelor cu dizabilități plasate în servicii sociale de specializare înaltă de tip	procent	Total	69,8	50,0	49,2	67,8
	sex	Bărbați	72,5	44,4	63,2	78,0
		Femei	61,5	63,6	38,9	44,4
		Urban	90,0	41,7	74,1	88,9

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
rezidențial din totalul persoanelor cu dizabilități solicitante de aceste servicii	mediu de reședință	Rural	43,5	46,2	37,9	50,0
	categorii de beneficiari	Adulți	62,3	50,0	51,8	78,4
		Copii	0,0	0,0	28,6	0,0
	grad de dizabilitate	Sever	75,0	50,0	60,0	71,4
		Accentuat	61,9	46,7	51,7	66,7
		Mediu	0,0	100,0	50,0	50,0

Sursa: ANAS

Tabelul 5.18. Dezinstituționalizarea și instituționalizarea repetată a persoanelor cu dizabilități în servicii de îngrijire rezidențială

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
5.12. Numărul persoanelor cu dizabilități dezinstituționalizate	cifra absolută	Total	18	14	8	9
	sex	Bărbați	12	12	4	5
		Femei	6	2	4	4
	mediu de reședință (după dezinstituționalizare)	Urban	6	4	4	3
		Rural	12	10	4	6
	categorii de beneficiari	Adulți	18	14	8	9
		Copii	0	0	0	0
	grad de dizabilitate	Sever	7	4	2	4
		Accentuat	11	10	5	5
		Mediu	0	0	1	0
	tip servicii (după dezinstituționalizare)	Centru de plasament pentru persoane vârstnice	3	0	0	0
		Azil pentru persoane în vârstă și persoane cu dizabilități	0	0	0	0
		Plasament familial pentru adulți	1	0	0	0
		Centru de plasament pentru persoane adulte cu dizabilități	1	1	0	2
		Locuință protejată	1	3	2	0
		Casă comunitară	3	0	0	0
		Reintegrați în familii biologice/extinse	9	10	6	7
5.10. Numărul persoanelor cu dizabilități peste vârsta de pensionare dezinstituționalizate din cadrul instituțiilor	cifra absolută	Total	n/d	n/d	n/d	n/d
	sex	Bărbați	n/d	n/d	n/d	n/d
		Femei	n/d	n/d	n/d	n/d

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
rezidențiale, beneficiari de serviciile sociale specializate comunitare	tip servicii	Plasament familial pentru adulți	n/d	n/d	n/d	n/d
		Echipă mobilă	n/d	n/d	n/d	n/d
		Centru de zi pentru persoane cu dizabilități	n/d	n/d	n/d	n/d
		Locuință protejată	n/d	n/d	n/d	n/d
		Casă comunitară	n/d	n/d	n/d	n/d
		Respiro	n/d	n/d	n/d	n/d
	grad de dizabilitate	Sever	n/d	n/d	n/d	n/d
		Accentuat	n/d	n/d	n/d	n/d
		Mediu	n/d	n/d	n/d	n/d
5.13. Numărul persoanelor cu dizabilități instituționalizate repetat în servicii sociale de specializare înaltă de tip rezidențial	cifra absolută	Total	0	2	1	0
	sex	Bărbați	0	1	0	0
		Femei	0	1	1	0
	mediu de reședință	Urban	0	0	0	0
		Rural	0	2	1	0
	categorii de beneficiari	Adulți	0	0	1	0
		Copii	0	0	0	0
	grad de dizabilitate	Sever	0	2	0	0
		Accentuat	0	0	1	0
		Mediu	0	0	0	0
5.13.1. Raportul dintre numărul persoanelor cu dizabilități instituționalizate repetat în servicii sociale de specializare înaltă de tip rezidențial și cele dezinstituționalizate din aceste servicii	cifra absolută, persoane	Total	0	0,1	0,1	0
	sex	Bărbați	0	0	0	0
		Femei	0	1	0	0
	mediu de reședință	Urban	0	0	0	0
		Rural	0	0	0	0
	categorii de beneficiari	Adulți	0	0	0	0
		Copii	0	0	0	0
	grad de dizabilitate	Sever	0	1	0	0
		Accentuat	0	0	0	0
		Mediu	0	0	0	0

Sursa: ANAS

5.5. Serviciile de facilitare a vieții independente

Un număr de circa 15 mii persoane cu dizabilități, preponderent adulți, au solicitat și au beneficiat în anul 2022 de mijloace ajutătoare tehnice și dispozitive asistive de vedere și auz, fiind în creștere față de anul 2019. Cele mai solicitate servicii au fost cele de confecționare a încălțămintei ortopedice. Volumul resurselor financiare alocate pentru asigurarea persoanelor cu dizabilități cu mijloace ajutătoare tehnice a fost în creștere cu 18% în raport cu anul 2019, constituind 38342,4 mii lei (Tabelele 5.19. și 5.20).

Peste 2400 de persoane cu dizabilități se aflau în evidență în anul 2022 ca având nevoie de servicii de interpretare în limbaj mimico-gestual, în descreștere ușoară comparativ cu anul 2019. Numărul adresărilor înregistrate în 2022 a fost de peste 13 mii, în timp ce numărul beneficiarilor acestor servicii a fost de doar 836 persoane (Tabelul 5.21.).

Tabelul 5.19. Numărul persoanelor cu dizabilități solicitante și beneficiare de mijloace ajutătoare tehnice și dispozitive asistive

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
5.14. Numărul persoanelor cu dizabilități solicitante de mijloace ajutătoare tehnice și dispozitive asistive de vedere și auz	cifră absolută	Total	14571	9809	15871	14779
	categorii de beneficiari	Adulți	12137	8145	13779	12986
		Copii	2434	1664	2092	1793
	tip mijloace	Total	14571	9809	15871	14779
	a) mijloace ajutătoare tehnice	Sisteme protetice ale membrelor superioare și inferioare	1142	749	1067	914
		Încălțăminte ortopedică	8783	5949	8988	9092
		Mijloace ajutătoare de mers pentru tratament medical personal, cu orteze și dispozitive	3164	1928	3449	2851
		Cărucioare fotolii rulante fără motor	1482	1183	2367	1922
	b) dispozitive asistive	Dispozitive asistive de corecție optică și ajutor vizual pentru slab văzători	0	0	0	0
		Dispozitive asistive pentru slab văzători și nevăzători, altele decât cele pentru corecție optică și ajutor vizual	0	0	0	0
5.14.1. Numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare de mijloace ajutătoare tehnice și dispozitive asistive de vedere și auz	cifră absolută	Total	13301	14413	15190	14810
	categorii de beneficiari	Adulți	10867	12749	13098	13017
		Copii	2434	1664	2092	1793
	tip mijloace	Mijloace ajutătoare tehnice	13301	14413	15190	14810
		Dispozitive asistive	0	0,0	0,0	0,0
	a) mijloace ajutătoare tehnice	Sisteme protetice ale membrelor superioare și inferioare	1076	1047	1060	956
		Încălțăminte ortopedică	8088	8455	8307	8874

Indicatorul	Dezagregări	2019	2020	2021	2022
	Mijloace ajutoare de mers pentru tratament medical personal, cu orteze și dispozitive	3066	3882	3862	3231
	Cărucioare fotolii rulante fără motor	1071	1029	1961	1749
	b) dispozitive asistive	0	0	0	0
	Dispozitive asistive pentru slab văzători și nevăzători, altele decât cele pentru corecție optică și ajutor vizual	0	0	0	0

Sursa: CREPOR

Tabelul 5.20 Volumul resurselor financiare alocate pentru asigurarea persoanelor cu dizabilități cu fotolii rulante și alte mijloace ajutoare tehnice (indicatorul 5.16.), mii lei

	Dezagregări	2019	2020	2021	2022
	Total	32424,4	35878,1	36312,0	38342,4
tip mijloace	Mijloace ajutoare tehnice	32424,4	35878,1	36311,5	36342,4
	Dispozitive asistive	0,0	0,0	0,0	0,0
a) mijloace ajutoare tehnice	Sisteme protetice ale membrilor superioare și inferioare	7884,1	7871,5	10748,8	10100,7
	Încălțăminte ortopedică	17847,0	21305,3	20205,9	22149,4
	Mijloace ajutoare de mers pentru tratament medical personal, cu orteze și dispozitive	3193,3	3201,3	3403,7	3203,3
	Cărucioare fotolii rulante fără motor	3500,0	3500,0	1953,1	889,0
b) dispozitive asistive	Dispozitive asistive de corecție optică și ajutor vizual pentru slab văzători	0,0	0,0	0,0	0,0
	Dispozitive asistive pentru slab văzători și nevăzători, altele decât cele pentru corecție optică și ajutor vizual	0,0	0,0	0,0	0,0

Sursa: CREPOR

Tabelul 5.21. Numărul persoanelor cu dizabilități solicitante și beneficiare de servicii de interpretare în limbajul mimico-gestual

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
5.15. Numărul persoanelor cu dizabilități care au nevoie de servicii de interpretare în limbajul mimico-gestual	cifra absolută	Total	2491	2488	2441	2436
	categorii de beneficiari	Adulți	2491	2488	2441	2436
		Copii*	n/d	n/d	n/d	n/d

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
5.15.1. Numărul beneficiarilor de servicii de interpretare în limbajul mimico-gestual	cifră absolută	Total	915 persoane/ 13275 adresări	763 persoane/ 9341 adresări	934 persoane/ 11037 adresări	836 persoane/ 13284 adresări
		Adulți	915 persoane/ 13275 adresări	763 persoane/ 9341 adresări	934 persoane/ 11037 adresări	836 persoane/ 13284 adresări
	categorii de beneficiari	Copii*	n/d	n/d	n/d	n/d

Sursa: Asociația Surzilor din RM

*Datele referitor la copii nu au fost prezentate de către MEC

Un număr de 802 persoane cu dizabilități ale aparatului locomotor au renunțat în anul 2022 la compensația pentru serviciile de transport în schimbul facilităților fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială în țară, înregistrând o creștere de 7,2 ori față de anul 2019 (Tabelul 5.22).

Datele referitoare la certificatele confirmative eliberate persoanelor terțe privind abilitarea acestora cu atribuții de însoțire/ îngrijire a persoanelor cu dizabilități locomotorii urmează a fi prezentate de către Agențiile Teritoriale de Asistență Socială începând cu anul 2024.

Informația referitoare la accesul acestor persoane la facilitățile fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială este prezentată în secțiunea tematică VII „Transport și infrastructură”, indicatorul 7.6, a acestui compendiu statistic.

Tabelul 5.22. Numărul persoanelor cu dizabilități locomotorii care au optat pentru facilitățile existente privind serviciile de transport, însoțire și îngrijire din partea persoanelor terțe

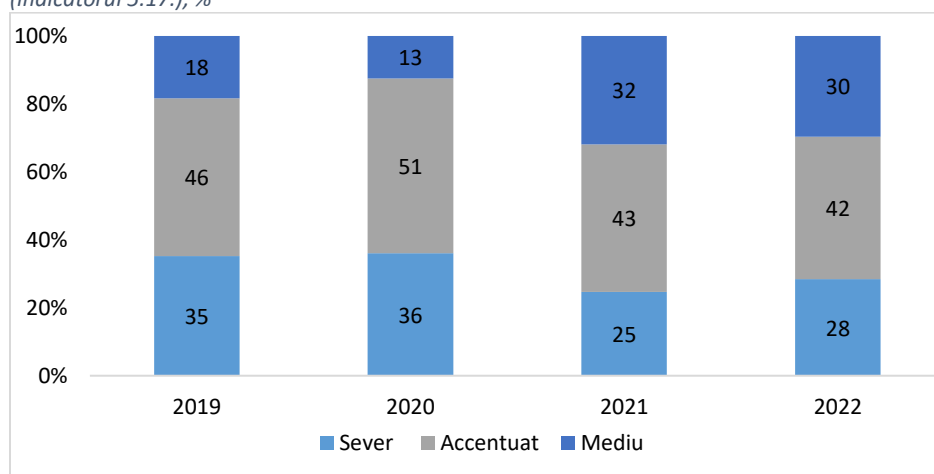
Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
5.19. Numărul persoanelor cu dizabilități locomotorii care au renunțat la compensația pentru serviciile de transport în schimbul facilităților fiscale și vamale	cifră absolută	Total	111	597	1275	802
		sex				
		Bărbați	n/d	n/d	n/d	n/d
		Femei	n/d	n/d	n/d	n/d
	mediu de reședință	Urban	n/d	n/d	n/d	n/d
		Rural	n/d	n/d	n/d	n/d
5.20. Numărul de certificate confirmative, eliberate privind abilitarea persoanei cu atribuții de însoțire/ îngrijire a persoanei cu dizabilități locomotorii	cifră absolută	Total	n/d	n/d	n/d	n/d

Sursa: MMPS/ATAS

5.6. Tutela/curatela și adopția copiilor

Numărul copiilor cu dizabilități plasați sub tutelă/curatelă în anul 2022 a fost de 81 copii, fiind în creștere cu 10 persoane față de anul 2019. Copiii cu grad de dizabilitate accentuat au deținut o pondere de peste 42% în totalul celor plasați sub tutelă/curatelă. Au fost adoptați 8 copii cu dizabilități față de 4 copii în anul 2019 (Tabelul 5.23., Figura 5.15.).

Figura 5.15. Ponderea copiilor cu dizabilități plasați sub tutelă/curatelă, pe grade de dizabilitate (indicatorul 5.17.), %

Sursa: MMPS

Tabelul 5.23. Numărul copiilor cu dizabilități plasați sub tutelă/curatelă și a celor adoptați, persoane

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
5.17. Numărul copiilor cu dizabilități plasați sub tutelă/curatelă	cifră absolută	Total	71	72	69	81
	grad de dizabilitate	Sever	25	26	17	23
		Accentuat	33	37	30	34
		Mediu	13	9	22	24
5.18. Numărul copiilor cu dizabilități adoptați	cifră absolută	Total	6	6	4	8
	sex	Băieți	n/d	n/d	n/d	n/d
		Fete	n/d	n/d	n/d	n/d
	mediu de reședință	Urban	n/d	n/d	n/d	n/d
		Rural	n/d	n/d	n/d	n/d
	grupă de vârstă	0-2 ani	n/d	n/d	n/d	n/d
		3-6 ani	n/d	n/d	n/d	n/d
		7-15 ani	n/d	n/d	n/d	n/d
		16-17 ani	n/d	n/d	n/d	n/d
	grad de dizabilitate	Sever	n/d	n/d	n/d	n/d
		Accentuat	n/d	n/d	n/d	n/d
		Mediu	n/d	n/d	n/d	n/d
	are unul sau mai mulți frați	Da	n/d	n/d	n/d	n/d
		Nu	n/d	n/d	n/d	n/d

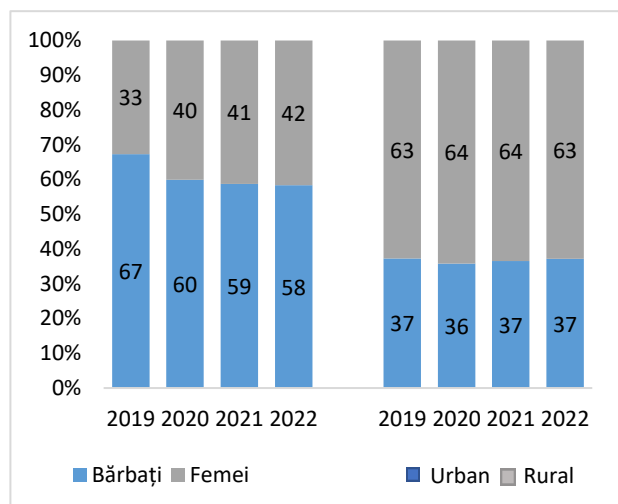
Sursa: MMPS

5.7. Expertizarea primară și repetată

Peste 14 mii de persoane s-au adresat Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă (CNDDCM) în anul 2022 pentru expertizare primară și determinare a dizabilității, cu circa 3400 persoane mai puțin față de anul 2019. Au fost expertizate primar și încadrate în grade de dizabilitate peste 12 mii de persoane, dintre care circa 2/3 au fost persoane din mediul rural, preponderent bărbați. Ponderea persoanelor încadrate primar în grade de dizabilitate accentuată și medie a fost de 80% (Tabelul

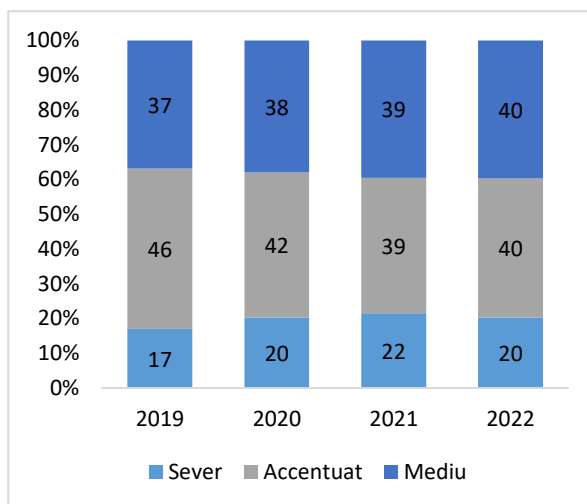
5.24., Figurile 5.16. și 5.17.). Rata dizabilității primare la adulți a fost de 4 la 1000 locuitori, iar la copii de 2,8 la 1000 de copii.

Figura 5.16. Ponderea persoanelor expertizate primar și încadrate în grade de dizabilitate, pe sexe și mediu de reședință (indicatorul 5.21.1.), %

Sursa: CNDDCM

Figura 5.17. Ponderea persoanelor expertizate primar și încadrate în grade de dizabilitate, pe grade de dizabilitate (indicatorul 5.21.1.), %

Tabelul 5.24. Adresabilitatea pentru expertizare primară și incidența dizabilității primare

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
5.21. Numărul persoanelor cu dizabilități care s-au adresat pentru expertizare primară de către CNDDM (adresabilitatea)	cifră absolută	Total	17582	11455	12947	14192
	sex	Bărbați	n/r	6763	7485	8075
		Femei	n/r	4692	5462	6117
	categorii de beneficiari	Adulți	16061	10142	11362	12168
		Copii	1521	1313	1585	2024
5.21.1. Numărul persoanelor cu dizabilități expertizate primar de către CNDDM (incidența dizabilității primare)	cifră absolută	Total	15255	10417	11543	12059
	sex	Bărbați	10265	6245	6772	7042
		Femei	4990	4172	4771	5017
	mediu de reședință	Urban	5690	3734	4215	4485
		Rural	9565	6683	7328	7574
	grupă de vârstă	0-2 ani	402	333	342	353
		3-6 ani	379	346	491	513
		7-15 ani	577	469	582	628
		16 -17 ani	86	95	63	89
		18 + până la vârsta de pensionare	12534	8515	9345	9594
		în vârstă pensionară și peste	1277	659	720	882
	grad de dizabilitate	Sever	2597	2110	2487	2437
		Accentuat	7034	4355	4498	4839
		Mediu	5624	3952	4558	4783
		Afecțiune generală	13582	8977	9776	10299

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
	cauze ale dizabilității	Afecțiune din copilărie	1614	1409	1712	1686
		Boală profesională	1	1	0	0
		Accident de muncă	28	8	22	10
		Afecțiune legată de participarea la lichidarea avariei de la CAE Cernobîl sau la alte accidente atomice	5	8	12	10
		Afecțiune legată de serviciul militar sau cel special	25	14	21	54
	tip dizabilitate	Deficiențe de auz	n/r	82	152	128
		Deficiențe de vedere	606	476	542	498
		Deficiențe fizice/locomotorii	n/r	6544	6305	5333
		Deficiențe mintale și de comportament	1182	749	1109	1238
		Autism	n/r	112	210	258
		Sindrom Down	n/d	n/d	n/d	n/d
		Tumori	2837	1936	2047	1928
		Alte boli	10630	518	228	358
5.21.2. Rata dizabilității primare la adulți	La 1000 locuitori	Adulți 18+ ani,	5,2	3,5	3,9	4,0
5.21.3. Rata dizabilității primare la copii	La 1000 copii	Copii	2,5	2,2	2,6	2,8

Sursa: CNDDCM

Pentru expertizare repetată și reconfirmare a dizabilității s-au adresat în anul 2022 peste 40 mii persoane, cu peste 14 mii persoane mai puțin față de anul 2019. Dizabilitatea a fost reconfirmată în cazul a aproximativ 38 mii persoane, preponderent bărbați din mediul rural (Tabelul 5.25.).

Tabelul 5.25. Adresabilitatea pentru reexpertizare și prevalența dizabilității repetate, persoane

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
5.22. Numărul persoanelor cu dizabilități expertizate repetat de către CNDDCM (adresabilitatea pentru reexpertizare)	cifră absolută	Total	54631	49153	41474	40579
	sex	Bărbați	n/r	29009	24502	22498
		Femei	n/r	20144	16972	18081
	mediu de reședință	Urban	19643	17354	14236	14163
		Rural	34988	31799	27238	26416
	grupă de vârstă	0-2 ani	n/d	n/d	n/d	n/d
		3-6 ani	n/d	n/d	n/d	n/d
		7-15 ani	n/d	n/d	n/d	n/d
		16 -17 ani	n/d	n/d	n/d	n/d

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
		18-până la vârsta pensionară	n/d	n/d	n/d	n/d
		în vârstă pensionară și peste	n/d	n/d	n/d	n/d
	grad de dizabilitate	Sever	5235	4873	3634	5170
		Accentuat	28935	23746	18626	14110
		Mediu	20461	20534	19214	21299
	cauze ale dizabilității	Afecțiune generală	n/d	n/d	n/d	n/d
		Afecțiune din copilărie	10176	9850	7567	7466
		Boală profesională	n/d	n/d	n/d	n/d
		Accident de muncă	n/d	n/d	n/d	n/d
		Afecțiune legată de participarea la lichidarea avariei de la CAE Cernobîl sau la alte accidente atomice	n/d	n/d	n/d	n/d
		Afecțiune legată de serviciul militar sau cel special	n/d	n/d	n/d	n/d
	tip dizabilitate	Deficiențe de auz	n/d	n/d	n/d	n/d
		Deficiențe de vedere	n/d	n/d	n/d	n/d
		Deficiențe fizice/locomotorii	n/d	n/d	n/d	n/d
		Deficiențe mintale și de comportament	n/d	n/d	n/d	n/d
		Autism	n/d	n/d	n/d	n/d
		Sindrom Down	n/d	n/d	n/d	n/d
		Tumori	n/d	n/d	n/d	n/d
		Alte boli	n/d	n/d	n/d	n/d
5.22.1.Numărul persoanelor cu dizabilități expertizate repetat, dizabilitatea cărora a fost confirmată (<i>prevalența dizabilității repetate</i>)	cifră absolută	Total	53356	47422	40474	37757
	sex	Bărbați	n/r	n/r	n/r	21734
		Femei	n/r	n/r	n/r	16023
	mediu de reședință	Urban	19322	16844	13931	13134
		Rural	34034	30578	26543	24623
	grupă de vârstă	0-2 ani	n/r	299	201	196
		3-6 ani	n/r	1292	1032	1033
		7-15 ani	n/r	4094	3284	3298
		16 -17 ani	n/r	874	402	363
		18-până la vârsta pensionară	43310	38721	32219	30623
		în vârstă pensionară și peste	3797	2142	3336	2244
		Sever	5229	5550	4363	4199

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
	grad de dizabilitate	Accentuat	28690	20654	16930	14713
		Mediu	19437	21218	19181	18845

Sursa: CNDDCM

Peste 6 mii de persoane adulte au fost încadrate în anul 2022 în grad de dizabilitate fără termen, fiind în creștere cu circa 300 persoane față de 2019. Această creștere a fost mai pronunțată în mediul rural (243 persoane față de 56 persoane în mediul urban). Totodată, circa 1400 copii au fost încadrați în grad de dizabilitate până la împlinirea vârstei de 18 ani, cu 500 copii mai mult în raport cu anul 2019 (Tabelul 5.26., Figurile 5.18. și 5.19.).

Figura 5.18. Numărul persoanelor cu dizabilități încadrate în grade de dizabilitate în anul pe referință, pe mediu de reședință (indicatorul 5.23.), persoane

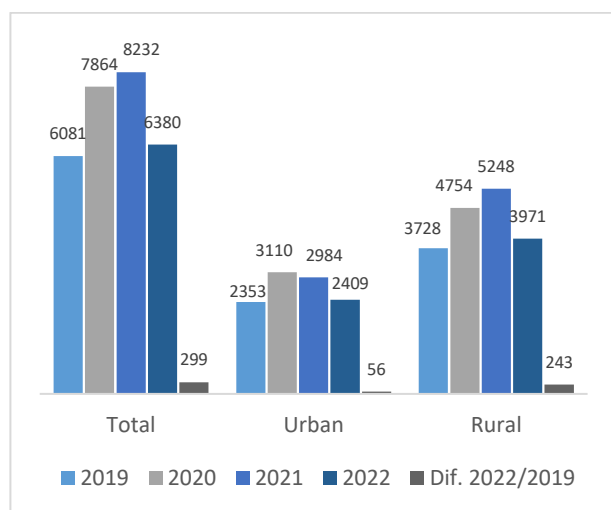
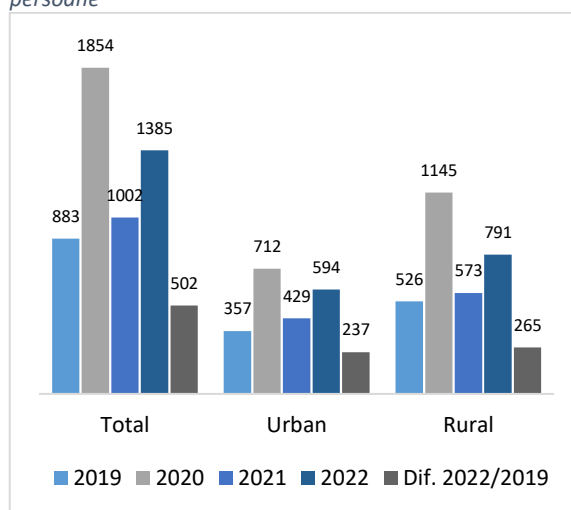

Figura 5.19. Numărul copiilor cu dizabilități încadrați în anul de referință în grade de dizabilitate până la împlinirea vârstei de 18 ani, pe mediu de reședință (indicatorul 5.23.1), persoane

Sursa: CNDDCM

Tabelul 5.26. Dizabilitatea fără termen la adulți și pe termen lung la copii¹³, persoane

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
5.23. Numărul de persoane cu dizabilități încadrate în grad de dizabilitate fără termen	cifră absolută	Total	6081	7864	8232	6380
	sex	Bărbați	n/d	n/d	n/d	n/d
		Femei	n/d	n/d	n/d	n/d
	mediu de reședință	Urban	2353	3110	2984	2409
		Rural	3728	4754	5248	3971
	grupă de vârstă	18-până la vârsta pensionară	n/d	n/d	n/d	n/d
		în vârstă pensionară și peste	n/d	n/d	n/d	n/d
	grad de dizabilitate	Sever	n/d	n/d	n/d	n/d
		Accentuat	n/d	n/d	n/d	n/d

¹³ Persoane cu dizabilități de vârstă 0-18 ani încadrate de către CNDDCM în grad de dizabilitate până la împlinirea vârstei de 17 ani, 11 luni și 29 de zile, în anul de referință.

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
		Mediu	n/d	n/d	n/d	n/d
	cauze ale dizabilității	Afecțiune generală	n/d	n/d	n/d	n/d
		Afecțiune din copilărie	n/d	n/d	n/d	n/d
		Boală profesională	n/d	n/d	n/d	n/d
		Accident de muncă	n/d	n/d	n/d	n/d
		Afecțiune legată de participarea la lichidarea avariei de la CAE Cernobîl sau la alte accidente atomice	n/d	n/d	n/d	n/d
		Afecțiune legată de serviciul militar sau cel special	n/d	n/d	n/d	n/d
		tip dizabilitate	Deficiențe de auz	n/d	n/d	n/d
	Deficiențe de vedere		n/d	n/d	n/d	n/d
	Deficiențe fizice/locomotorii		n/d	n/d	n/d	n/d
	Deficiențe mintale și de comportament		n/d	n/d	n/d	n/d
	Autism		n/d	n/d	n/d	n/d
	Down		n/d	n/d	n/d	n/d
	Tumori		n/d	n/d	n/d	n/d
	Alte boli		n/d	n/d	n/d	n/d
5.23.1. Numărul persoanelor cu dizabilități de vârstă 0-18 ani încadrate în grad de dizabilitate în anul de referință	cifră absolută	Total	883	1854	1002	1385
	sex	Băieți	n/d	n/d	n/d	n/d
		Fete	n/d	n/d	n/d	n/d
	mediu de reședință	Urban	357	712	429	594
		Rural	526	1145	573	791
	grad de dizabilitate	Sever	n/d	n/d	n/d	n/d
		Accentuat	n/d	n/d	n/d	n/d
		Mediu	n/d	n/d	n/d	n/d
	tip dizabilitate	Deficiențe de auz	n/d	n/d	n/d	n/d
		Deficiențe de vedere	n/d	n/d	n/d	n/d
		Deficiențe fizice/locomotorii	n/d	n/d	n/d	n/d
		Deficiențe mintale și de comportament	n/d	n/d	n/d	n/d
		Autism	n/d	n/d	n/d	n/d
		Sindrom Down	n/d	n/d	n/d	n/d
		Tumori	n/d	n/d	n/d	n/d
Alte boli		n/d	n/d	n/d	n/d	

Sursa: CNDDCM

VI. Justiție

La momentul elaborării acestui compendiu, Modulul de Raportare Statistică din cadrul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD) al Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești (AAIJ) nu generează date relevante pentru monitorizarea accesului persoanelor cu dizabilități la justiție. Pentru generarea/producerea acestor date vor fi efectuate în anii următori dezvoltări suplimentare a sistemului.

Datele prezentate pentru anul 2022 au fost colectate ad-hoc de la 12 instanțe judecătorești: Judecătoriile Anenii Noi, Cahul, Edineț, Orhei, Ungheni, Căușeni, Cimișlia, Strășeni, Soroca, Criuleni, Comrat, Bălți, Curtea de Apel Cahul și Curtea de Apel Bălți. Astfel, în cadrul acestor instanțe judecătorești, au beneficiat de măsuri de ocrotire judiciară și/sau suport 178 persoane cu dizabilități, din care 47,8% (85 persoane) bărbați și 52,2% (93 persoane) femei. Beneficiarii din mediul urban au constituit 46,6% (83 persoane), în timp ce beneficiarii din mediul rural au avut o pondere de 53,4% (95 persoane). Printre beneficiari au fost 9 minori de până la 14 ani și un cetățean străin (Tabelul 6.1).

Tabelul 6.1. Ocrotirea judiciară

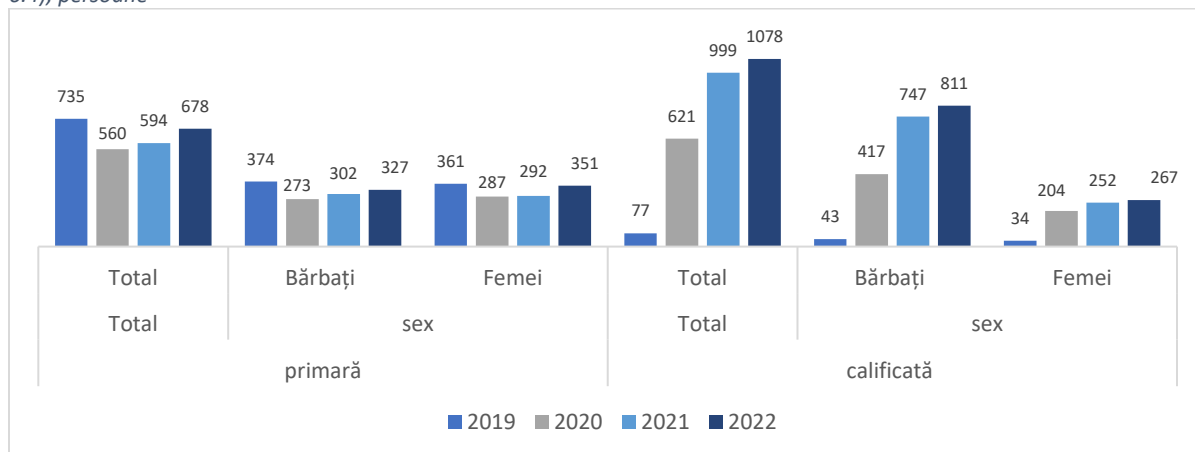
Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
6.1. Numărul persoanelor cu dizabilități care au beneficiat de măsuri de ocrotire judiciară/suport	cifră absolută	Total	n/d	n/d	n/d	178
	sex	Bărbați	n/d	n/d	n/d	85
		Femei	n/d	n/d	n/d	93
	mediul de trai	Urban	n/d	n/d	n/d	83
		Rural	n/d	n/d	n/d	95
	grupa de vârstă	Minori, până la 14 ani	n/d	n/d	n/d	9
		14-17 ani	n/d	n/d	n/d	0
		Adulți, 18 și peste	n/d	n/d	n/d	169
	cetățenie	Republica Moldova	n/d	n/d	n/d	177
		Altele	n/d	n/d	n/d	1
	tip măsură de protecție	Ocrotitor autorizat	n/d	n/d	n/d	n/d
		Tutore	n/d	n/d	n/d	n/d
		Curator	n/d	n/d	n/d	n/d
		Altele	n/d	n/d	n/d	n/d
6.2. Numărul intervențiilor de modificare și de revocare a măsurilor de ocrotire judiciară a persoanelor cu dizabilități pe perioada de referință	cifră absolută	Total, tip acte emise	n/d	n/d	n/d	0
	tip acte emise	Modificare	n/d	n/d	n/d	0
		Revocare	n/d	n/d	n/d	0

Sursa: Ministerul Justiției (MJ), AAIJ

De asistență juridică primară, garantată de stat, au beneficiat în anul 2022 un număr de 678 persoane, cu tendințe evolutive pozitive înregistrate după anul pandemic 2020 și ponderi aproximativ egale pe sexe. De asistență juridică calificată a beneficiat un număr aproape dublu, de 1078 persoane cu dizabilități, dintre care ¾ au fost bărbați. S-a observat că tot mai multe persoane beneficiază de aceste servicii.

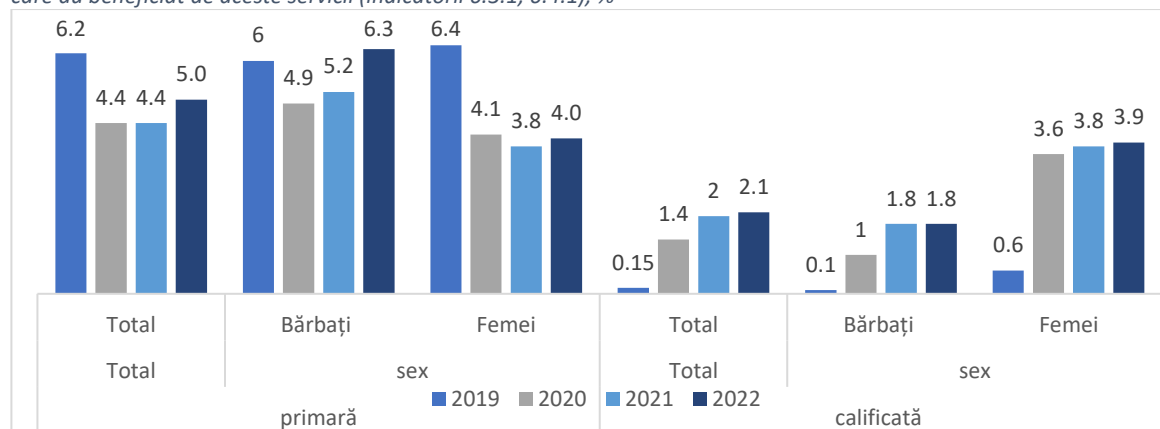
Persoanele cu dizabilități beneficiare în anul 2022 de asistență juridică primară au constituit 5% din totalul persoanelor care au beneficiat de aceste servicii/ În ce privește asistența juridică calificată, 2,1% din totalul beneficiarilor au fost persoane cu dizabilități (Tabelul 6.2, Figurile 6.1 și 6.2).

Figura 6.1. Numărul persoanelor cu dizabilități care au beneficiat de asistență juridică garantată de stat (indicatorii 6.3, 6.4), persoane

Sursa: MJ

Figura 6.2. Ponderea persoanelor cu dizabilități beneficiare de asistență juridică, garantată de stat în total persoane care au beneficiat de aceste servicii (indicatorii 6.3.1, 6.4.1), %

Sursa: MJ

Tabelul 6.2. Asistență juridică garantată de stat

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
6.3. Numărul persoanelor cu dizabilități care au beneficiat de asistență juridică primară garantată de stat	persoane	Total	735	560	594	678
	sex	Bărbați	374	273	302	327
		Femei	361	287	292	351
	grupă de vârstă	0-17 ani	0	0	0	0
		18 ani și peste	735	560	594	678
6.3.1. Ponderea persoanelor cu dizabilități beneficiare de asistență juridică primară, garantată de stat în total	procent	Total, sex, grupă de vârstă, tip asistență juridică	6,2	4,4	4,4	5
	sex	Bărbați	6	4,9	5,2	6,3

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
persoane care au beneficiat de aceste servicii	grupă de vârstă	Femei	6,4	4,1	3,8	4
		0-17 ani	0	0	0	0
		18 ani și peste	6,2	4,4	4,4	5
6.4. Numărul persoanelor cu dizabilități care au beneficiat de asistență juridică calificată garantată de stat	persoane	Total	77	621	999	1078
	sex	Bărbați	43	417	747	811
		Femei	34	204	252	267
	grupă de vârstă	0-17 ani	0	14	16	34
		18 ani și peste	77	607	983	1044
6.4.1. Ponderea persoanelor cu dizabilități beneficiare de asistență juridică calificată, garantată de stat în total persoane care au beneficiat de aceste servicii	procent	Total	0,15	1,4	2,0	2,1
	sex	Bărbați	0,1	1	1,8	1,8
		Femei	0,6	3,6	3,8	3,9
	grupă de vârstă	0-17 ani	0	0,6	0,7	1,3
		18 ani și peste	0,16	1,4	2,3	2,1

Sursa: CNAJGS

În 2022, doar într-un singur caz Consiliul pentru Egalitate a constatat discriminarea persoanelor cu dizabilități (7,4% din cazurile înregistrate) față de 15 cazuri în 2020. Pentru indicatorul referitor la cererile/plângerile privind încălcarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, Oficiul Avocatului Poporului va produce datele aferente începând cu 2024 când va funcționa sistemul său de e-management (Tabelul 6.3).

Tabelul 6.3. Asigurarea drepturilor și discriminarea

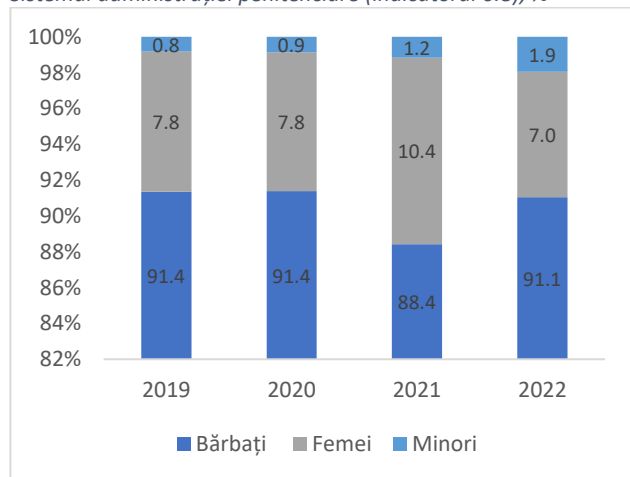
Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
6.5. Numărul de cazuri în care Consiliul pentru Egalitate a constatat discriminarea persoanelor cu dizabilități*	cifra absolută	Total	10	15	4	1
	domenii	Justiție	0	0	0	0
		Piața muncii	1	8	0	0
		Sănătate	0	1	0	0
		Educație	3	3	0	0
		Protecție socială	1	0	1	0
		Transport, infrastructură	3	3	2	1
		Altele	2	0	1	0
6.6. Ponderea cazurilor în care Consiliul pentru Egalitate a constatat discriminarea persoanelor cu dizabilități, din numărul total de plângeri depuse*	procent	Total	32,2	38,8	12,1	7,4
6.7. Numărul cererilor/plângerilor privind încălcarea drepturilor persoanelor cu dizabilități examinate**	cifra absolută	Total	n/d	n/d	n/d	n/d
	sex	Bărbați	n/d	n/d	n/d	n/d
		Femei	n/d	n/d	n/d	n/d
	mediu de reședință	Urban	n/d	n/d	n/d	n/d
		Rural	n/d	n/d	n/d	n/d
	grupă de vârstă	0-17 ani	n/d	n/d	n/d	n/d
		18 ani și peste	n/d	n/d	n/d	n/d
		Accentuat	n/d	n/d	n/d	n/d

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
	grad de dizabilitate	Sever	n/d	n/d	n/d	n/d
		Mediu	n/d	n/d	n/d	n/d
	dreptul invocat	Dreptul la sănătate	n/d	n/d	n/d	n/d
		Dreptul la educație	n/d	n/d	n/d	n/d
		Acces la piața muncii	n/d	n/d	n/d	n/d
		Acces la serviciile publice	n/d	n/d	n/d	n/d
		Asigurarea de condiții umane în instituțiile de plasament	n/d	n/d	n/d	n/d
		Participarea la viața politică	n/d	n/d	n/d	n/d
		Acces la justiție	n/d	n/d	n/d	n/d
		Nediscriminarea și asigurarea egalității	n/d	n/d	n/d	n/d
		Altele	n/d	n/d	n/d	n/d
	modalitatea de sesizare	Apel telefonic	n/d	n/d	n/d	n/d
		Plângere scrisă	n/d	n/d	n/d	n/d
		Plângere depusă în cadrul vizitelor de monitorizare	n/d	n/d	n/d	n/d
	din care constatări	Total	n/d	n/d	n/d	n/d

Sursa: * Consiliul pentru Egalitate, **Oficiul Avocatului Poporului

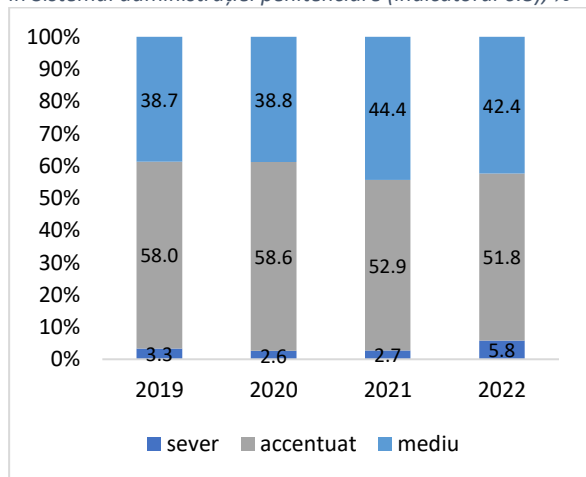
În 2022 în penitenciare se aflau 257 persoane cu dizabilități, în creștere față de anul 2019. Puțin peste 90% dintre acestea erau bărbați, 7% - femei și 1,9% - minori. Din totalul deținuților cu dizabilități, cea mai mare parte de 51,8% (133 persoane) erau cu dizabilități accentuate (Tabelul 6.4, Figurile 6.3 și 6.4).

Figura 6.3. Distribuția persoanelor cu dizabilități ce se dețin în Sistemul administrației penitenciare (indicatorul 6.8), %

Sursa: MJ

Figura 6.4. Distribuția persoanelor cu dizabilități ce se dețin în Sistemul administrației penitenciare (indicatorul 6.8), %

Tabelul 6.4. Numărul persoanelor cu dizabilități ce se dețin în Sistemul administrației penitenciare (indicatorul 6.8), persoane

Dezagregări		2019	2020	2021	2022
categorii	Total	243	232	259	257
	Bărbați	222	212	229	234
	Femei	19	18	27	18
grad de dizabilitate	Minori	2	2	3	5
	Accentuat	141	136	137	133
	Sever	8	6	7	15
beneficiari de plată cuvenită de la stat	Mediu	94	90	115	109
	Pensie pentru dizabilitate	100	86	62	85
	Alocație socială de stat	143	146	197	172

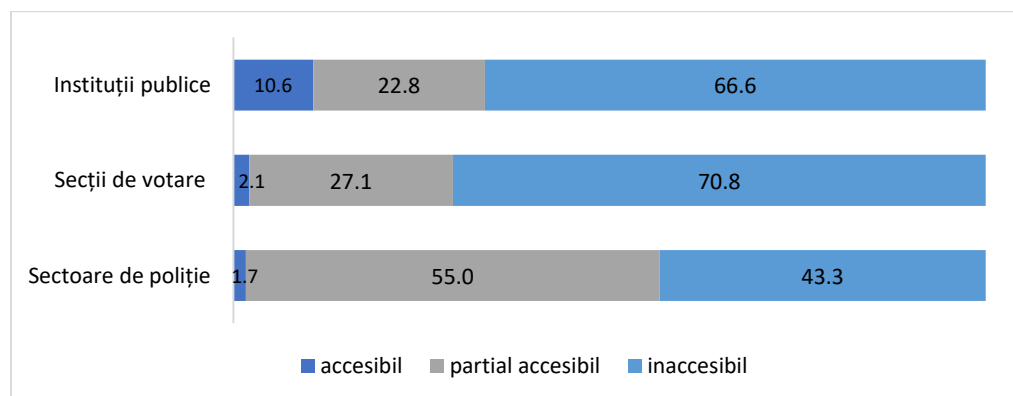
Sursa: MJ/Administrația Națională a Penitenciarelor (ANP)

VII. Transport și infrastructură

Indicatorii privind accesibilitatea clădirilor publice pentru persoanele cu dizabilități, precum și cei de acces la infrastructură urmează a fi prezentați în anii următori de către administrația publică centrală (APC) și autoritățile publice locale (APL) de nivelul I și II și de MS, în funcție de competențele și capacitatea acestora (Tabelele 7.1. și 7.2.).

Pentru anul 2022, valorile indicatorilor referitori la accesibilitatea instituțiilor publice au fost preluate de pe pagina web a Asociației „MOTIVAȚIE” din Moldova, care colectează date prin intermediul unui *Tabel pentru evidența a accesibilității în clădiri*¹⁴. Au fost evaluate în total un număr de 3763 clădiri, din care 1619 instituții publice, 2084 secții de votare și 60 sectoare de poliție. Distribuția pe grade de accesibilitate arată că în anul 2022 mai accesibile au fost instituțiile publice, una din 10 clădiri fiind complet accesibilă (172 clădiri). Mai puțin accesibile persoanelor cu dizabilități au fost sectoarele de poliție cu doar 1,7% din clădiri (Tabelul 7.1, Figura 7.1).

Figura 7.1. Ponderea clădirilor publice accesibile persoanelor cu dizabilități (indicatorul 7.1), %

Sursa: Asociația „MOTIVAȚIE” din Moldova

¹⁴ [Tabelul pentru evidența clădirilor adaptate în localitatea Ciocana \(motivatie.md\)](#)

Tabelul 7.1. Accesibilitatea clădirilor publice

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
7.1. Numărul clădirilor publice accesibile persoanelor cu dizabilități*	cifră absolută	Total instituții publice	n/d	n/d	n/d	3763
	Instituții publice	Total	n/d	n/d	n/d	1619
	grad de accesibilitate	Accesibil	n/d	n/d	n/d	172
		Parțial accesibil	n/d	n/d	n/d	369
		Inaccesibil	n/d	n/d	n/d	1078
	Secții de votare	Total	n/d	n/d	n/d	2084
	grad de accesibilitate	accesibil	n/d	n/d	n/d	44
		parțial accesibil	n/d	n/d	n/d	564
		inaccesibil	n/d	n/d	n/d	1475
	Sectoare de poliție	total	n/d	n/d	n/d	60
	grad de accesibilitate	accesibil	n/d	n/d	n/d	1
		parțial accesibil	n/d	n/d	n/d	33
		inaccesibil	n/d	n/d	n/d	26
7.1.1. Numărul instituțiilor medico-sanitare publice accesibile persoanelor cu dizabilități**	cifră absolută	Total, tip adaptări	n/d	n/d	n/d	n/d
	tip adaptări	Infrastructură: rampe, curte, etc.	n/d	n/d	n/d	n/d
		Spațiu de studiu (bancă, pupitru, ușă, etc.)	n/d	n/d	n/d	n/d
		Încăpere sanitaro-igienică	n/d	n/d	n/d	n/d
		Ascensor	n/d	n/d	n/d	n/d
		Altele	n/d	n/d	n/d	n/d
7.1.2. Ponderea instituțiilor medico-sanitare publice accesibile persoanelor cu dizabilități fizice și senzoriale**	procent	Total	n/d	n/d	n/d	n/d

Sursa: *Harta accesibilității <https://motivatie.md/harta-accesibilitate/>, în perspectivă APC/ APL I/ APL II, **MS

Tabelul 7.2. Accesul la infrastructură

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
7.2. Numărul semafoarelor cu semnalizare sonoră*	cifră absolută	Total	n/d	n/d	n/d	n/d
	municipii	Chișinău	n/d	n/d	n/d	n/d
		Bălți	n/d	n/d	n/d	n/d
		Cahul	n/d	n/d	n/d	n/d
		Ungheni	n/d	n/d	n/d	n/d
		Soroca	n/d	n/d	n/d	n/d
		Orhei	n/d	n/d	n/d	n/d
		Comrat	n/d	n/d	n/d	n/d
		Ceadâr-Lunga	n/d	n/d	n/d	n/d
		Strășeni	n/d	n/d	n/d	n/d
		Edineț	n/d	n/d	n/d	n/d

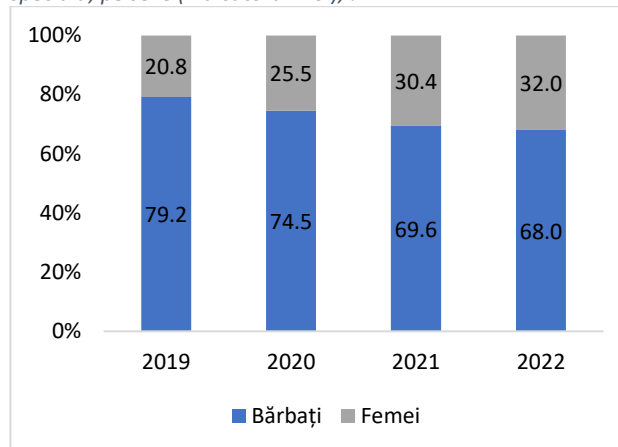
Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
		Hâncești	n/d	n/d	n/d	n/d
7.2.1. Ponderea semafoarelor cu semnalizare sonoră montate/modernizate în total semafoare în evidență*	procent	Total	n/d	n/d	n/d	n/d
	municipii	Chișinău	n/d	n/d	n/d	n/d
		Bălți	n/d	n/d	n/d	n/d
		Cahul	n/d	n/d	n/d	n/d
		Ungheni	n/d	n/d	n/d	n/d
		Soroca	n/d	n/d	n/d	n/d
		Orhei	n/d	n/d	n/d	n/d
		Comrat	n/d	n/d	n/d	n/d
		Ceadâr-Lunga	n/d	n/d	n/d	n/d
		Strășeni	n/d	n/d	n/d	n/d
		Edineț	n/d	n/d	n/d	n/d
		Hâncești	n/d	n/d	n/d	n/d
7.3. Ponderea utilităților de infrastructură accesibile persoanelor cu dizabilități**	procent	Tip utilități	N/A	N/A	N/A	N/A
	tip utilități	Autobuze	n/d	n/d	n/d	n/d
		Troleibuze	n/d	n/d	n/d	n/d
		Trenuri	n/d	n/d	n/d	n/d
		Gări	n/d	n/d	n/d	n/d
		Stații	n/d	n/d	n/d	n/d
7.4. Numărul operatorilor de taxi care dispun de cel puțin o unitate de transport/mașină adaptată transportării persoanelor cu dizabilități care utilizează fotolii rulante**	cifră absolută	Total	n/d	n/d	n/d	n/d
7.5. Ponderea instituțiilor de învățământ care asigură transport accesibilizat în conformitate cu cerințele educaționale ale elevilor din instituție***	procent	Total	n/d	n/d	n/d	n/d
	mediu de reședință	Urban	n/d	n/d	n/d	n/d
		Rural	n/d	n/d	n/d	n/d
	tip instituție	Învățământ preșcolar	n/d	n/d	n/d	n/d
		Învățământ general	n/d	n/d	n/d	n/d
		Învățământ profesional tehnic	n/d	n/d	n/d	n/d

Sursa: *APL II, **Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR), ***MEC

Un indicator relevant pentru măsurarea accesului la infrastructura de transport este *Numărul persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor care au beneficiat de facilități fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială*.

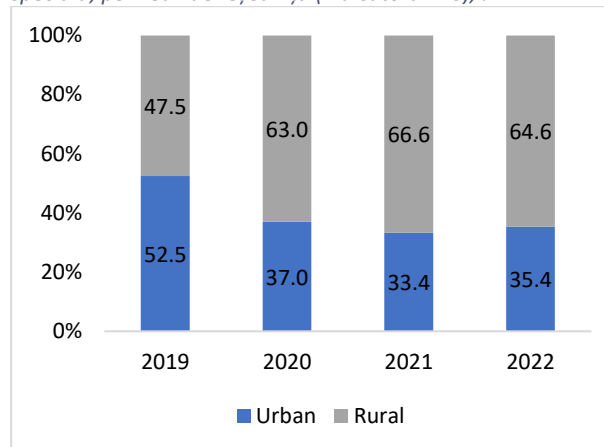
În anul 2022, au beneficiat de asemenea facilități un număr de 782 persoane cu dizabilități, în scădere pronunțată față de 2021 când a fost de 1238 persoane. Ponderea bărbaților beneficiari de aceste facilități a fost dublă în perioada de referință în raport cu ponderea femeilor. De asemenea, în 2022 a fost mai mare ponderea persoanelor cu dizabilități din mediul rural (64,6% în 2022) în raport cu cele din mediul urban (35,4%) care au beneficiat de facilități fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială (Tabelul 7.3, Figurile 7.2 și 7.3).

Figura 7.2. Distribuția persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor care au beneficiat de facilități fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială, pe sexe (indicatorul 7.6.), %

Sursa: Serviciul Vamal (SV)

Figura 7.3. Distribuția persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor care au beneficiat de facilități fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială, pe medii de reședință (indicatorul 7.6.), %

Tabelul 7.3. Numărul persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor care au beneficiat de facilități fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială (indicatorul 7.6), cifră absolută

Dezagregări		2019	2020	2021	2022
sex	Total	120,0	538,0	1238,0	782,0
	Bărbați	95,0	401,0	862,0	532,0
	Femei	25,0	137,0	376,0	250,0
mediu de reședință	Urban	63,0	199,0	413,0	277,0
	Rural	57,0	339,0	825,0	505,0

Sursa: SV

VIII. Viața publică, politică și culturală

8.1. Accesibilitatea procesului electoral persoanelor cu dizabilități

Secțiile de votare care sunt amplasate în majoritate în cadrul clădirilor publice au un grad extrem de scăzut de accesibilitate fizică pentru persoanele cu dizabilități locomotorii și de vâz. În anul 2020, 72% dintre acestea erau inaccesibile persoanelor cu dizabilități, circa 1/3 erau parțial accesibile și mai puțin de 1% erau accesibile (Tabelul 8.1.).

Nivelul de asigurare a secțiilor de votare cu materiale și echipament electoral pentru persoane cu dizabilități a variat, fiind în anul 2021 de 100% în ce privește dotarea cu plicuri șablon pentru buletinele de vot și rigle electorale și de 70% în ce privește dotarea cu lupe speciale.

Ponderea informațiilor accesibile în raport cu numărul materialelor informaționale emise de Comisia Electorală Centrală (CEC) în cadrul campaniilor de informare la scrutinele naționale a fost de 53%, pentru cele în format audio și video fiind de 100%, iar pentru cele de tipar de doar 10% (Tabelul 8.2.).

Tabelul 8.1. Gradul de accesibilitate al secțiilor de votare pentru persoanele cu dizabilități (indicatorul 8.1.), %

Dezagregări		2019	2020	2021	2022
	Total	n/d	n/d	n/d	100
nivel de accesibilitate	Accesibile	n/d	n/d	n/d	0,9
	Parțial accesibile	n/d	n/d	n/d	27
	Inaccesibile	n/d	n/d	n/d	72

Sursa: CEC

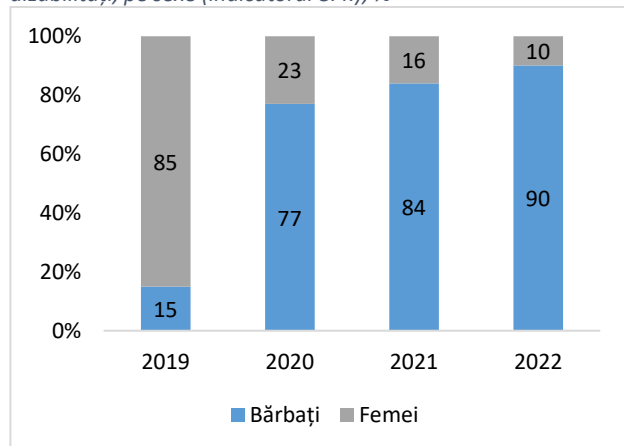
Tabelul 8.2. Nivelul de asigurare al secțiilor de votare cu materiale și echipament electoral pentru persoanele cu dizabilități, inclusiv accesibilitatea informației în cadrul campaniilor electorale

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
8.2. Ponderea secțiilor de votare care au fost asigurate cu materiale și echipament electoral pentru persoane cu dizabilități	procent	Total	N/A	N/A	N/A	N/A
	tip de echipament	Plic șablon buletine de vot	100	100	100	N/A
		Lupe speciale	80	50	70	N/A
		Rigle electorale	100	100	100	N/A
8.3. Ponderea informațiilor accesibile în raport cu numărul materialelor informaționale emise de Comisia Electorală Centrală în cadrul campaniilor de informare la scrutinele naționale	procent	Total	78	53	53	N/A
	format	Audio	100	100	100	N/A
		Video	100	100	100	N/A
		Tipar	pre-electorală 100, electorală 10	10	10	N/A

Sursa: CEC

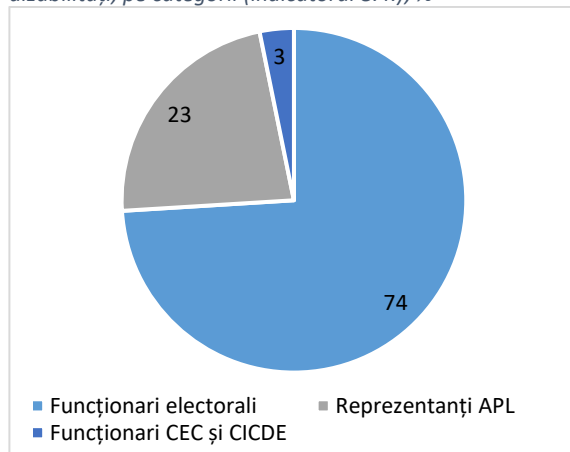
Numărul persoanelor implicate în procesul electoral instruite în asigurarea accesibilității acestui proces pentru persoanele cu dizabilități a fost în 2022 de 253 persoane, peste 90% fiind bărbați. S-a înregistrat o descreștere accentuată a acestui număr față de 2019. Cele mai multe dintre persoanele instruite au fost funcționari electorali (74%) și reprezentanți ai autorităților publice locale (Tabelul 8.3., Figurile 8.1. și 8.2.).

Figura VIII.1. Ponderea persoanelor implicate în procesul electoral instruite în asigurarea accesibilității persoanelor cu dizabilități, pe sexe (indicatorul 8.4.), %

Sursa: Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral (CICDE)

Figura 8.2. Ponderea persoanelor implicate în procesul electoral instruite în asigurarea accesibilității persoanelor cu dizabilități, pe categorii (indicatorul 8.4.), %

Tabelul 8.3. Numărul persoanelor implicate în procesul electoral, instruite în asigurarea accesibilității procesului electoral pentru persoanele cu dizabilități (indicatorul 8.4.), persoane

Dezagregări		2019	2020	2021	2022
Sex	Total	21500	8810	7335	281
	Bărbați	3225	6784	6162	253
	Femei	18275	2026	1173	28
Categorii	Funcționari electorali	21500	8810	7314	208
	Reprezentanți APL	n/r	n/r	0	64
	Funcționari CEC și CICDE	n/r	n/r	0	9
	Alte persoane implicate	n/r	n/r	21	0

Sursa: CICDE

Producerea de date referitoare la ponderea deputaților, primarilor, consilierilor raionali și locali cu dizabilități (Tabelul 8.4.) va fi realizată de CEC cu ocazia următoarelor alegeri locale și parlamentare.

Tabelul 8.4. Ponderea deputaților, primarilor, consilieri raionali și locali cu dizabilități (indicatorul 8.5.),%

Dezagregări		2019	2020	2021	2022
Categorii	Total	n/d	n/d	n/d	n/d
	Deputați	n/d	n/d	n/d	n/d
	Primari	n/d	n/d	n/d	n/d
	Consilieri raionali	n/d	n/d	n/d	n/d
	Consilieri locali	n/d	n/d	n/d	n/d

Sursa: CEC

8.2. Accesul la sursele de informare publică

În anul 2021, în Republica Moldova activau 131 furnizori de servicii media, dintre care 71 în bază de licențe de emisie pentru serviciile de televiziune și 60 în bază de licențe pentru serviciile de radiodifuziune sonoră¹⁵. În cadrul campaniei electorale la alegerile parlamentare anticipate din iulie 2021, au fost monitorizați 15 furnizori de servicii media audiovizuale, 3 de nivel național și 12 de nivel regional, în ceea ce privește facilitarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz și auz la informații publice din surse sigure prin intermediul limbajului mimico-gestual sau prin titrare sincron (Tabelul 8.5.).

În anul 2022, pentru sporirea accesului persoanelor cu dizabilități la serviciile audiovizuale, Consiliul Audiovizualului (CA) a operat modificări în Regulamentul conținuturilor audiovizuale referitoare la asigurarea accesului la serviciile media audiovizuale al persoanelor cu deficiențe de văz sau de auz, care au intrat în vigoare la 1 ianuarie 2023. Conform noilor reglementări, furnizorii de servicii media sunt obligați să asigure în cadrul programelor audiovizuale redarea imaginii feței și a mâinilor persoanei care realizează interpretarea în limbaj mimico-gestual, în mărime de cel puțin 1/3 din ecran atunci când aceasta prezintă: (i) comunicări oficiale ale autorităților publice cu privire la starea de urgență, de asediu și de război; (ii) evenimente oficiale ale autorităților publice; și (iii) evenimente din campania electorală. De

¹⁵ CA (2022). Raport cu privire la activitatea Consiliului Audiovizualului al Republicii Moldova în anul 2021.
<https://consiliuaudiovizual.md/activity-reports/>

asemenea, este obligatorie asigurarea corelării imaginii de pe ecran cu fundalul sonor pentru buletinele de știri și meteo.

Tabelul 8.5. Numărul furnizorilor serviciilor de televiziune care interpretează în limbajul mimico-gestual sau prin titrare sincron (indicatorul 8.6.), unități

Dezagregări		2019	2020	2021	2022
nivel administrativ	Total	15	15	15	n/p
	Național	4	4	3	n/p
	Regional	11	11	12	n/p

Sursa: CA

8.3. Viața socială, civică și politică

Posibilitatea persoanelor cu dizabilități de a lua parte la viața socială, civică și politică constituie însăși esența ideii de a trăi într-o societate democratică. Aceste drepturi sunt puternic ancorate în Convenția Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități, în instrumente ale Consiliului Europei, în cadrul normativ primar și secundar al Uniunii Europene și cel al Republicii Moldova. Prin urmare, asigurarea unor informații și a unor procese mai accesibile, a unui sprijin mai eficient, a unor amenajări și ajustări corespunzătoare, precum și urmărirea realizării acestora, ar permite persoanelor cu dizabilități să se bucure de drepturile omului în condiții de egalitate cu ceilalți membri ai societății și ar contribui la îmbunătățirea și sporirea gradului de implicare al acestora la dezvoltarea durabilă.

În perioada 2018-2020 la nivel național a fost realizat în premieră studiul „Generații și Gen” (GGS) al cărui scop a fost identificarea tendințelor și provocărilor demografice pentru a elabora politici bazate pe dovezi. Deși indicatorii referitori la viața socială, civică și politică a persoanelor cu dizabilități au fost considerați ca fiind importanți în cadrul consultărilor publice, MMPS nu a prezentat valorile acestor indicatori (Tabelul 8.6.) pentru a fi incluse în cadrul prezentului compendiu statistic, datorită capacității limitate de a realiza calcule suplimentare fără asistența persoanelor cu competențe în gestionarea datelor studiului menționat.

Tabelul 8VIII.6. Participarea persoanelor cu dizabilități la viața socială, civică și politică

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
8.7. Frecvența de întâlnire cu rudele și cunoscuții	procent	Frecvența	n/d	n/d	n/d	n/d
		0 dată sau mai multe ori pe săptămână	n/d	n/d	n/d	n/d
		O dată pe lună sau mai rar	n/d	n/d	n/d	n/d
		Deloc	n/d	n/d	n/d	n/d
8.8. Rata de participare a persoanelor cu dizabilități în activități de voluntariat	procent		n/d	n/d	n/d	n/d
	servicii sociale și comunitare	În fiecare săptămână	n/d	n/d	n/d	n/d
		În fiecare lună	n/d	n/d	n/d	n/d
		Deloc	n/d	n/d	n/d	n/d
	asociații educaționale, culturale, sportive sau profesionale	În fiecare săptămână	n/d	n/d	n/d	n/d
		În fiecare lună	n/d	n/d	n/d	n/d
		Deloc	n/d	n/d	n/d	n/d

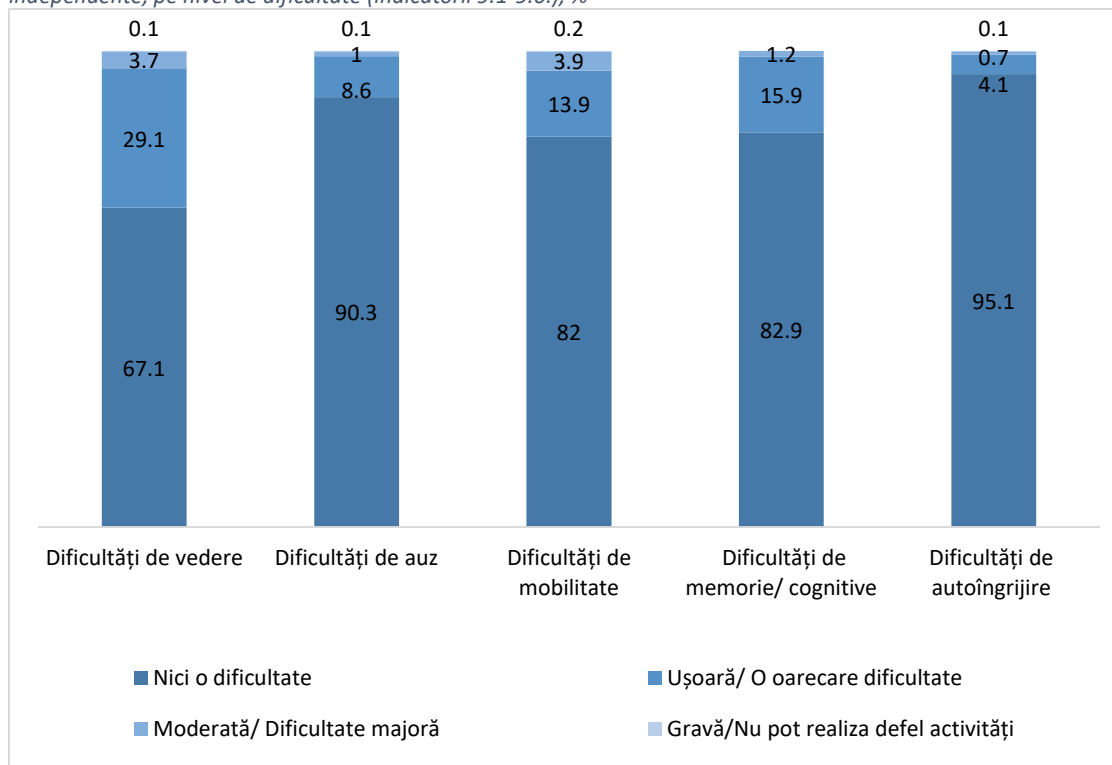
Indicatorul	Dezagregări	2019	2020	2021	2022
	mișcări sociale	În fiecare săptămână	n/d	n/d	n/d
		În fiecare lună	n/d	n/d	n/d
		Deloc	n/d	n/d	n/d
	partide politice, uniuni sindicale	În fiecare săptămână	n/d	n/d	n/d
		În fiecare lună	n/d	n/d	n/d
		Deloc	n/d	n/d	n/d
	alte organizații de voluntariat	În fiecare săptămână	n/d	n/d	n/d
		În fiecare lună	n/d	n/d	n/d
		Deloc	n/d	n/d	n/d

Sursa: MMPS/GGS

IX. Viață independentă și limitări funcționale

Populația are percepții optimiste în ceea ce privește viața independentă și diversele limitări funcționale care pot afecta realizarea acesteia într-o măsură deplină. În anul 2020, peste 2/3 dintre cei peste 10 mii de respondenți din cadrul studiului GGS au comunicat că nu întâmpină dificultăți de vedere în realizarea activităților cotidiene, chiar dacă poartă ochelari. Peste 90% au confirmat că nu întâmpină dificultăți de auz, sau dificultăți de autoîngrijire. O pondere de peste 80% din respondenți au comunicat că nu întâmpină dificultăți de mobilitate sau de memorie și cogniție (Tabelul 9.1., Figura 9.1.).

Figura IX.1. Distribuția persoanelor care au comunicat că întâmpină anumite limitări funcționale în realizarea vieții independente, pe nivel de dificultate (indicatorii 9.1-9.6.), %

Sursa: MMPS/GGS

Tabelul 9.1. Ponderea persoanelor care întâmpină anumite limitări funcționale în realizarea vieții independente

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
9.1. Ponderea persoanelor care au raportat dificultăți de vedere întâmpinate în realizarea activităților	procent	Total	n/r	100	n/r	n/r
	nivel de gravitate/ dificultate	Nici o dificultate	n/r	67,1	n/r	n/r
		Ușoară/ O oarecare dificultate	n/r	29,1	n/r	n/r
		Moderată/ Dificultate majoră	n/r	3,7	n/r	n/r
		Gravă/Nu pot realiza defel activități	n/r	0,1	n/r	n/r
9.2. Ponderea persoanelor care au raportat dificultăți de auz întâmpinate în realizarea activităților	procent	Total	n/r	100	n/r	n/r
	nivel de gravitate/ dificultate	Nici o dificultate	n/r	90,3	n/r	n/r
		Ușoară/ O oarecare dificultate	n/r	8,6	n/r	n/r
		Moderată/ Dificultate majoră	n/r	1	n/r	n/r
		Gravă/Nu pot realiza defel activități	n/r	0,1	n/r	n/r
9.3. Ponderea persoanelor care au raportat dificultăți de mobilitate	procent	Total	n/r	100	n/r	n/r
	nivel de gravitate/ dificultate	Nici o dificultate	n/r	82	n/r	n/r
		Ușoară/ O oarecare dificultate	n/r	13,9	n/r	n/r
		Moderată/ Dificultate majoră	n/r	3,9	n/r	n/r
		Gravă/Nu pot realiza defel activități	n/r	0,2	n/r	n/r
9.4. Ponderea persoanelor care au raportat dificultăți de memorie/ cognitive	procent	Total	n/r	100	n/r	n/r
	nivel de gravitate/ dificultate	Nici o dificultate	n/r	82,9	n/r	n/r
		Ușoară/ O oarecare dificultate	n/r	15,9	n/r	n/r
		Moderată/ Dificultate majoră	n/r	1,2	n/r	n/r
		Gravă/Nu pot realiza defel activități	n/r	0	n/r	n/r
9.5. Ponderea persoanelor care au raportat dificultăți de autoîngrijire	procent	Total	n/r	100	n/r	n/r
	nivel de gravitate/ dificultate	Nici o dificultate	n/r	95,1	n/r	n/r
		Ușoară/ O oarecare dificultate	n/r	4,1	n/r	n/r
		Moderată/ Dificultate majoră	n/r	0,7	n/r	n/r
		Gravă/Nu pot realiza defel activități	n/r	0,1	n/r	n/r
9.6. Ponderea persoanelor care au raportat dificultăți în a	procent	Total	n/r	n/d	n/r	n/r
	nivel de gravitate/ dificultate	Nici o dificultate	n/r	n/d	n/r	n/r
		Ușoară/ O oarecare dificultate	n/r	n/d	n/r	n/r

Indicatorul	Dezagregări		2019	2020	2021	2022
comunica folosind limbajul obișnuit		Moderată/ Dificultate majoră	n/r	n/d	n/r	n/r
		Gravă/ Nu pot realiza defel activități	n/r	n/d	n/r	n/r

Sursa: MMPS/GGS

Anexa 1. Producătorii de date

Nr.	Producătorul de date	I. Demografie	II. Piața muncii	III. Educație	IV. Sănătate	V. Protecție socială	VI. Justiție, drepturile omului	VII. Transport și infrastructură	VIII. Viața publică, politică și culturală	IX. Viața independentă, limitările funcționale	Total
1	Casa Națională de Asigurări Sociale	1.1.; 1.2.; 1.5.	2.1.; 2.3.; 2.15.; 2.16			5.1.; 5.1.1.; 5.1.2.; 5.1.3.; 5.1.5; 5.2.; 5.2.2.; 5.2.3; 5.3.; 5.3.1; 5.4.					18
2	Biroul Național de Statistică	1.3; 1.4.	2.2.; 2.4.; 2.18.	3.1.; 3.1.1.; 3.1.2.; 3.2.; 3.2.1.; 3.3; 3.4.		5.21.2.; 5.21.3.; 5.24.					15
3	Agenția Națională Pentru Ocuparea Forței de Muncă		2.5.; 2.6.; 2.6.1.; 2.6.2.; 2.7.; 2.8.; 2.8.1; 2.9.; 2.9.1.; 2.10.; 2.10.1.; 2.11.; 2.13.; 2.13.1.; 2.14.								15
4	Centrul Republican Protezare Ortopedie Reabilitare		2.12.			5.14.; 5.14.1.; 5.16.					4
5	Ministerul Muncii și Protecției Sociale					5.1.4.; 5.2.1.; 5.5.; 5.10; 5.18.; 5.19.; 5.20.			8.7.; 8.8.	9.1.; 9.2.; 9.3.; 9.4.; 9.5.; 9.6.	15

Nr.	Producătorul de date	I. Demografie	II. Piața muncii	III. Educație	IV. Sănătate	V. Protecție socială	VI. Justiție, drepturile omului	VII. Transport și infrastructură	VIII. Viața publică, politică și culturală	IX. Viața independentă, limitările funcționale	Total
6	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		2.17.								1
7	Ministerul Educației și Cercetării			3.4.1.; 3.5.; 3.6.; 3.7.; 3.7.1.; 3.8.; 3.9.; 3.10.; 3.11.; 3.12.; 3.12.1.				7.5.			12
8	Ministerul Sănătății				4.1.1.			7.1.1.; 7.1.2.			3
9	Ministerul Sănătății/ Agenția Națională pentru Sănătate Publică				4.1.; 4.2.; 4.3.; 4.4.; 4.5.; 4.6.; 4.7.; 4.8.						8
10	Agenția Națională Asistență Socială					5.6.; 5.7.; 5.7.1.; 5.7.2; 5.7.3; 5.7.4.; 5.7.5.; 5.8.; 5.9.; 5.11.; 5.11.1.; 5.11.2.; 5.12.; 5.13.; 5.13.1.; 5.17.					16
11	Asociația Surzilor din Republica Moldova					5.15.; 5.15.1.					2
12	Consiliul Național de Determinare a Dizabilității și	1.1.*; 1.2.*				5.21.; 5.21.1.; 5.22.; 5.22.1.; 5.23.; 5.23.1.					6

Nr.	Producătorul de date	I. Demografie	II. Piața muncii	III. Educație	IV. Sănătate	V. Protecție socială	VI. Justiție, drepturile omului	VII. Transport și infrastructură	VIII. Viața publică, politică și culturală	IX. Viața independentă, limitările funcționale	Total
	Capacității de Muncă										
13	Ministerul Justiției/ Agenția de administrare a instanțelor judecătorești						6.1.; 6.2.				2
14	Ministerul Justiției/ Administrația Națională a Penitenciarelor						6.6.				1
15	Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat						6.3.; 6.3.1.; 6.4.; 6.4.1.				4
16	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale							7.3.; 7.4.			2
17	Agenția Națională Transport Auto							7.4.*			0
18	Administrația de Stat a Drumurilor							7.3.*			0
19	Î.S. "Calea ferată"							7.3.*			0
20	Autoritățile Publice Locale nivelul I și II							7.1.*; 7.2.; 7.2.1.	8.1.*		3
21	Comisia Electorală Centrală								8.1.; 8.2.; 8.3.; 8.5.		4

Nr.	Producătorul de date	I. Demografie	II. Piața muncii	III. Educație	IV. Sănătate	V. Protecție socială	VI. Justiție, drepturile omului	VII. Transport și infrastructură	VIII. Viața publică, politică și culturală	IX. Viața independentă, limitările funcționale	Total
22	Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral								8.4.		1
23	Oficiul Avocatului Poporului						6.7.				1
24	Serviciul Vamal							7.6.			1
25	Consiliul Audiovizualului								8.6.		1
26	Consiliul pentru Egalitate						6.5.; 6.6.				2
Total indicatori		5	24	18	9	48	10	9	8	6	137

* Producător de date în perspectivă

Anexa 2. Matricea indicatorilor statistici a drepturilor persoanelor cu dizabilități

Nr.	Dome- niu	Nr. indicator	Denumirea indicatorului	Definiția indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregări	Producătorul de date
I Aspecte demografice privind persoanele cu dizabilități							
1	DEM	1.1.	Numărul persoanelor cu dizabilități	Numărul total al persoanelor recunoscute ca fiind cu dizabilități, aflate în evidența structurilor teritoriale de asigurări sociale la începutul anului de referință. Definiție de perspectivă: Numărul total al persoanelor recunoscute ca fiind cu dizabilități, aflate în evidența Consiliului Național de Determinare a Dizabilității și Capacității de Muncă la începutul anului de referință. Dizabilitate - termen generic pentru afectări/ deficiențe, limitări de activitate și restricții de participare, care denotă aspectele negative ale interacțiunii dintre individ (care are o problemă de sănătate) și factorii contextuali în care se regăsește (factorii de mediu și cei personali). Formula de calcul: Însumarea numărului persoanelor cu dizabilități, beneficiare de pensii de dizabilitate, pensii pentru limită de vârstă și alocații sociale de stat: adulți cu dizabilități, adulți cu dizabilități din copilărie și copii cu dizabilități.	cifră absolută, mii persoane	Total, sex, mediu de reședință, grupă de vârstă, grad de dizabilitate, termenul dizabilității (cu dezagregări pe grade), tip prestație, profil teritorial	CNAS
2	DEM	1.2.	Numărul copiilor cu dizabilități	Numărul total al copiilor recunoscuți ca fiind cu dizabilități cu vârsta de până la 17 ani, 11 luni și 29 de zile, aflați în evidența structurilor teritoriale de asigurări sociale, la începutul anului de referință Definiție de perspectivă: Numărul total al copiilor recunoscuți ca fiind cu dizabilități cu vârsta de până la 17 ani, 11 luni și 29 de zile, aflați în evidența Consiliului Național de Determinare a Dizabilității și Capacității de Muncă la începutul anului de referință	cifră absolută, mii persoane	Total, sex, mediu de reședință, grupă de vârstă, grad de dizabilitate	CNAS
3	DEM	1.3.	Ponderea persoanelor cu dizabilități în total populație	Numărul total al persoanelor recunoscute ca fiind cu dizabilități, aflate în evidența structurilor teritoriale de asigurări sociale, raportat la numărul total al populației cu reședință obișnuită	procent	Total, sex, mediu de reședință, grupă de vârstă	BNS
4	DEM	1.4.	Ponderea copiilor cu dizabilități în total copii	Numărul total al copiilor în vârstă de până la 17 ani, 11 luni și 29 de zile, recunoscuți ca fiind cu dizabilități, aflați în evidența structurilor teritoriale de asigurări sociale, raportat la numărul total de copii de vârstă respectivă cu reședință obișnuită	procent	Total, sex, mediu de reședință, grupă de vârstă	BNS
5	DEM	1.5.	Ponderea copiilor cu dizabilități în total persoane cu dizabilități	Numărul total al copiilor în vârstă de până la 17 ani, 11 luni și 29 de zile, recunoscuți ca fiind cu dizabilități, aflați în evidența structurilor teritoriale de asigurări sociale, raportat la numărul total al persoanelor recunoscute ca fiind cu dizabilități, aflate în evidența structurilor teritoriale de asigurări sociale.	procent	Total, sex, mediu de reședință, grad de dizabilitate	CNAS

Nr.	Dome- niu	Nr. indicator	Denumirea indicatorului	Definiția indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregări	Producătorul de date
II Participarea persoanelor cu dizabilități pe piața muncii							
1	PPM	2.1.	Numărul persoanelor cu dizabilități ocupate, care au achitat contribuții de asigurări sociale	Numărul persoanelor cu dizabilități recunoscute (beneficiari de pensii și alocații sociale) în vârstă de 15 ani și peste, ocupate, care au achitat contribuții de asigurări sociale în anul de referință, aflate în evidența structurilor teritoriale de asigurări sociale la finele anului de referință.	cifră absolută	Total, sex, mediu de reședință, grupă de vârstă, grad de dizabilitate, cauze ale dizabilității, durata contribuțiilor, profil teritorial	CNAS
2	PPM	2.2.	Rata de ocupare a persoanelor cu dizabilități	Raportul dintre numărul persoanelor cu dizabilități de 15 ani și peste, ocupate, și numărul total al populației cu reședință obișnuită din aceeași grupă de vârstă.	procent	Total, sex, mediu de reședință	BNS/AFM
3	PPM	2.3.	Ponderea persoanelor cu dizabilități ocupate, care au achitat contribuții de asigurări sociale, în total beneficiari de pensii de dizabilitate și alocații sociale de stat	Numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare de pensii și alocații sociale, ocupate, care au achitat contribuții de asigurări sociale în anul de referință, raportat la numărul total al persoanelor cu dizabilități beneficiare de pensii și alocații sociale, la finele anului de referință, exprimat procentual	procent	Total, sex, mediu de reședință, grupă de vârstă, grad de dizabilitate, cauze ale dizabilității, durata contribuțiilor	CNAS
4	PPM	2.4.	Rata șomajului în rândul persoanelor cu dizabilități	Raportul dintre numărul persoanelor șomere cu dizabilități, definite conform criteriilor Biroului Internațional al Muncii, și populația totală activă cu dizabilități	procent	Total, sex, mediu de reședință	BNS/ AFM
5	PPM	2.5.	Numărul persoanelor cu dizabilități înregistrate în căutarea unui loc de muncă	Numărul persoanelor cu dizabilități care au fost înregistrate în anul de referință de către subdiviziunile teritoriale de ocupare a forței de muncă ca fiind în căutarea unui loc de muncă.	cifră absolută	Total, sex	ANOFM
6	PPM	2.6.	Numărul persoanelor cu dizabilități înregistrate cu statut de șomer	Numărul persoanelor cu dizabilități care s-au adresat subdiviziunilor teritoriale de ocupare a forței de muncă în anul de referință și au fost înregistrate cu statutul de șomer.	cifră absolută	Total, sex, mediu de reședință, grad de dizabilitate	ANOFM
7	PPM	2.6.1.	Numărul persoanelor cu dizabilități cărora le-a fost stabilit dreptul de ajutor de șomaj	Numărul persoanelor cu dizabilități cărora în anul de referință le-a fost stabilit de către ANOFM dreptul la ajutor de șomaj.	cifră absolută	Total	ANOFM

Nr.	Dome- niu	Nr. indicator	Denumirea indicatorului	Definiția indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregări	Producătorul de date
8	PPM	2.6.2.	Ponderea persoanelor cu dizabilități cărora le-a fost stabilit dreptul de ajutor de șomaj	Numărul persoanelor cu dizabilități cărora în anul de referință le-a fost stabilit de către ANOFM dreptul la ajutor de șomaj raportat la numărul total al persoanelor cu dizabilități înregistrate cu statut de șomer.	procent	Total	ANOFM
9	PPM	2.7.	Numărul persoanelor cu dizabilități cu statut de șomer plasate în câmpul muncii prin intermediul subdiviziunilor teritoriale de ocupare a forței de muncă	Numărul persoanelor cu dizabilități cu statut de șomer care au fost plasate în câmpul muncii în anul de referință prin intermediul subdiviziunilor teritoriale de ocupare a forței de muncă	cifră absolută	Total, sex, mediu de reședință, grad de dizabilitate	ANOFM
10	PPM	2.8.	Ponderea persoanelor cu dizabilități înregistrate cu statut de șomer plasate în câmpul muncii în total persoane cu dizabilități aflate în căutarea unui loc de muncă	Numărul persoanelor cu dizabilități plasate în câmpul muncii prin intermediul subdiviziunilor teritoriale de ocupare a forței de muncă, raportat la numărul total al persoanelor cu dizabilități înregistrate în anul de referință ca fiind în căutarea unui loc de muncă.	procent	Total, sex	ANOFM
11	PPM	2.8.1.	Ponderea persoanelor cu dizabilități înregistrate cu statut de șomer plasate în câmpul muncii în total șomeri înregistrați	Numărul persoanelor cu dizabilități înregistrate cu statut de șomer plasate în câmpul muncii prin intermediul subdiviziunilor teritoriale de ocupare a forței de muncă, raportat la numărul total al șomerilor înregistrați în anul de referință.	procent	Total, sex, mediu de reședință	ANOFM
12	PPM	2.9.	Numărul persoanelor cu dizabilități în căutarea unui loc de muncă, beneficiare de servicii de ocupare	Numărul persoanelor cu dizabilități aflate în căutarea unui loc de muncă, beneficiare de servicii de ocupare acordate de subdiviziunile teritoriale de ocupare în anul de referință.	cifră absolută	Total, sex, tip serviciu	ANOFM
13	PPM	2.9.1.	Numărul persoanelor cu dizabilități cu statut de șomer, beneficiare de servicii și măsuri active de ocupare	Numărul persoanelor cu dizabilități cu statut de șomer beneficiare de servicii și măsuri active de ocupare acordate de subdiviziunile teritoriale de ocupare.	cifră absolută	Total, tip serviciu, tip măsură	ANOFM
14	PPM	2.10.	Subvenții pentru crearea sau adaptarea locurilor de muncă pentru persoanele cu dizabilități	Suma subvențiilor pentru crearea sau -adaptarea locurilor de muncă pentru persoanele cu dizabilități cu statut de șomer în anul de referință. Subvenții pentru crearea sau adaptarea locurilor de muncă pentru persoanele cu dizabilități - se acordă angajatorilor persoane fizice sau juridice de drept public sau privat care creează locuri de muncă sau adaptează locurile de muncă existente și care angajează în bază de	cifră absolută, mii lei	Total, tip subvenție	ANOFM

Nr.	Dome- niu	Nr. indicator	Denumirea indicatorului	Definiția indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregări	Producătorul de date
				contract individual de muncă, pe o perioadă nedeterminată sau determinată, cu o durată de cel puțin 12 luni, șomerii cu dizabilități, conform prevederilor art. 38 din Legea nr.nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj			
15	PPM	2.10.1.	Subvenții acordate pentru instruirea persoanelor cu dizabilități la locul de munca și stagiere profesionala	Suma subvențiilor acordate angajatorilor pentru instruirea persoanelor cu dizabilități la locul de munca si stagiere profesionala în anul de referință.	cifră absolută, mii lei	Total, tip subvenție	ANOFM
16	PPM	2.11.	Numărul de persoane cu dizabilități cu statut de șomer angajate în bază de subvenții	Numărul de persoane cu dizabilități cu statut de șomer angajate ca urmare a subvențiilor acordate angajatorilor pentru angajarea persoanelor cu dizabilități în anul de referință.	cifră absolută	Total, grad de dizabilitate, tip subvenție	ANOFM
17	PPM	2.12.	Numărul de beneficiari ai centrelor de reabilitare profesională disponibile la nivel național	Numărul de beneficiari ai centrelor de reabilitare profesională, disponibile la nivel național în anul de referință. Reabilitare profesională - complex de măsuri medicale, profesionale, sociale și pedagogice adresate persoanelor cu dizabilități locomotorii pentru recuperarea sau compensarea funcțiilor dereglate ale organismului și capacității de muncă a persoanei cu dizabilități locomotorii, care din cauza stării de sănătate în interacțiune cu diverse împrejurări, obstacole și alți factori contextuali în care se regăsește (factori de mediu și cei personali), nu își poate desfășura activitatea de muncă conform calificării.	cifră absolută	Total, sex, mediu de reședință al beneficiarilor	CREPOR
18	PPM	2.13.	Numărul persoanelor cu dizabilități angajate ca urmare a absolvirii unui curs de formare profesională	Numărul persoanelor cu dizabilități cu statut de șomer care au absolvit un curs de formare profesională referit de subdiviziunile teritoriale de ocupare și care au fost ca rezultat angajate în câmpul muncii în anul de referință.	cifră absolută	Total, mediu de reședință	ANOFM
19	PPM	2.13.1.	Ponderea persoanelor cu dizabilități angajate ca urmare a absolvirii unui curs de formare profesională în totalul persoanelor cu dizabilități absolvente a unor asemenea cursuri	Numărul persoanelor cu dizabilități angajate în câmpul muncii, ca urmare a absolvirii unui curs de formare profesională raportat la numărul total al persoanelor cu dizabilități absolvente a unor asemenea cursuri (calificare/recalificare/perfecționare) în anul de referință.	procent	Total	ANOFM
20	PPM	2.14.	Ponderea persoanelor cu dizabilități cu statut de șomer angajate în câmpul	Numărul persoanelor cu dizabilități cu statut de șomer angajate în câmpul muncii ca rezultat al reabilitării profesionale, în total persoane cu dizabilități ce au beneficiat de serviciile respective în anul de	procent	Total, sex, mediu de reședință	ANOFM

Nr.	Dome- niu	Nr. indicator	Denumirea indicatorului	Definiția indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregări	Producătorul de date
			muncii ca rezultat al reabilitării profesionale	referință. Reabilitare profesională - complex de măsuri medicale, profesionale, sociale și pedagogice adresate persoanelor cu dizabilități locomotorii pentru recuperarea sau compensarea funcțiilor dereglate ale organismului și capacității de muncă a persoanei cu dizabilități locomotorii, care din cauza stării de sănătate în interacțiune cu diverse împrejurări, obstacole și alți factori contextuali în care se regăsește (factori de mediu și cei personali), nu își poate desfășura activitatea de muncă conform calificării.			
21	PPM	2.15.	Venitul mediul lunar asigurat al persoanelor cu dizabilități	Venitul mediul lunar al persoanelor cu dizabilități din care sunt plătite contribuțiile de asigurări sociale de stat. Venitul mediu lunar asigurat - a fost calculat reieșind din fondul de remunerare a muncii și alte recompense, declarate de angajatori prin Dărilor de seamă IPC 18/21, luând în considerare faptul că persoana asigurată poate activa/cumula pe parcursul perioadei de referință (lună) la diferite categorii de plătitori de contribuții (public, privat).	cifră absolută	Total, sex, grad de dizabilitate, cauze ale dizabilității	CNAS
22	PPM	2.16.	Ecartul salarial în funcție de statutul dizabilității	Diferența dintre câștigul salarial mediu brut lunar al persoanelor cu dizabilități și cel al persoanelor fără dizabilități, raportată la câștigul salarial mediu brut lunar al persoanelor fără dizabilități, exprimată procentual. Venitul mediu lunar asigurat - a fost calculat reieșind din fondul de remunerare a muncii și alte recompense, declarate de angajatori prin Dărilor de seamă IPC 18/21, luând în considerare faptul că persoana asigurată poate activa/cumula pe parcursul perioadei de referință (lună) la diferite categorii de plătitori de contribuții (public, privat).	procent	Total	CNAS
23	PPM	2.17.	Numărul persoanelor cu dizabilități angajate în întreprinderile sociale/întreprinderile sociale de inserție	Numărul persoanelor cu dizabilități care erau angajate la sfârșitul anului de referință în cadrul întreprinderilor sociale/întreprinderilor de inserție. Întreprindere socială - întreprinderea constituită de asociații obștești, fundații, culte religioase, instituții private și/sau persoane fizice care desfășoară activități de antreprenoriat social în vederea soluționării unor probleme sociale de interes comunitar. Întreprindere socială de inserție - întreprindere socială ce are ca scop crearea locurilor de muncă și încadrarea, în mod prioritar, a persoanelor din categoriile defavorizate ale populației.	cifră absolută	Total, sex, grad de dizabilitate	MF/MDED
24	PPM	2.18.	Tineri cu dizabilități NEET	Numărul tinerilor cu dizabilități în vârstă de 15-29 ani care nu fac parte din populația ocupată, nu studiază/învață în cadrul sistemului formal de educație și nu participă la nici un fel de cursuri sau alte instruiți în afara	procent	Total	BNS/AFM

Nr.	Dome- niu	Nr. indicator	Denumirea indicatorului	Definiția indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregări	Producătorul de date
				sistemului formal de educație, în total tineri cu reședință obișnuită de vârstă respectivă.			
III	Accesul	persoanelor cu dizabilități la educație					
1	EDU	3.1.	Numărul copiilor cu dizabilități incluși în instituțiile de educație timpurie	Numărul total al copiilor cu dizabilități înregistrați în anul de referință în instituțiile de educație timpurie. Instituții de educație timpurie - creșe, grădinițe, centre comunitare de educație timpurie sau alte instituții care prestează servicii în conformitate cu standardele educaționale de stat (art. 23 Codul Educației).	cifră absolută	Total, mediu de reședință, categorii de beneficiari, tip instituție, profil teritorial	BNS
2	EDU	3.1.1.	Ponderea copiilor cu dizabilități din total copii cu dizabilități de vârstă preșcolară integrați în grădinițe	Numărul total al copiilor cu dizabilități în vârstă preșcolară înregistrați în instituțiile de educație timpurie din total copii cu dizabilități de vârstă respectivă în anul de referință.	procent	Total, mediu de reședință	BNS
3	EDU	3.1.2.	Numărul copiilor cu CES incluși în instituțiile de educație timpurie	Numărul total al copiilor cu cerințe educaționale speciale înregistrați în anul de referință în instituțiile de educație timpurie. CES -necesități educaționale ale copilului/elevului/studentului, care implică o școlarizare adaptată particularităților individuale sau caracteristice unei dizabilități ori tulburări de învățare, precum și o intervenție specifică prin acțiuni de reabilitare sau recuperare corespunzătoare.	cifră absolută	Total, mediu de reședință, categorii de beneficiari, profil teritorial	BNS
4	EDU	3.2.	Numărul copiilor cu dizabilități incluși în sistemul de învățământ primar și gimnazial	Numărul total al copiilor cu dizabilități înregistrați în sistemul de învățământ primar și gimnazial	cifră absolută	Total, sex, mediu de reședință, tip instituție, trepte de învățământ, profil teritorial	BNS
5	EDU	3.2.1.	Numărul copiilor cu CES incluși în sistemul de învățământ primar și gimnazial	Numărul total al copiilor cu cerințe educaționale speciale înregistrați în sistemul de învățământ primar și gimnazial	cifră absolută	Total, sex, mediu de reședință, trepte de învățământ, profil teritorial	BNS
6	EDU	3.3.	Indicele parității copiilor cu dizabilități încadrați în învățământul primar și secundar general	<u>Formula de calcul:</u> 1) Numărul de fete cu dizabilități în învățământul primar și secundar general, raportat la numărul de băieți cu dizabilități în învățământul primar și secundar general. 2) Numărul de elevi cu dizabilități în învățământul primar și secundar general din mediul rural raportat la numărul de elevi cu dizabilități în învățământul primar și secundar general din mediul urban.	indice	sex, mediu de reședință	BNS
7	EDU	3.4.	Numărul copiilor cu dizabilități integrați în	Numărul total al copiilor cu dizabilități înmatriculați în sistemul de învățământ profesional tehnic.	cifră absolută	Total, sex	BNS

Nr.	Dome- niu	Nr. indicator	Denumirea indicatorului	Definiția indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregări	Producătorul de date
			sistemul de învățământ profesional tehnic				
8	EDU	3.4.1.	Ponderea tinerilor cu dizabilități din total tineri cu dizabilități care au absolvit învățământul general integrați în învățământ profesional tehnic	Numărul copiilor cu dizabilități înmatriculați în sistemul de învățământ profesional tehnic din total copii cu dizabilități care au absolvit învățământul general.	procent	Total, sex	MEC
9	EDU	3.5.	Ponderea instituțiilor de educație timpurie asigurate cu echipament și tehnologii asistive, în conformitate cu cerințele educaționale speciale ale copiilor	Numărul instituțiilor de educație timpurie asigurate cu echipament și tehnologii asistive, în conformitate cu cerințele educaționale speciale ale copiilor, în anul de referință, raportat la numărul total al instituțiilor de educație timpurie în care sunt înmatriculați copii cu cerințe educaționale speciale	procent	Total, mediu de reședință	MEC
10	EDU	3.6.	Ponderea instituțiilor de învățământ general asigurate cu echipament și tehnologii asistive în conformitate cu cerințele educaționale speciale ale elevilor din instituție	Numărul instituțiilor de învățământ general asigurate cu echipament și tehnologii asistive, în conformitate cu cerințele educaționale speciale ale elevilor, raportat la numărul total al instituțiilor de învățământ general în care sunt înmatriculați elevi cu cerințe educaționale speciale și cu dizabilități.	procent	Total, mediu de reședință	MEC
11	EDU	3.7.	Ponderea instituțiilor de învățământ profesional tehnic asigurate cu echipament și tehnologii asistive în conformitate cu cerințele educaționale ale elevilor	Numărul instituțiilor de învățământ profesional tehnic asigurate cu echipament și tehnologii asistive, în conformitate cu cerințele educaționale ale elevilor, raportat la numărul total al instituțiilor de învățământ profesional tehnic în care sunt înmatriculați elevi cu cerințe educaționale speciale și dizabilități.	procent	Total, mediu de reședință	MEC
12	EDU	3.7.1.	Ponderea copiilor cu dizabilități asigurați cu echipament asistiv în funcție de nevoi	Numărul copiilor cu dizabilități asigurați cu echipament asistiv în funcție de nevoi din total copii cu dizabilități care au nevoie de echipament asistiv în anul de referință	procent	Total, mediu de reședință, trepte de învățământ	MEC
13	EDU	3.8.	Numărul total al instituțiilor de învățământ accesibilizate fizic pentru persoanele cu dizabilități	Numărul total de instituții de învățământ accesibilizate fizic pentru persoanele cu dizabilități în conformitate cu standardele aplicabile. Accesibilitate – ansamblu de măsuri și lucrări de adaptare a mediului fizic, transporturilor, precum și a mediului informațional și comunicațional, incluzând tehnologiile și sistemele informaționale și	cifră absolută	Total, tip instituție	MEC

Nr.	Dome- niu	Nr. indicator	Denumirea indicatorului	Definiția indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregări	Producătorul de date
				comunicațiile, conform necesităților persoanelor cu dizabilități (art. 2, Legea nr.60/2012).			
14	EDU	3.9.	Ponderele instituțiilor de învățământ accesibilizate fizic pentru persoanele cu dizabilități	Numărul total de instituții de învățământ accesibilizate fizic pentru persoanele cu dizabilități în conformitate cu standardele aplicabile, raportat la numărul total de instituții educaționale funcționale. Accesibilitate – ansamblu de măsuri și lucrări de adaptare a mediului fizic, transporturilor, precum și a mediului informațional și comunicațional, incluzând tehnologiile și sistemele informaționale și comunicațiile, conform necesităților persoanelor cu dizabilități (art. 2, Legea nr.60/2012).	procent	Total, tip instituție	MEC
15	EDU	3.10.	Numărul cadrelor didactice care lucrează cu copii cu CES și cu dizabilități în învățământul general.	Numărul cadrelor didactice, specialiști pe categorii de personal: logopezi, psihologi, psihopedagogi, cadre didactice de sprijin, care lucrează cu copii cu CES și cu dizabilități în învățământul general, în anul de referință.	cifră absolută	Total, sex, medii de reședință, grupe de vârstă, nivel de instruire, specialiști categorii de personal, vechimea în muncă pedagogică	MEC
16	EDU	3.11.	Numărul specialiștilor din cadrul structurilor de asistență psihopedagogică municipale/raionale	Numărul specialiștilor din cadrul structurilor de asistență psihopedagogică municipale/raionale funcționale în anul de referință.	cifră absolută	Total, sex, specialiști pe categorii de pedagogi	MEC
17	EDU	3.12.	Numărul centrelor de resurse pentru educația incluzivă din instituțiile de învățământ general	Numărul centrelor de resurse pentru educația incluzivă funcționale în instituțiile de învățământ general în anul de referință.	cifră absolută	Total, mediu de reședință, tip instituție	MEC
18	EDU	3.12.1.	Ponderele instituțiilor de învățământ general asigurate cu centre de resurse pentru educația incluzivă, în conformitate cu cerințele educaționale ale elevilor din instituție.	Numărul instituțiilor asigurate cu centre de resurse pentru educația incluzivă, raportat la numărul total al instituțiilor de învățământ general, în conformitate cu cerințele educaționale ale elevilor din instituție.	procent	Total, mediu de reședință, tip instituție	MEC
IV Accesul persoanelor cu dizabilități la servicii de sănătate							
1	SAN	4.1.	Numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare de servicii de reabilitare a sănătății	Numărul persoanelor cu dizabilități care au beneficiat în anul de referință de servicii de reabilitare medicală gratuite, de sănătate mintală, îngrijire și protezare, în cadrul instituțiilor medicale.	cifră absolută	Total, sex, mediu de reședință, grupă de vârstă și grad de	MS/ ANSP

Nr.	Dome- niu	Nr. indicator	Denumirea indicatorului	Definiția indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregări	Producătorul de date
						dizabilitate, tip serviciu	
2	SOC	4.1.1.	Numărul copiilor cu dizabilități beneficiari de servicii de recuperare	Numărul de copii 0 - 17 ani 11 luni 29 zile, cu grad de dizabilitate, care au terminat tratamentul/ recuperarea în anul de referință	cifră absolută	Total, centre de reabilitare	MS
3	SAN	4.2.	Numărul serviciilor comunitare de sănătate mintală disponibile în profil teritorial	Număr de servicii comunitare de sănătate mintală disponibile în profil teritorial în anul de referință	cifră absolută	Total, tip servicii, profil teritorial	MS/ANSP
4	SAN	4.3.	Numărul persoanelor cu dizabilități psihosociale beneficiare de servicii comunitare de sănătate mintală	Numărul persoanelor cu dizabilități psihosociale care au beneficiat în anul de referință de servicii comunitare de sănătate mintală. Servicii comunitare de sănătate mintală - servicii psihiatrice consultative de ambulatoriu, servicii oferite în Centrele de zi și servicii de asistență mobilă la domiciliu și de soluționare a crizelor (p.19 din HG nr. 55/2012).	cifră absolută	Total, sex, mediu de reședință	MS/ANSP
5	SAN	4.4.	Ponderele persoanelor cu dizabilități psihosociale care beneficiază de serviciile echipelor mobile din centrele comunitare de sănătate mintală	Numărul persoanelor cu dizabilități psihosociale care au beneficiat de serviciile echipelor mobile din centrele comunitare de sănătate mintală în anul de referință, în total persoane cu dizabilități psihosociale	procent	Total	MS/ ANSP
6	SAN	4.5.	Numărul copiilor cu dizabilități și cu risc de dizabilitate care beneficiază de servicii de intervenție timpurie în profil teritorial	Numărul copiilor cu dizabilități și cu risc de dizabilitate care au beneficiat în anul de referință de servicii de intervenție timpurie în profil teritorial. Servicii de intervenție timpurie – servicii medicale, sociale și psihopedagogice, oferite copiilor pentru identificarea, evaluarea și asistența tulburărilor de dezvoltare și a riscurilor de apariție a acestora, în vederea stimulării dezvoltării fizice, motorii, senzoriale, inclusiv a vederii și auzului, dezvoltării cognitive, comunicative, sociale, psihoemoționale și a celei adaptive.	cifră absolută	Total, sex, mediu de reședință, profil teritorial	MS/ ANSP
7	SAN	4.6.	Numărul copiilor cu autism infantil aflați sub supravegherea instituțiilor medico-sanitare	Numărul copiilor cu autism infantil aflați sub supravegherea instituțiilor medico-sanitare la sfârșitul anului de referință.	cifră absolută	Total, mediu de reședință	MS/ ANSP
8	SAN	4.7.	Numărul copiilor cu tulburări din spectrul autist, beneficiari de servicii comunitare de sănătate mintală	Număr de copii cu tulburări din spectrul autist, care au beneficiat de servicii de diagnosticare, de intervenție și de reabilitare prestate de centrele de sănătate mintală în anul de referință.	cifră absolută	Total, sex, mediu de reședință, forma serviciului	MS/ ANSP

Nr.	Dome- niu	Nr. indicator	Denumirea indicatorului	Definiția indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregări	Producătorul de date
9	SAN	4.8.	Numărul femeilor și fetelor cu dizabilități beneficiare de servicii de asistență ginecologică, de planificare a familiei și de sănătate reproductivă	Număr de femei și fete cu diferite tipuri de dizabilități, care au beneficiat în anul de referință de servicii de asistență ginecologică, de planificare a familiei și de sănătate reproductivă.	cifră absolută	Total, mediu de reședință, tip serviciu	MS/ANSP
V Accesul persoanelor cu dizabilități la protecție socială							
1	SOC	5.1.	Numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare de pensii de dizabilitate	Numărul total al persoanelor cu dizabilități beneficiare de pensii de dizabilitate, aflate în evidența structurilor de asigurări sociale la începutul anului de referință.	cifră absolută, persoane	Total, sex, mediu de reședință, grupă de vârstă, grad de dizabilitate, cauze ale dizabilității	CNAS
2	SOC	5.1.1.	Numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare de pensie minimă de dizabilitate	Numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare de pensie minimă de dizabilitate la începutul anului de referință	cifră absolută	Tip pensie	CNAS
3	SOC	5.1.2.	Ponderea persoanelor cu dizabilități, beneficiare de pensie de dizabilitate, din totalul persoanelor cu dizabilități	Numărul persoanelor cu dizabilități, beneficiare de pensie de dizabilitate, în totalul persoanelor cu dizabilități aflate în evidența structurilor de asigurări sociale la începutul anului de referință.	Procent	Total, sex, mediu de reședință, grupă de vârstă, grad de dizabilitate, cauze ale dizabilității	CNAS
4	SOC	5.1.3.	Cuantumul pensiei persoanelor cu dizabilități	Cuantumul minim și mediu al pensiei de dizabilitate a persoanelor cu dizabilități la începutul anului de referință.	cifră absolută, lei	Mărimea pensiei pe tipuri de pensii	CNAS
5	SOC	5.1.4.	Coeficientul de indexare a pensiei de dizabilitate	Coeficientul de indexare a pensiei de dizabilitate stabilit anual de către Guvern. <i>Notă: în 2020 și 2021, indexarea a fost de două ori, la 1 aprilie și 1 octombrie</i>	procent	total	MMPS
6	SOC	5.1.5.	Creșterea mărimii medii a pensiei de dizabilitate, la 1 aprilie	Creșterea mărimii medii a pensiei de dizabilitate de asigurări sociale la 1 aprilie a anului de referință	cifră absolută	Total, grad de dizabilitate	CNAS
7	SOC	5.2.	Numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare de alocații sociale de stat	Numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare de alocații sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni, în evidența structurilor de asigurări sociale la începutul anului de referință.	cifră absolută, mii persoane	Total, sex, mediu de reședință, categorii de beneficiari, grad de dizabilitate, cauze ale dizabilității	CNAS

Nr.	Dome- niu	Nr. indicator	Denumirea indicatorului	Definiția indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregări	Producătorul de date
8	SOC	5.2.1.	Ponderea persoanelor cu dizabilități, beneficiare de alocații sociale de stat pentru persoanele cu dizabilități, din totalul persoanelor cu dizabilități	Numărul persoanelor cu dizabilități, beneficiare de alocații sociale de stat pentru persoanele cu dizabilități, în totalul persoanelor cu dizabilități aflate în evidența structurilor de asigurări sociale la începutul anului de referință.	Procent	Total, sex, mediu de reședință, grupă de vârstă, grad de dizabilitate, cauze ale dizabilității, beneficiari de alocație minimă	MMPS
9	SOC	5.2.2.	Cuantumul minim al alocației sociale de stat pentru persoanele cu dizabilități	Cuantumul minim al alocației sociale de stat acordată persoanelor cu dizabilități la începutul anului de referință.	cifra absolută, lei	categorii de beneficiari pe grade de dizabilitate	CNAS
10	SOC	5.2.3.	Rata de creștere a mărimii medii a alocațiilor sociale de stat în raport cu anul precedent	Cuantumul mediu al alocației sociale de stat acordate persoanelor cu dizabilități la începutul anului de referință raportat la cuantumul mediu al acestora la începutul anului precedent, exprimat procentual	procent	categorii de alocații pe grade de dizabilitate	CNAS
11	SOC	5.3.	Numărul total al persoanelor cu dizabilități beneficiare de alocații de îngrijire, însoțire și supraveghere	Numărul total persoanelor cu dizabilități beneficiare de alocații de îngrijire, însoțire și supraveghere, în evidența structurilor de asigurări sociale la începutul anului de referință.	cifra absolută, mii persoane	Total, sex, mediu de reședință, categorii de beneficiari pe sexe	CNAS
12	SOC	5.3.1.	Ponderea persoanelor cu dizabilități, beneficiare de alocații de îngrijire, însoțire și supraveghere, din totalul persoanelor cu dizabilități beneficiare de alocații sociale de stat pentru persoanele cu dizabilități	Numărul persoanelor cu dizabilități, beneficiare de alocații de îngrijire, însoțire și supraveghere, din totalul persoanelor cu dizabilități beneficiare de alocații sociale de stat pentru persoanele cu dizabilități aflate în evidența structurilor de asigurări sociale la începutul anului de referință.	Procent	Total, sex, mediu de reședință	CNAS
13	SOC	5.4.	Numărul persoanelor cu dizabilități, beneficiare de prestații sociale	Numărul persoanelor cu dizabilități, beneficiare de prestații sociale (copii și adulți) la începutul anului de referință.	procent	Total, sex, mediu de reședință, grad de dizabilitate, cauze ale dizabilității	CNAS
14	SOC	5.5.	Numărul de servicii sociale pentru persoanele cu dizabilități, funcționale	Numărul de servicii sociale pentru persoanele cu dizabilități funcționale în anul de referință	cifra absolută	Total, tip de servicii, profil teritorial	MMPS/ATAS

Nr.	Dome- niu	Nr. indicator	Denumirea indicatorului	Definiția indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregări	Producătorul de date
15	SOC	5.6.	Numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare de servicii sociale	Numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare de servicii sociale în anul de referință	cifră absolută	Sex, mediu de reședință, tip de beneficiari, tip de servicii	ANAS
16	SOC	5.7.	Numărul persoanelor cu dizabilități severe solicitante de servicii de asistență personală	Numărul persoanelor cu dizabilități severe aflate pe „lista de așteptare” pentru serviciile de asistență personală în anul de referință.	cifră absolută	Total, sex, mediu de reședință, adulți, copii	ANAS
17	SOC	5.7.1.	Numărul persoanelor cu dizabilități severe beneficiare de servicii de asistență personală	Numărul total al persoanelor cu dizabilități severe beneficiare de servicii de asistență personală în anul de referință	cifră absolută	Total, sex, mediu de reședință, categorii de beneficiari	ANAS
18	SOC	5.7.2.	Ponderea persoanelor cu dizabilități severe beneficiare de servicii de asistență personală, din totalul persoanelor cu dizabilități severe solicitante de aceste servicii	Numărul persoanelor cu dizabilități severe beneficiare de servicii de asistență personală în anul de referință, raportat la numărul total al persoanelor cu dizabilități severe care au nevoie de servicii de asistență personală în anul de referință (aflate în lista de așteptare și beneficiare).	procent	Total, sex, mediu de reședință, categorii de beneficiari	ANAS
19	SOC	5.7.3.	Numărul persoanelor cu dizabilități solicitante de servicii de plasament familial pentru adulți	Numărul persoanelor cu dizabilități solicitante de servicii de plasament familial pentru adulți în anul de referință	cifră absolută	Total, sex, mediu de reședință, grad de dizabilitate	ANAS
20	SOC	5.7.4.	Numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare de servicii de plasament familial pentru adulți	Numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare de servicii de plasament familial pentru adulți în anul de referință	cifră absolută	Total, sex, mediu de reședință, grad de dizabilitate	ANAS
21	SOC	5.7.5.	Ponderea persoanelor cu dizabilități beneficiare de servicii de plasament familial pentru adulți, din totalul persoanelor cu dizabilități severe solicitante de aceste servicii	Numărul persoanelor cu dizabilități severe beneficiare de servicii de plasament familial pentru adulți în anul de referință, raportat la numărul persoanelor cu dizabilități solicitante de servicii de plasament familial pentru adulți aflate în evidență în anul de referință	procent	Total, sex, mediu de reședință, grad de dizabilitate	ANAS
22	SOC	5.8.	Ponderea persoanelor cu dizabilități în cazul cărora a fost prevenită	Numărul persoanelor cu dizabilități care au fost menținute în familie și comunitate raportat la numărul total al persoanelor cu dizabilități care	procent	Total	ANAS/ ATAS

Nr.	Dome- niu	Nr. indicator	Denumirea indicatorului	Definiția indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregări	Producătorul de date
			instituționalizarea din totalul persoanelor cu dizabilități solicitante de servicii de îngrijire rezidențială	au solicitat în anul de referință servicii de îngrijire rezidențială, exprimat procentual.			
23	SOC	5.9.	Numărul persoanelor cu dizabilități cu grad înalt de autonomie și plasate în instituțiile rezidențiale, reevaluate pentru a fi dezinstituționalizate	Numărul persoanelor cu dizabilități cu grad înalt de autonomie plasate în instituțiile rezidențiale care au fost reevaluate în anul de referință pentru a fi dezinstituționalizate în servicii comunitare, familii biologice/ extinse și trai independent	cifră absolută	Total, sex, tip servicii sociale de specializare înaltă	ANAS
24	SOC	5.10.	Numărul persoanelor cu dizabilități peste vârsta de pensionare dezinstituționalizate din cadrul instituțiilor rezidențiale, beneficiari de serviciile sociale specializate comunitare	Numărul persoanelor cu dizabilități peste vârsta de pensionare dezinstituționalizate în anul de referință din cadrul serviciilor sociale de specializare înaltă, care beneficiază de serviciile sociale specializate comunitare	cifră absolută	Total, sex, tip servicii, grad de dizabilitate	MMPS/ATAS
25	SOC	5.11.	Numărul persoanelor cu dizabilități solicitante de plasament în servicii sociale de specializare înaltă de tip rezidențial	Numărul persoanelor cu dizabilități care au solicitat plasament în servicii sociale de specializare înaltă de tip rezidențial, în evidență la sfârșitul anului de referință.	cifră absolută	Total, sex, mediu de reședință, categorii de beneficiari, grad de dizabilitate, profil teritorial	ANAS
26	SOC	5.11.1.	Numărul persoanelor cu dizabilități plasate în servicii sociale de specializare înaltă de tip rezidențial	Numărul persoanelor cu dizabilități plasate în servicii sociale de specializare înaltă de tip rezidențial, în anul de referință.	cifră absolută	Total, sex, mediu de reședință, categorii de beneficiari, grad de dizabilitate, profil teritorial	ANAS
27	SOC	5.11.2.	Ponderea persoanelor cu dizabilități plasate în servicii sociale de specializare înaltă de tip rezidențial din totalul persoanelor cu dizabilități solicitante de aceste servicii	Numărul persoanelor cu dizabilități plasate în servicii sociale de specializare înaltă de tip rezidențial, în anul de referință, raportat la numărul persoanelor cu dizabilități solicitante de plasament în servicii sociale de specializare înaltă de tip rezidențial, în evidență la sfârșitul anului de referință.	procent	Total, sex, mediu de reședință, categorii de beneficiari, grad de dizabilitate, profil teritorial	ANAS

Nr.	Dome- niu	Nr. indicator	Denumirea indicatorului	Definiția indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregări	Producătorul de date
28	SOC	5.12.	Numărul persoanelor cu dizabilități dezinstituționalizate	Numărul persoanelor cu dizabilități ieșite din servicii sociale de specializare înaltă de tip rezidențial în anul de referință	cifră absolută	Total, sex, mediu de reședință, categorii de beneficiari, grad de dizabilitate, profil teritorial	ANAS
29	SOC	5.13.	Numărul persoanelor cu dizabilități instituționalizate repetat în servicii sociale de specializare înaltă de tip rezidențial	Numărul persoanelor cu dizabilități instituționalizate repetat în servicii sociale de specializare înaltă de tip rezidențial, în anul de referință	cifră absolută	Total, sex, mediu de reședință, categorii de beneficiari, grad de dizabilitate, profil teritorial	ANAS
30	SOC	5.13.1.	Raportul dintre numărul persoanelor cu dizabilități instituționalizate repetat în servicii sociale de specializare înaltă de tip rezidențial și cele dezinstituționalizate din aceste servicii.	Numărul persoanelor cu dizabilități instituționalizate repetat în servicii sociale de specializare înaltă de tip rezidențial, în anul de referință, raportat la numărul persoanelor cu dizabilități ieșite din servicii sociale de specializare înaltă de tip rezidențial în anul de referință.	cifră absolută, persoane	Total, sex, mediu de reședință, categorii de beneficiari, grad de dizabilitate	ANAS
31	SOC	5.14.	Numărul persoanelor cu dizabilități solicitante de mijloace ajutoare tehnice și dispozitive asistive de vedere și auz	Numărul persoanelor cu dizabilități solicitante de mijloace ajutoare tehnice și dispozitive asistive de vedere și auz, aflate în evidență în anul de referință	cifră absolută	Total, categorii de beneficiari, tip mijloace ajutoare tehnice și dispozitive asistive	CREPOR
32	SOC	5.14.1.	Numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare de mijloace ajutoare tehnice și dispozitive asistive de vedere și auz	Numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare de mijloace ajutoare tehnice și dispozitive asistive de vedere și auz, în anul de referință	cifră absolută	Total, categorii de beneficiari, tip mijloace ajutoare tehnice și dispozitive asistive	CREPOR
33	SOC	5.15.	Numărul persoanelor cu dizabilități care au nevoie de servicii de interpretare în limbajul mimico-gestual	Numărul persoanelor cu dizabilități care au nevoie de servicii de interpretare în limbajul mimico-gestual, aflate în evidență în anul de referință	cifră absolută	Total, categorii de beneficiari	Asociația Surzilor din RM
34	SOC	5.15.1.	Numărul beneficiarilor de servicii de interpretare în limbajul mimico-gestual	Numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare de servicii de interpretare în limbajul mimico-gestual, în anul de referință		Total, categorii de beneficiari	Asociația Surzilor din RM

Nr.	Dome- niu	Nr. indicator	Denumirea indicatorului	Definiția indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregări	Producătorul de date
35	SOC	5.16.	Volumul resurselor financiare alocate pentru asigurarea persoanelor cu dizabilități cu fotolii rulante și alte mijloace ajutătoare tehnic	Volumul resurselor financiare alocate anual pentru asigurarea persoanelor cu dizabilități cu fotolii rulante și alte mijloace ajutătoare tehnice	cifră absolută, mii lei	Total, tip mijloace ajutătoare tehnice și dispozitive asistive	CREPOR
36	SOC	5.17.	Numărul copiilor cu dizabilități plasați sub tutelă/curatelă	Numărul copiilor cu dizabilități plasați sub tutelă/curatelă în anul de referință	cifră absolută	Total, grad de dizabilitate	ANAS
37	SOC	5.18.	Numărul copiilor cu dizabilități adoptați	Totalul copiilor cu dizabilități adoptați prin adopție națională și internațională, pe baza unei hotărâri judecătorești irevocabile în anul de referință	cifră absolută	Total, sex, mediu de reședință, grupă de vârstă, grad de dizabilitate, are unul sau mai mulți frați, profil teritorial	MMPS
38	SOC	5.19.	Numărul persoanelor cu dizabilități locomotorii care au renunțat la compensația pentru serviciile de transport în schimbul facilităților fiscale și vamale	Numărul total al persoanelor cu dizabilități locomotorii care au renunțat la compensația pentru serviciile de transport în schimbul facilităților fiscale și vamale, conform HG nr.474/2016.	cifră absolută	Total, sex, mediu de reședință	MMPS/ATAS
39	SOC	5.20.	Numărul de Certificate confirmative, eliberate privind abilitarea persoanei cu atribuții de însoțire/ îngrijire a persoanei cu dizabilități locomotorii	Numărul total de Certificate confirmative, eliberate de către STAS în anul de referință, privind abilitarea persoanei cu atribuții de însoțire/ îngrijire a persoanei cu dizabilități locomotorii, conform Anexei nr. 4 din HG nr. 474/32016.	cifră absolută	Total	MMPS/ATAS
40	SOC	5.21.	Numărul persoanelor cu dizabilități care s-au adresat pentru expertizare primară de către CNDDM (adresabilitatea)	Numărul persoanelor care s-au adresat pentru expertizare primară și determinare a dizabilității de către Consiliul Național de Determinare a Dizabilității și Capacității de Muncă în anul de referință	cifră absolută	Total, sex, categorii de beneficiari	CNDDCM
41	SOC	5.21.1.	Numărul persoanelor cu dizabilități expertizate	Numărul persoanelor cărora le-a fost confirmată dizabilitatea primară în urma expertizării capacităților vitale de către Consiliul Național pentru	cifră absolută	Total, sex, mediu de reședință,	CNDDCM

Nr.	Dome- niu	Nr. indicator	Denumirea indicatorului	Definiția indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregări	Producătorul de date
			primar de către CNDDM (<i>incidența dizabilității primare</i>)	Determinare a Dizabilității și Capacității de Muncă. Dizabilitate primară – stabilirea gradului de dizabilitate pentru prima dată în anul de referință, în urma expertizării capacităților vitale de către CNDDM.		grupă de vârstă, grad de dizabilitate, cauze ale dizabilității, tip dizabilitate	
42	SOC	5.21.2.	Rata dizabilității primare la adulți	Frecvența de îmbolnăviri care întrerup total sau parțial capacitatea de muncă, caz nou înregistrat pentru prima dată în anul de referință, la 1000 locuitori, într-un spațiu și timp dat.	La 1000 locuitori	Adulți 18+ ani,	BNS
43	SOC	5.21.3.	Rata dizabilității primare la copii	Frecvența copiilor cu vârsta 0 -17 ani cu dizabilitate, caz nou, la 1000 copii cu vârsta de până la 17 ani 11 luni 29 zile, într-un spațiu și timp dat.	La 1000 copii	Copii	BNS
44	SOC	5.22.	Numărul persoanelor cu dizabilități expertizate repetat de către CNDDCM (<i>adresabilitatea pentru reexpertizare</i>)	Numărul persoanelor cu dizabilități expertizate repetat de către Consiliul Național de Determinare a Dizabilității și Capacității de Muncă în anul de referință	cifră absolută	Total, sex, mediu de reședință, grupă de vârstă, grad de dizabilitate, cauze ale dizabilității, tip dizabilitate	CNDDCM
45	SOC	5.22.1.	Numărul persoanelor cu dizabilități expertizate repetat, dizabilitatea cărora a fost confirmată (<i>prevalența dizabilității repetate</i>)	Numărul persoanelor cu dizabilități expertizate repetat dizabilitatea cărora a fost confirmată de către Consiliul Național de Determinare a Dizabilității și Capacității de Muncă în anul de referință	cifră absolută	Total, sex, mediu de reședință, grupă de vârstă, grad de dizabilitate, cauze ale dizabilității, tip dizabilitate	CNDDCM
46	SOC	5.23.	Numărul de persoane cu dizabilități încadrate în grad de dizabilitate fără termen	Numărul persoanelor cu dizabilități încadrate de către Consiliul Național de Determinare a Dizabilității și Capacității de Muncă în grad de dizabilitate pe termen nedeterminat în anul de referință	cifră absolută	Total, sex, mediu de reședință, grupă de vârstă, grad de dizabilitate, cauze ale dizabilității, tip dizabilitate	CNDDCM
47	SOC	5.23.1.	Numărul persoanelor cu dizabilități de vîrstă 0-18 ani încadrate în grad de dizabilitate în anul de referință	Numărul persoanelor cu dizabilități de vîrstă 0-18 ani încadrate de către Consiliul Național de Determinare a Dizabilității și Capacității de Muncă în grad de dizabilitate până la împlinirea de 17 ani, 11 luni și 29 de zile, în anul de referință	cifră absolută	Total, sex, mediu de reședință, grupă de vârstă, grad de dizabilitate, cauze ale dizabilității, tip dizabilitate	CNDDCM

Nr.	Dome- niu	Nr. indicator	Denumirea indicatorului	Definiția indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregări	Producătorul de date
48	SOC	5.24.	Rata sărăciei absolute după criteriile de dizabilitate	Ponderea populației cu cheltuieli de consum mai mici față de pragul sărăciei absolute în total populație.	procent	Total, grupuri de persoane	BNS/CBGC
VI Accesul persoanelor cu dizabilități la justiție și respectarea drepturilor omului							
1	JDO	6.1.	Numărul persoanelor cu dizabilități care au beneficiat de măsuri de ocrotire judiciară/suport	Numărul persoanelor cu dizabilități care au beneficiat de măsuri de ocrotire judiciară/suport (cu instituirea la necesitate a unei autorități responsabile) în anul de referință.	cifră absolută	Total	MJ
2	JDO	6.2.	Numărul intervențiilor de modificare și de revocare a măsurilor de ocrotire judiciară a persoanelor cu dizabilități pe perioada de referință	Numărul actelor prevăzute de art. 96 alin. (2) și (3) din Codul civil, emise pe parcursul anului de referință, prin care s-au modificat (inclusiv desemnat alt ocrotitor provizoriu, curator sau tutore) și revocat măsurile de ocrotire judiciară a persoanelor cu dizabilități dispuse anterior.	cifră absolută	Total, tip acte emise	MJ
3	JDO	6.3.	Numărul persoanelor cu dizabilități care au beneficiat de asistență juridică primară garantată de stat	Numărul persoanelor cu dizabilități care au beneficiat de asistență juridică primară garantată de stat în anul de referință. Asistență juridică garantată de stat - servicii juridice acordate persoanelor care nu dispun de suficiente mijloace financiare pentru plata lor și care întrunesc condițiile stipulate în Legea nr. 198/007 cu privire la asistența juridică garantată de stat.	persoane	Total, sex, grupă de vârstă	CNAJGS
4	JDO	6.3.1.	Ponderea persoanelor cu dizabilități beneficiare de asistență juridică primară, garantată de stat în total persoane care au beneficiat de aceste servicii	Numărul persoanelor cu dizabilități, care au beneficiat de asistență juridică primară, garantată de stat în numărul total al persoanelor care au beneficiat de aceste servicii în anul de referință	procent	Total, sex, grupă de vârstă, tip asistență juridică	CNAJGS
3	JDO	6.4.	Numărul persoanelor cu dizabilități care au beneficiat de asistență juridică calificată garantată de stat	Numărul persoanelor cu dizabilități care au beneficiat de asistență juridică calificată garantată de stat în anul de referință. Asistență juridică garantată de stat - servicii juridice acordate persoanelor care nu dispun de suficiente mijloace financiare pentru plata lor și care întrunesc condițiile stipulate în Legea nr. 198/007 cu privire la asistența juridică garantată de stat.	persoane	Total, sex, grupă de vârstă, tip asistență juridică	CNAJGS
4	JDO	6.4.1.	Ponderea persoanelor cu dizabilități beneficiare de asistență juridică calificată, garantată de stat în total persoane	Numărul persoanelor cu dizabilități, care au beneficiat de asistență juridică calificată, garantată de stat în numărul total al persoanelor care au beneficiat de aceste servicii în anul de referință	procent	Total, sex, grupă de vârstă, tip asistență juridică	CNAJGS

Nr.	Dome- niu	Nr. indicator	Denumirea indicatorului	Definiția indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregări	Producătorul de date
			care au beneficiat de aceste servicii				
5	JDO	6.5.	Numărul de cazuri în care Consiliul pentru egalitate a constatat discriminarea persoanelor cu dizabilități	Numărul de cazuri referitoare la persoanele cu dizabilități raportate în anul de referință la Consiliul pentru egalitate în care a fost constatată discriminarea în acces la viața publică și socială pe domenii	cifră absolută	Total, domenii	Consiliul pentru Egalitate
6	JDO	6.6.	Ponderea cazurilor în care Consiliul pentru egalitate a constatat discriminarea persoanelor cu dizabilități, din numărul total de plângeri depuse.	Numărul cazurilor în care Consiliul pentru egalitate a constatat discriminarea persoanelor cu dizabilități, raportat la numărul total de plângeri depuse în anul de referință.	procent	Total	Consiliul pentru Egalitate
7	JDO	6.7.	Numărul cererilor/plângerilor privind încălcarea drepturilor persoanelor cu dizabilități examinate	Numărul cererilor/plângerilor privind încălcarea drepturilor persoanelor cu dizabilități examinate de către Oficiul avocatului poporului în anul de referință	cifră absolută	Total, sex, mediu de reședință, grupă de vârstă, grad de dizabilitate, dreptul invocat, modalitatea de sesizare, din care constatări	Oficiul Avocatului Poporului
8	JDO	6.8.	Numărul persoanelor cu dizabilități ce se dețin în Sistemul administrației penitenciare	Numărul persoanelor cu dizabilități ce se dețin în cadrul Sistemului administrației penitenciare în anul de referință	cifră absolută	Total, categorii, grad de dizabilitate, beneficiari de plata cuvenită de stat	MJ/ANP
VII Accesul persoanelor cu dizabilități la servicii de transport și infrastructură							
1	TRI	7.1.	Numărul clădirilor publice accesibile persoanelor cu dizabilități	Numărul clădirilor publice evaluate privind accesibilitatea persoanelor cu dizabilități conform gradului de accesibilitate (instituții evaluate de Asociația Motivație cu suportul Fundației Soros)	cifră absolută	Total instituții publice, tip instituție, grad de accesibilitate	pentru perspectivă: APC/ APL I/ APL II
2	TRI	7.1.1.	Numărul instituțiilor medico-sanitare publice accesibile persoanelor cu dizabilități	Numărul instituțiilor medico-sanitare publice care sunt adaptate pentru a fi accesibile persoanelor cu dizabilități.	cifră absolută	Total, tip adaptări	MS
3	TRI	7.1.2.	Ponderea instituțiilor medico-sanitare publice accesibile persoanelor cu	Numărul instituțiilor medico-sanitare care sunt adaptate pentru a fi accesibile persoanelor cu dizabilități fizice și senzoriale (auz, vâz), raportat la numărul total de instituții medico-sanitare publice în anul de referință	procent	Total	MS

Nr.	Dome- niu	Nr. indicator	Denumirea indicatorului	Definiția indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregări	Producătorul de date
			dizabilități fizice și senzoriale				
4	TRI	7.2.	Numărul semafoarelor cu semnalizare sonoră	Numărul semafoarelor cu semnalizare sonoră montate/modernizate în evidență la sfârșitul anului de referință.	cifră absolută	Total, municipii	MIDR/APL II
5	TRI	7.2.1.	Pondereea semafoarelor cu semnalizare sonoră montate/modernizate în total semafoare în evidență	Numărul semafoarelor cu semnalizare sonoră montate/modernizate în total semafoare în evidență la sfârșitul anului de referință	procent	Total	MIDR/APL II
6	TRI	7.3.	Pondereea utilităților de infrastructură accesibile persoanelor cu dizabilități	Numărul utilităților de infrastructură accesibile persoanelor cu dizabilități în totalul acestor utilități. Utilități de infrastructură accesibile: treceri pentru pietoni adaptate pentru utilizatorii de fotolii rulante, trotuare adaptate pentru utilizatorii cu deficiențe de vedere, unități de transport public (autobuze, troleibuze, trenuri), gări și stații care dispun de facilități pentru asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități.	procent	tip utilități	MIDR
7	TRI	7.4.	Numărul operatorilor de taxi care dispun de cel puțin o unitate de transport/mașină adaptată transportării persoanelor cu dizabilități care utilizează fotolii rulante	Număr de operatori de taxi publici și privați care dispun în parcul de mașini de cel puțin o mașină adaptată transportării persoanelor cu dizabilități în fotolii rulante	cifră absolută	Total	MIDR/ANTA
8	TRI	7.5.	Pondereea instituțiilor de învățământ care asigură transport accesibilizat în conformitate cu cerințele educaționale ale elevilor din instituție	Numărul instituțiilor de învățământ care asigură transport accesibilizat în conformitate cu cerințele educaționale ale elevilor din instituție, în anul de referință, raportat la numărul total al instituțiilor de învățământ general în care sunt înmatriculați elevi cu cerințe educaționale speciale și cu dizabilități ce necesită transport accesibilizat. Transport accesibilizat - autovehicul adaptat pentru transportul persoanelor cu dizabilități locomotorii prevăzut cu rampă de acces pentru scaune rulante și sistem de siguranță.	procent	Total, mediu de reședință, tip instituție	MEC
9	TRI	7.6.	Numărul persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor care au beneficiat de facilități fiscale și vamale la importul mijloacelor de	Numărul total al persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor care au beneficiat de facilități fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială, în anul de referință	cifră absolută	Total, sex, mediu de reședință	SV

Nr.	Dome- niu	Nr. indicator	Denumirea indicatorului	Definiția indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregări	Producătorul de date
			transport cu destinație specială				
VIII Participarea persoanelor cu dizabilități la viața publică, politică și culturală							
1	VPPC	8.1.	Gradul de accesibilitate al secțiilor de votare pentru persoanele cu dizabilități	Numărul secțiilor de votare amplasate în clădiri cu destinație publică care sunt accesibile persoanelor cu dizabilități, în total secții de votare. Instituție accesibilă – instituție la care persoanele cu dizabilități (în mod special, cele cu dizabilități locomotorii sau/și persoanele ce fac parte din grupul de mobilitate redusă) pot să ajungă independent fără dificultăți în interiorul instituției și pot să beneficieze de anumite servicii. Instituție parțial accesibilă – o instituție la care persoanele cu dizabilități, însoțite de un asistent, pot să ajungă în interior pentru a beneficia de anumite servicii. Asistentul ar putea să ajute persoana cu dizabilitate să treacă anumite obstacole nesemnificative, cum ar fi borduri mici, urcare/coborâre rampă puțin mai abruptă, trecerea pragurilor la ușă, dacă instituția are mai multe niveluri și nu are lift, dar cel puțin este acces liber până la primul nivel. Instituție inaccesibilă – o instituție la care persoanele cu dizabilități nu pot ajunge în interior nici singure și nici cu ajutorul asistentului. Aici se au în vedere multe trepte pe teritoriu sau la intrarea în instituție, lipsa rampei de acces ori instalării șinelor metalice, uși înguste, lipsa WC-ului adaptat sau măcar accesibil (acces liber până la vasul de WC), trepte în interior la primul nivel sau trepte în subsol. https://www.undp.org/ro/moldova/publications/acces-egal-pentru-toti-sectiile-de-votare-2022	procent	Total, nivel de accesibilitate, profil teritorial	CEC/ APL I și APL II
2	VPPC	8.2.	Ponderea secțiilor de votare care au fost asigurate cu materiale și echipament electoral pentru persoane cu dizabilități	Numărul secțiilor de votare care au fost asigurate cu materiale și echipament electoral pentru persoane cu dizabilități, în total secții de votare în perioada electorală respectivă.	procent	Tip de echipament:	CEC
3	VPPC	8.3.	Ponderea informațiilor accesibile în raport cu numărul materialelor informaționale emise de Comisia Electorală Centrală în cadrul campaniilor de informare la scrutinele naționale	Numărul de informații emise în format accesibil (format video, audio, tipar) și ușor de înțeles pentru persoanele cu dizabilități senzoriale (auz, văz) și/sau intelectuale, referitoare la alegeri și concurenți electorali, emise de Comisia Electorală Centrală în cadrul campaniilor de informare la scrutinele naționale, în raport cu numărul total de materiale informaționale emise Format accesibil: în Braille, în varianta sonoră, în limbaj simplu și ușor de înțeles, folosind limbajul mimico-gestual, subtitrări sau alte mijloace tehnice disponibile pentru asigurarea accesibilității persoanelor cu	procent	Total, format (audio, video, tipar)	CEC

Nr.	Dome- niu	Nr. indicator	Denumirea indicatorului	Definiția indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregări	Producătorul de date
				dizabilități la informațiile electorale difuzate.			
4	VPPC	8.4.	Numărul persoanelor implicate în procesul electoral, instruite în asigurarea accesibilității procesului electoral pentru persoanele cu dizabilități	Numărul persoanelor autorizate să asiste la operațiunile electorale, reprezentanților administrației publice locale, concurenților electorali sau altor categorii de subiecți interesați, instruiți în asigurarea accesibilității procesului electoral pentru persoanele cu dizabilități Accesibilitatea procesului electoral – totalitatea măsurilor întreprinse de Comisia Electorală Centrală și birourile electorale ale secțiilor de votare în organizarea proceselor electorale pentru a asigura în modul cel mai optim accesibilitatea persoanelor cu dizabilități la exercitarea drepturilor lor electorale în mod direct, secret și liber exprimat (HCEC nr. 4463/2016).	cifră absolută	Total, sex	CICDE/ Oficiul Avocatului Poporului
5	VPPC	8.5.	Ponderea deputaților, primarilor, consilieri raionali și locali cu dizabilități	Numărul deputaților, primarilor, consilierilor raionali și locali cu dizabilități în numărul total al deputaților, primarilor, consilierilor raionali și locali .	procent	Total, pe tipuri	CEC
6	VPPC	8.6.	Numărul furnizorilor serviciilor de televiziune care interpretează în limbajul mimico-gestual sau prin titrare sincron	Numărul furnizorilor serviciilor de televiziune care interpretează în limbajul mimico-gestual sau prin titrare sincron în anul de referință	cifră absolută	Total, nivel administrativ (național, regional)	CA
7	VPPC	8.7.	Frecvența de întâlnire cu rudele și cunoscuții	Ponderea respondenților cu dizabilități din cadrul cercetării care au oferit răspuns la întrebarea privind întâlnirea cu rudele și prietenii care locuiesc în afara gospodăriei	procent	Frecvența	MMPS/GGS
8	VPPC	8.8.	Rata de participare a persoanelor cu dizabilități în activități de voluntariat	Ponderea respondenților cu dizabilități din cadrul cercetării care au oferit răspuns la activități de voluntariat neplătite în: servicii sociale și comunitare; asociații educaționale, culturale, sportive sau profesionale; mișcări sociale; partide politice, uniuni sindicale; alte organizații de voluntariat.	procent		MMPS/GGS
IX. Viața independentă și limitările funcționale							
1	VILF	9.1.	Ponderea persoanelor care au raportat dificultăți de vedere întâmpinate în realizarea activităților	Ponderea persoanelor care întâmpină dificultăți de vedere în realizarea activităților chiar dacă poartă ochelari.	procent	Total, nivel de gravitate/dificultate	MMPS/GGS
2	VILF	9.2.	Ponderea persoanelor care au raportat dificultăți de auz întâmpinate în realizarea activităților	Ponderea persoanelor care au raportat dificultăți de auz în realizarea activităților chiar dacă folosesc aparat auditiv	procent	Total, nivel de dificultate	MMPS/GGS

Nr.	Dome- niu	Nr. indicator	Denumirea indicatorului	Definiția indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregări	Producătorul de date
3	VILF	9.3.	Ponderea persoanelor care au raportat dificultăți de mobilitate	Ponderea persoanelor care au raportat dificultăți în mers sau în urcarea de trepte în realizarea activităților.	procent	Total, nivel de dificultate	MMPS/GGS
4	VILF	9.4.	Ponderea persoanelor care au raportat dificultăți de memorie/ cognitive	Ponderea persoanelor care au raportat dificultăți în a-și aminti anumite lucruri sau a se concentra.	procent	Total, nivel de dificultate	MMPS/GGS
5	VILF	9.5.	Ponderea persoanelor care au raportat dificultăți de autoîngrijire	Ponderea persoanelor care au raportat dificultăți în realizarea activităților de autoîngrijire cum ar fi spălatul sau îmbrăcatul.	procent		MMPS/GGS
6	VILF	9.6.	Ponderea persoanelor care au raportat dificultăți în a comunica folosind limbajul obișnuit	Ponderea persoanelor din studiu care au raportat dificultăți în a comunica, înțelege sau a se face înțeles, folosind limbajul obișnuit.	procent	Total, nivel de dificultate	MMPS/GGS

Str. Vasile Alecsandri, 1, MD-2009,
mun. Chişinău,
e-mail secretariat@social.gov.md
www.social.gov.md